

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK BU ALANDAKİ
MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI GEREKEN EK TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)
TUTANAK DERGİSİ

16'ncı Toplantı
12 Şubat 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun bugün medya sektörü temsilcilerinden bilgi alacaklarına ve katılımcılara hoş geldiniz dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, YENİ YOL Partisi Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in Komisyonun bugünkü toplantısıyla ilgili olarak Genel Kurulda yaptığı konuşmasına ve kadına şiddet ve ayrımcılığın insan hakları sorunu olduğuna ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un yaptığı açıklamasında geçen ifadelerine katıldığına ve bugün sunum yapacak diğer kuruluşlara ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, bugünkü Komisyon toplantısında yaşananlarla ilgili olarak Genel Kurulda cevap vereceğine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Komisyonun bir ay daha çalışması için ek süresi istenmesine ilişkin karar

IV.- SUNUMLAR

1.- Zahide Yetiş'in, programında işlediği kadına şiddet ve ayrımcılık olaylarına yönelik görüşleri hakkında sunumu

2.- TİAK AŞ Genel Müdürü Dursun Gülerüz'ün TİAK'ın yapısı, kuruluş amacı, temel fonksiyonları ve nasıl çalıştıkları hakkında sunumu

3.- RATEM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Banu Genç'in RATEM'in kuruluş amacı ve yapısı, Araştırma Komisyonun kuruluş amacıyla ilgili konularda yaptıkları çalışmalar ve önerileri hakkında sunumu

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, bugün Genel Kurulda ve sosyal medyada Komisyon çalışmasının tartışılmasına ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK BU ALANDAKİ
MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI GEREKEN EK TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)

16'ncı Toplantı
12 Şubat 2025 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadınların Her Türü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.13'te açılarak dört oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu,
Bugün medya sektörü temsilcilerinden bilgi alacaklarına, katılımcılara hoş geldiniz dediğine,
YENİ YOL Partisi Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in Komisyonun bugünkü toplantısıyla ilgili olarak Genel Kurulda yaptığı konuşmasına ve kadına şiddet ve ayrımcılığın insan hakları sorunu olduğuna,
Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un yaptığı açıklamasında geçen ifadelerine katıldığına ve bugün sunum yapacak diğer kurumlara,
Bugünkü Komisyon toplantısında yaşananlarla ilgili olarak Genel Kurulda cevap vereceğine,
İlişkin açıklama yaptı.

TBMM İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Komisyona bir aylık ek çalışma süresi istenmesi kabul edildi.

"Zahide Yetiş ile Yeniden Başlasak Programı"nın sunucusu Zahide Yetiş tarafından, programında işlediği kadına şiddet ve ayrımcılık olaylarına yönelik görüşleri,
Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) Genel Müdürü Dursun Gülerüz tarafından, TİAK'ın yapısı, kuruluş amacı, temel fonksiyonları ve nasıl çalıştıkları,
Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği (RATEM) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Banu Genç tarafından, RATEM'in kuruluş amacı ve yapısı, Araştırma Komisyonun kuruluş amacıyla ilgili konularda yaptıkları çalışmalar ve önerileri,
Hakkında sunum yapıldı.

DEM PARTİ milletvekilleri, Zahide Yetiş'in bazı ifadeleri nedeniyle Komisyon toplantı salonunu terk etti.

Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun, bugün Genel Kurulda ve sosyal medyada Komisyon çalışmasının tartışılmasına ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 13 Şubat 2025 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmak üzere saat 20.18'de toplantıya son verildi.

12 Şubat 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.14

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)

SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

KÂTİP: Zuhal KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlar, kıymetli katılımcılar, basınımızın değerli temsilcileri; toplantı yeter sayımız vardır, 16'ncı Toplantımızı açıyorum, hepiniz hoş geldiniz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun bugün medya sektörü temsilcilerinden bilgi alacaklarına ve katılımcılara hoş geldiniz dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılıkla mücadelede ilgili düzenlemeleri, mevzuatı gözden geçirmek, varsa eksiklikleri tespit etmek, yeni önerilerde bulunmak, yeni şiddet türlerine karşı alınması gereken önlemler varsa onları ele almak ve ayrımcılığı önlemek amacıyla Komisyonumuz çalışmalarını sürdürüyor.

Bugünkü toplantımızda Komisyonumuzun araştırma alanıyla ilgili medya sektörü temsilcilerinden bilgi alacağız -sizler de hoş geldiniz- ama öncelikle bir oylamamız var çalışma süremizle ilgili, konuklarımızı tanıttıktan sonra ona geçeceğiz.

"Zahide Yetiş ile Yeniden Başlasak" programının sunucusu Zahide Yetiş, programın yapımcısı Mahperi Altun Uçar, Televizyon İzleme Araştırmaları (TİAK) Anonim Şirketi Genel Müdürü Sayın Dursun Güleriyüz, Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği (RATEM) Başkan Yardımcısı Banu Genç'e hoş geldiniz diyorum.

III.- KARARLAR

1.- Komisyonun bir ay daha çalışması için ek süresi istenmesine ilişkin karar

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bugün diğer toplantılarımızdan farklı biçimde, Komisyonumuzun çalışma süresiyle ilgili bir oylamamız var, dediğim gibi. Malum, yasa gereği, Komisyonumuzun üç aylık bir çalışma süresi vardı, bu süre 21 Şubat tarihinde sona erecek, yasaya göre bir aylık uzatma hakkımız var -raporların da yazılması nedeniyle- bugün onu oylayacağız. İç Tüzük'ün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince bu süreyi uzatmak için bir aylık ek süre istenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, YENİ YOL Partisi Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in Komisyonun bugünkü toplantısıyla ilgili olarak Genel Kurulda yaptığı konuşmasına ve kadına şiddet ve ayrımcılığın insan hakları sorunu olduğuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Konuşmaya başlamadan evvel genellikle resmî bir konuşmamız oluyor. Az önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yeni kurulan YENİ YOL Partisinin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen bugünkü toplantımızla ilgili bir konuşma yapmış, "Bu sene Aile Yılı, Komisyon Zahide Yetiş'ten ne öğrenecek de niye davet etti?" diye. Az sonra öğreneceğiz. Şunu söylemek isteriz Komisyon Başkanı, Divanı ve bütün üyeleri adına: Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de önemli bir olgu olan kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunun kaynakları nedir, bu kaynakları besleyen yan unsurlar var mıdır? Bugüne kadarki 15 toplantıda medyanın rolüne değinildi üyeler ve üye olmayan vekillerimiz tarafından, sunum yapanlar tarafından. Şöyle genel bir kanı oluştu: "Medya bu tür yayınları yapmazsa şiddet azalır." dendi. Ben de şu soruyu sormuştum onu söyleyen uzmanlara: Varsayalım ki bugün Türkiye'de medya yok, medyayı tümüyle yok varsayalım; şiddet sınırlanacak mı? Şiddetin artmasında medyanın rolü varsa yüzde kaçtır? Mesela, 5 midir, yüzde 10 mudur, geri kalan yüzde 90'ı ne yapacağız? Şimdi, birçok üyemiz de Diyarbakır Milletvekilimiz de -Suna Vekilimiz de- söylemişti, "Aslında şiddetin faillerini de dinleyelim çünkü bu iki taraflı bir olay, bir fail var, bir mağdur var." Biz mağdurların gözünden baktık, onları korumak bizim görevimiz ama kaynak ne? Sivrisineklerle uğraşırken bataklık devam edecek mi? Bu bataklıkta konjonktür, yapı nedir? Bunu bilmemiz gerekiyor ki failleri de suçluları da hüküm giymiş olan katilleri de onların psikososyal durumlarını, varsa patolojik durumlarını -yani suç toplumdan mı kaynaklanıyor- çeşitli nedenleri araştırmak bu Komisyonun göreviydi. Şimdi, bu nedenle, Komisyon olarak bizim işimiz Genel Kurul açıklamalarına buradan yanıt vermek, cevap yetiştirmek değil, ancak hepimiz milletvekiliyiz, hepimizin eşit hakları var, konuşma, sorma, sorgulama, cevap verme, açıklama yapma, bilgilendirme hakkımız ve yetkimiz var. Bu nedenle Sayın Ekmen'e de buradan cevap veriyorum: Bütün arkadaşları davet ettik ilgili iletişim yollarımızla. Bugün medya mensuplarımıza ve meslek örgütlerimize soru sormak isteyenler, Zahide Yetiş Hanım'a da gelin, burada sorunuzun sorun. Zahide Yetiş veya diğer meslektaşların, basın mensuplarının, programcılarının programlarına eleştiri olabilir, siyasetçilere de eleştiri var, Meclisteki şiddete de eleştiri var, Genel Kurulda birbirlerine hitap şeklinde, başka komisyonlarda veya dışarıda. Şimdi, bunların hepsinin konuşulması gerekiyor. Gelin, burada, konuklara istediğiniz soruyu sorun, bilgiyi alın dedik. Hâlen bu açıklamamız, davetimiz geçerli, davete de gerek yok, İç Tüzük gereğince, buraya üye olan vekiller de olmayan vekiller de gelip katılma hakkına sahip ancak üye olmayanların tek farkı, oy hakları yok, bir de üyelerimizden sonra konuşma durumları var, onun dışında her türlü açıklama, eleştiri, katkı sağlama hakları var. Dışarıdan gazel okumak kolay, dediğim gibi, burada biz toplumsal bir sorunun kaynaklarına inmeye çalışıyoruz. Elini taşın altına koymadan, Freud'un dediği gibi -"İnsanlar bilişsel tembeldir." diyor- çalışmadan, tembelce açıklamalar yapmak, problemle karşılaşmaktan kaçınmak yanlış bir tavır. Her türlü sorunuzu sorarsınız,

Komasyon kanunların verdiği yetkiyle kurulmuştur. Şiddetin ve ayrımcılığın önlenmesi için bir katkıınız varsa konformist koltuklarınızdan kalkıp gelip burada muhataplara soru sormanız gerekiyor. Bu soru lehte olur, aleyhte olur. Demokrasinin temsil edildiği bir yerdeyiz, Türkiye'nin, Büyük Millet Meclisindeyiz, bu Komasyonun özel bir görevi var, çok değerli bir iş yapıyor bütün üye arkadaşlarımız, milletvekillerimiz; bu yan sırada oturan bütün uzman arkadaşlarımız, gelen konuklarımız bugüne kadar canla başla açıklama yaptılar.

Ayrıca, Sayın Yetiş'e ilgili şunu eklemek isterim, programlarına katılırsınız katılmazsınız, bizim işimiz tarafgir olmak değil, bir gerçeği ortaya çıkarmak. Benzer programları yapan, sabah kuşağındaki programları sunan ve yapımcı olan arkadaşlara uzman arkadaşlarımız gerekli başvuruları yaptılar. Benim eski meslektaşlarımdan bazı mazeretler geldi, "Efendim, yayın saatimiz tutmuyor, şu gün şu toplantımız var." veya benzeri veya farklı açıklamalar geldi. Sonuç itibarıyla, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinin çağrısına uyup gelmiş, her türlü soruya açık bir programcı var karşımızda, teşekkür ediyoruz.

Sayın Yetiş'e teşekkür etmemiz, onunla aynı görüşte olduğumuz anlamına gelmiyor. Zaten burada Komasyon üyeleri farklı partilerden oluştu, farklı görüşler olacak ki biz gerçeği bulalım. Genel Kurulda oturup ahkâm kesmek kolay bir iş, Freud'un dediği gibi "tembel bir iş", burada gelip saatlerce oturup... Belki bugün dört saat sürecek, bir toplantımız beş saat sürdü ama ortalama üç buçuk saat sürüyor sunumlar, soru-cevaplar. Şimdi, bu açıklamayı zorunlu bulmuştum, yaptım. Bu konuda konuşmak isteyen meslektaşlarımız, milletvekillerimiz de konuşabilir.

Ben giriş bölümünü şöyle sürdürmek istiyorum: Bir insan hakları sorunu olarak karşımızda kadına yönelik şiddet ve çok farklı boyutlara sahip olan bir ayrımcılık olgusu var; bu, ekonomik gelişmişlik düzeyine, eğitim kalitesine, eğitim düzeyine bakmaksızın devam eden bir sorun ve olgu; bütün dünyada var. Türkiye, kadına yönelik şiddetle mücadeleleyen bir devlet politikası hâline getirdi ve 2006 yılından itibaren yani devlet olarak Hükümet olarak bu şiddeti ve ayrımcılığı önlemek için hem yasa çıkarmak hem cezalandırmak hem önünü almak, önlemek, olay vuku bulmadan önlemek hem toplumsal bir farkındalık yaratmak hem de kaynak ne ise o kaynağı incelemek ve yerinde engel olmak, kötü kaynağı kurutmak. Yani buna bir anlamda, geçmişten bugüne kadar gelen, "geçmiş" dediğimiz yüz yıllık, bin yıllık, insanın var olduğundan beri bir şiddet var dünyada, insanoğlunun yapısında şiddet de var. Bugüne kadar gelen, aslında toplumsal bir lanetli miras diyebiliriz buna. Yani, şiddet lanetli bir iş, lanetleyeceğimiz bir iş, şiddetin her türlüşü öyle. Bu lanetli mirası bugün, günümüzde paylaşmak değil, yok etmek için buradayız. Bu konuda medyanın konuyu doğru şekilde ele alıp almadığı bu Komasyonumuzda tartışıldı. Bugün yetkililerinden, konunun içinde pratiğini gerçekleştirenlerden dinleyeceğiz, nasıl oluyor. Şimdi, toplumun vicdanını derinden sarsan bu kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda televizyon yayınları bir, toplumu korku ve infiale sürüklüyor mu; iki, mağdur kadınların kişisel haklarını ihlal ediyor mu; üç, şiddet ve ayrımcılık içerikli yayınlar, toplumun şiddeti ve ayrımcılığı sıradanlaştırarak, olağanlaştırarak yayılmasını teşvik ediyor mu gibi soruların yanıtlarını bulmaya çalışacağız. Bu konunun muhatabı sadece bir kişi, bir kurum değil; topyekün bütün toplumun kendisi. Bütün kurumlar, bütün bireyler, üniversiteler, eğitim kuruluşları, hukuk kurumları; bunların hepsinin kolektif bir mücadele içinde olması gerekir diye düşünüyoruz.

Bugün gündemimizdeki işlerin görüşülmesine başlıyoruz.

Şiddetle topyekün mücadele yani kolektif mücadele edilmesini teminen toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması önemlidir, tekrar üzerine basarak vurgulamak istiyorum.

Komasyonumuzun görev alanıyla ilgili olarak şiddet ve ayrımcılık olaylarının medyada ele alınması, yaşanan sorunlar ve alınması gereken önlemler gibi konularda sunum yapmak üzere sözü "Zahide Yetiş ile Yeniden Başlasak" programının sunucusu Sayın Zahide Yetiş'e veriyorum.

Buyurun Sayın Yetiş.

IV.- SUNUMLAR

1.- Zahide Yetiş'in, programında işlediği kadına şiddet ve ayrımcılık olaylarına yönelik görüşleri hakkında sunumu

ZAHİDE YETİŞ - Merhabalar.

Sayın Cevizoğlu ve sayın Komasyon üyeleri, sayın milletvekilleri, değerli katılımcılar, değerli uzmanlar; burada lütfen sadece bir televizyoncu görmeyin karşınızda; milletin vekillerinin karşısında, Millet Meclisinde sadece bir televizyoncu olarak değil, bir kadın olarak, bir anne olarak sizin davetinize müthiş bir heyecanla ve keyifle geldim çünkü aslında hepimizin sorunu olan son derece ciddi bir konuda konuşmak için davet edilmiş olmak benim için onurdur, gururdur. Ama Sayın Cevizoğlu'nun konuşmasında, başlarken söylediği şey beni gerçekten hayal kırıklığına uğrattı, çok üzüldüm. Bir kadın olarak karşınızda "Zahide Yetiş'ten ne öğrenecek ki bu insanlar, bu milletvekilleri?" denmesi çok acı bir şey. Tam da bu konuda konuşmak üzere gelmişken anlıyorum ki buna galiba buradan, bazı kişilerden başlamak mı lazım acaba? Çünkü ben herkesten bir şey öğrenmek üzere yetiştirildim; biz öyle gördük, öyle öğrendik.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yalnız bir konuyu düzeltelim, kavramları, cümleyi düzeltelim izninizle. Ben Genel Kurulda yapılan konuşmayı aktardım, bu bizim görüşümüz değil yani biz sizi dinlemek için davet ettik.

ZAHİDE YETİŞ - Tabii, bu sizin cümleiniz değil, ben kişinin adını hatırlayamadığım için özür diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - YENİ YOL Partisi Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in sözleri.

ZAHİDE YETİŞ - Sayın Mehmet Emin Ekmen Beyefendi'nin söylediği cümle tam olarak, aslında, kadına şiddetin neden, nereden başlayıp, nasıl yok edilmesi gerektiği konusunda hepimize öncülük edebilecek bir cümle. Ben programımı kaydedip... Dün on ikiye kadar çalıştık biz, bugün burada, karşınızda olabilmek için yani, canlı canlı karşınıza gelebilmek için biz bir bant program çektik ve bütün ekibim -pek çok kadın da dâhil- çalıştık ve karşınızdayız ve bu cümle gerçekten beni üzdü. İşte kadına şiddetten bahsediyoruz ya, belki de burada başlıyor olay. Sadece bir kadın olarak değil, bir yayıncı olarak, yıllardır, otuz senedir bu mesleğe emek, gönül vermiş birisi olarak aslında bu gerçekten üzdü beni. Burada herkesin annesi var, yani bir kadın doğurdu bizi. O annenin babası var, bir oğlu var belki, bir kardeşi var, bir kocası var sonrasında. Bazılarını seçebiliyor, bazılarını seçemiyoruz. Babamızı seçemiyoruz, kardeşlerimizi değil, evladımızı da değil belki ama eşimizi seçebiliyoruz. En çok kadınlar

kimden şiddet görüyor? Baba, evlat -en acısı belki- koca, iş yerinde erkeklerden dolayı uğradığı şiddet ama, sadece buna kadına yönelik şiddet desek bile, bazen kadınlar da bunu yapıyor, çok da kadın olarak da değerlendirmiyorum ben bunu.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Biz bu tartışmada kalamayız, yani "Kadınlar da şiddet uyguluyor." olmaz.

ZAHİDE YETİŞ - Ben gidiş sebebinizi anlamadım, çok özür diliyorum.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Tamamen ön yargısız geldik ama "Kadınlar da şiddet uyguluyor." denmesi çok büyük problem.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bir de üzülebilirsiniz, bir milletvekilinin sizi eleştirmiş olmasına hemen cevap vermeniz...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ve bu tonla buraya hitap etmeniz gerçekten...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Biz burada ön yargısız bir şekilde sizi dinlemeye geldik ama şu anda çok cinsiyetçi söylemlerle başladınız.

(DEM PARTİ milletvekillerinin Komisyon toplantı salonunu terk etmesi)

ZAHİDE YETİŞ - Ben aslında öncesindeki mutluluğunuzdan, gülüşmelerinizden çok mutlu olduğunuzu ve mutlu olarak kalacağınızı düşünmüştüm ama yine de teşekkür ediyorum efendim hepinize.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Yetiş.

ZAHİDE YETİŞ - Programa gelen bir misafirimiz şöyle söyledi: "Ne yazık ki ben çok küçük yaşta evlendirildim." Şiddetin başlangıcındaki en büyük problemlerden biri bu, küçük yaşta ve istemeden evlendirilmek. Bu sadece bir tanesi ama bire bir yaşadığım için... Dedi ki: "Ben ne imam nikâhında vardım ne dinî nikahta vardım." Ne yazık ki kadının gerçekten adı yok, hükmü yok, ismi yok ve kendisi olmadan bir şekilde evlendirildiğini, kendisi olmadan karar verildiğini söyledi ve sonrasında da hayatı boyunca şiddet gördüğünü, hiçbir kararda dahilini olmadığını söyledi. Programda yaşadığımız en acı ve yaralayıcı olaylardan biri buydu. Ama bu kadın sonrasında bir şekilde böyle bir programa gelerek hakkını aramak için, boşanma davasında güçlü olabilmek için bizden destek ve yardım istedi. Sonrasında, kocası, o yayına çıktığı için ona destek vermeyi ama yayına çıkmasını istemediğini söyledi çünkü bazı şeyleri herkesin duymasını istemiyordu. Biz de mutlaka yayında olmasını değil, sadece hakkını aramasını istediğimiz için teşekkür ettik ona ve sonra kadın istediğini aldı, programın o bölümü bitti.

Bir başka programda, bir baba kızını bulmamızı istedi "Kızım kayıp, başına ne geldiğini bilmiyorum ve lütfen kızımı bulun." dedi. Medya büyük bir güç ve kızının fotoğrafını verdiğimiz zaman -yirmi dört saat geçmemişi herhâlde- kızıyla ilgili ihbarlar geldi ve kız bulundu. Sonra olaylar bambaşka bir boyuta geldi. Bulduğumuz kız henüz çocuk, daha 14 yaşındaydı, tabii, ekrana çıkaramadık kız ama babasıyla kavuşturduk. Sonra anladık ki bu kız çocuğu ne yazık ki evden kaçıyor, devamlı bir kaçma durumu var ve bunu, tanıştığı insanlar, kendi yaşlıları, biraz daha büyük olan kızlar farklı şekilde yönlendiriyor ve o hayatını bilmeden mahvetmek üzere bir yola çıkıyor. Biz buradan bir çeteye ulaştık, kız çocuklarını farklı şekillerde kandırıp -küçük kız çetesi koyduk adını- farklı şekillerde konuşlandırıp bunlardan her şekilde yararlanan bir çete. Kızımızı o çeteden kopardık, sonrasında programda bu çeteyi ifşa ettik ve şu anda hapiste olan 4-5 kişi var. Bu çetede... Tabii, biz önce suçlayıcı gitmedik, önce ne olduğunu anlamak için hepsine mikrofon uzattık, hepsi önce konuştu bize, sonra anladık ki... Tabii ki bunu devletimizin gücüyle, polis teşkilatımızın gücüyle, bütün yasal yolları da geçmeden, sadece destek vererek bunu başardık, bir kız çocuğunu kurtardık. Sonra anladık ki o kız çocuğu evden kaçıyor çünkü baba, kız çocuğuna şiddet uyguluyor. Şiddet her yerde var, sadece burada değil, aslında bunları hepimiz biliyoruz; iş yerinde de var, her yerde var.

Peki, ne yapmak gerekiyor? Böyle Komisyonlarda konuşarak -burada sadece kadınlar yok, ne güzel, beyler de var- hepimiz bir olarak, önce eğitimle başlayarak, hatta belki ilkokuldan... Şimdi, benim oğlum ilkokul 1'e gidiyor ve o da şiddetle ilkokulda tanıştı. Erkek, kız çocuk olması fark etmiyor aslında, şiddet ciddi problem ve akran zorbalığı en problemlilerden biri. Çocuklar nerede öğreniyor günümüzde? Ya babadan ya abiden ya da okuldan. Bu yıllar da alsa önce okullarda başlarsak eğer ben çözüme ulaşacağımızı düşünüyorum. Yani ortak, müşterek kararlarla önce öğretmenlerin eğitilmesi, sonra anne-babaların ama önce annenin çünkü anne bir evlat yetiştiriyor, anne evlada babayla ilişkisini sağlıyor. Boşanan çiftlerde şunu görüyorum: Çocuk babaya saygı duyuyorsa, muhtemelen anne -kendi ne yaşarsa yaşasın- çocuğa babaya saygı duymayı öğretiyor; kendi çok acılar yaşamış da olsa, eğer bunu yapamazsa çocuk babaya nefretle büyüyor, sonra o nefret belki anneye dönüyor, belki kız kardeşe dönüyor. Aslında, aile içinde başlayan bu şiddet mevzusu sonrasında ne yazık ki hayata yöneliyor.

Herkes başarılı olmak istiyor, herkes mutlu bir hayat yaşamak istiyor ama bunun, anladığımız kadarıyla, mezun olduğunuz okulla, yaşadığınız semtle, kazandığınız parayla bir ilgisi yok; bu, algıyla ilgili bir şey. Eğer siz bir kadına dokunmamayı aslında o kadına dokunmanın sizin acizliğiniz olduğunu öğretirseniz çocuklarımıza ve herkese, bunu aslında hep beraber başarabileceğimizi düşünüyoruz. Ben programda özellikle bunu yaşayan kadınları -onlar mağdurlar ve bize mağdurlar geliyor- aldığımızda, eğer siz zamanında buna karşı koymazsanız belki ilk tokatta, belki ilk sözde, belki nişanlıyken... Mesela, nişanlı olan bir çift bir yemeğe gidiyor, garsona o kadar kötü davranan birisi var ki yanında, neredeyse garsona el kaldırıyor. Garsona o gün el kaldıran kişi, ileride evlendiğinizde size çiçekle gelmeyecektir, o kalkan el ne yazık ki sizin bedeninize inecektir. Bunu onlara anlatarak, göstermeye çalışarak, mağdur kadınların aslında programdaki... Bana gelen kadınlar mağdur olarak gelseler bile yine gücünü toplayıp da gelebilen kadınlar. Evet, bir mağduriyetleri var ama en güçlü oldukları yere geliyorlar aslında. Onları kimse dinlememiş, kimse kucak açmamış, kimse söz vermemiş bu kadınlara. Sadece onların durumlarını anlatıyor ve mikrofonu ona bıraktığınız zaman kadın ilk defa kendisini buluyor. Keşke bu olmasa, keşke bunu ailede anlatabilse, keşke bunu eşine, oğluna anlatabilse ama o sırada verdiğimiz sözle aslında ilk defa kendini anlatma fırsatı buluyor, sonrasında yüreğindeki döküyor. Televizyon karşısındaki hanımlar da beyler de "Ben böyle olmayayım" demek için pek çok şey öğrenebilecek fırsatı buluyor. Orada kadının yaşadığı ve aslında "Keşke ilk zamanlarda gitseydiniz daha mı doğru olurdu, ilk aldatıldığınızda bu tepkiyi verseydiniz daha mı doğru olurdu?"nun cevabını duydukça bence daha farklı düşünmeye başlıyorlar.

Bu programlara yorumlar geliyor yani kötü niyetli yorumları saymıyorum ama gerçekten "Ben de bunu yaşadım, siz doğru tepkiyi vermişsiniz, keşke zamanında ben de bunu yapsaydım ya da söyleseydim." diyen pek çok kişiyle karşılaşılıyorz yainlarda.

Finalde biz ne yazık ki şiddeti yaşıyoruz ama bu bizim gerçeğimiz değil, bu bizim gerçeğimiz olmamalı. Ben aslında buraya sizin sorularınızı cevaplamak için de geldim ve sizin söyleyecekleriniz bizi de yönlendirsin istiyorum. Acaba bizim ne

yapmamız gerekiyor? Siz onu da söyleyin bize lütfen çünkü bize gelen kadınların hepsi bir mağduriyet yaşayarak geliyor, o mağduriyetlerin en büyük kısmı da ne yazık ki çektikleri çilenin yanı sıra şiddet; sözlü şiddet, evladından şiddet, işinden şiddet.

Bu arada çok üst düzey konuklarımız da oldu. Hepinizin bildiği bir marketin üst düzey yöneticisinin karısı geldi bize, tereddütlü geldiğini söyledi ama "Bunu ben söylemezsem kim söyleyecek?" dedi ve oradaki duruşu bizi kendisine hayran bıraktı. Sonra kocasını o firma işten çıkarttı. Biz gerçekten yaptığı hareketleri... Normalde de görseniz gayet beyefendi görünen, bambaşka bir görüntüye sahipken karısının anlattıklarından sonra karısından özür diledi ama artık geçmişti tabii. Bir şekilde geri dönüştürmek, erkeklerin bakış açısını değiştirmek için biz yaptığımız işe devam ediyoruz, kişisel anlamda ben de buna devam ediyorum, bir kadın olarak zaten buna inanıyorum.

Hanımfendiler gittiler ama şiddetin her türüsüne karşıyım ben, kadın da erkeğe yaparsa karşıyım, erkek de kadına yaparsa karşıyım. Kadınların yapmadığını düşünmek de doğru değil ama şiddetin sebebinin bulmak ve ne yazık ki kadın mağduriyetinin çok daha fazla olduğunun da -yani yüzde 95 böyleyse, yüzde 5 de diğer türlü- farkına vararak, bazı şeylere de gözümüzü kapatmayarak en gerçekçi şekilde bunun ele alınmasını istiyorum, burada da öyle olacağını umuyorum.

Varsa sorularınız, bekliyorum, buyurunuz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Teşekkürler.

Bu açıklamanın ötesinde bir sunumunuz yok galiba?

ZAHİDE YETİŞ - Bana sunum anlamında bir şey söylenmedi aslında yani bir slayt vesaire hazırlamadım ama ben sadece genel olarak yaşadıklarımızın bir kısmını sizinle paylaşmak istedim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, ilk soruyu ben sorayım size. Medyanın -deminki konuşmamda da ifade etmiştim- ve sizlerin de birey olarak sizin de yaptığınız programların şiddeti özendirip özendirmediği merak ediliyor. Hatta, kimi çevrelerde "Bu sabah kuşağı programları, benzer programlar, hatta tartışma programlarındaki tavırlar, sabah ve kadın kuşağı programları özendiriyor şiddeti." deniyor. Siz bu konuda aynı düşüncede misiniz, değil misiniz?

ZAHİDE YETİŞ - Şiddeti özendirmek nasıl olur? Şiddetin iyi bir şey olduğunu söylemekle ya da şiddetle gideceğiniz yolun doğru olduğunu göstermekle, vardığınız yolun herkes tarafından kabul edildiği, imrenilecek bir durum olduğunu söylemekle ya da göstermekle. Biz bunları yapıyor muyuz? Kesinlikle hayır. Yani şiddetin iyi olduğu ve bu yolla herhangi bir şey kazanmış birisini yayınımda hiç görmedim ben, kendi yayınıma adına konuşayım. Yani karısını bu anlamda mağdur eden birisinin "Oh, iyi yaptım." dediğine şahitlik etmedim. Tam tersi, karısından özür dileyen ya da annesine yaptığı şiddetten dolayı herkes tarafından utanılacak bir noktaya konulan insanlar vardı. Sadece bizim tarafımızdan değil izleyicimiz de ona tepkisini gösterdi. "Hiç utanmıyor musun annene bunları söylerken?" ya da "Bir kadına nasıl böyle davrandınız?" diyerek aslında bir utanç tablosu vardı karşımızda. Yani buna sebebiyet verecek bir durumun oluştuğunu en azından kendi programım açısından düşünmüyorum. Herkes kendi yaşadığını gelip anlatmakta özgürdür. Biz bir şeyi eklemiyoruz ya da herhangi bir şey çıkartmıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Söylediğiniz bir söz... Yani hepsi önemli olabilir, herkes başka bölümünü önemseyebilir ama ben şuraya ayrı bir önem veriyorum: "Ne yapmamız gerektiğini de söyleyin bize." dediniz.

ZAHİDE YETİŞ - Lütfen.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yani çok enteresan bir şey bu.

Şimdi, sorumluluk almadan eleştiri yapmak var, bir de sorumluluk duygusuyla yapıcı eleştiri yapmak, çözüm odaklı eleştiri yapmak farklı bir şey. Şimdi, ben bunu ilk kez duyuyorum, hem sizden hem sizin tarzınızdaki formatta program yapanlardan okumadım, duymadım. "Ne yapmamız gerektiğini söyleyin bize." demek çok önemli bir şey. Bir: Kötü açıdan bakarsak "Siz ne yaptığınızı bilmiyorsunuz." anlamı çıkar. İki: İyi anlamda bakarsak "Biz elimizden geleni yapıyoruz, şunları şunları yapıyoruz ama biz şiddeti önlemek için nasıl başka katkılar yaparız?" anlamına da gelebilir. Ya, bu üzerinde durulması gereken ciddi bir şey. Galiba bazı kesimler bu tarz program yapımcılarından "Ya, biz televizyoncuyuz, reyting için yapıyoruz, siz anlamazsınız." mealinde açıklamalar bekliyor olabilir ama hakikaten "Ne yapmamız gerektiğini söyleyin bize." lafının üzerinde durmak gerekiyor gibi geldi bana.

ZAHİDE YETİŞ - Şöyle: Ben otuz yıldır -yani lisedeyken başladım, radyoyla başladım- bu sektördeyim ve bu sektörde kalabilmek takdir edersiniz ki bir hayli zor. Yaptığım işte, çalıştığım sektörde, kanallarda bu kadar yıl eğer kalabiliyorsam -ve kötü bir şey de yaşamadan, şükürler olsun- bir şeyler yapabildiğimi düşünüyorum. Yani, ilk söylediğiniz değil fakat her zaman başarının arkasında "Nasıl daha iyi yapabilirim?" sorusunun olduğuna inanıyorum ve herkesten öğrenecek bir şey olduğunu düşünüyorum ki buraya gelen insanlar milletin vekili olan insanlar. Siz çok değerlisiniz bizim için ve siz ayrıca bir televizyoncusunuz, en az bizim kadar, bizden çok daha fazlasını biliyorsunuz, o yüzden tecrübelerinize de bir hayli güveniyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sizden fazlasını biliyor muyum, bilmem de yıl olarak sizden epeyce fazla süre geçti televizyonda.

ZAHİDE YETİŞ - Meslek büyüğümüzünüz neticede ve bu bizim için saygı duyulacak bir durum ve elbette bize her türlü eleştiri yapabilirsiniz ve bizi yönlendirebilirsiniz. Ben buradan sadece bir şeyler vermek değil, bir şeyler almak için de geldim aslında.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Zuhal Karakoç Dora, buyurun.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle hoş geldiniz.

ZAHİDE YETİŞ - Merhabalar, hoş bulduk.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Sunumunuz için de bilgilendirmeleriniz için de teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben programlarınızı, tabii, epey bir inceledim. Programınızla ilgili -az önce de sizin kendi ifadelerinizle ben burada dillendirmek istiyorum- pişmanlık ve küskünlük yaşayan kişileri televizyon programında bir araya getirme amacı güdüldüğü şeklinde bir ifade mevcut. Fakat ben daha detaylı baktığım zaman programlara, özellikle YouTube'a konulmuş, çokça izlenme rekorları kırmış programları takip ettiğimde şunu gördüm: Daha çok ailevi ilişkilerin açıkça ortaya döküldüğü, ailevi sorunların tartışıldığı, kişilerin özel hayatlarına dair bütün detayların ortalığa saçıldığı ve başka kişiler tarafından bunların konuşulduğu bir

program çıkıyor karşımıza ve ben milletin vekili olarak -az önce sizin ifadenizle- böyle bir programa, bu tarz bir içeriğe neden ihtiyaç duyulduğunu açıkçası merak etmekteyim. Fakat programları incelediğimizde enteresan bir şey de görüyorum; mesela 311'inci bölümünüzde programda bir kadının 13 evlilik yapmasının, başka bir kadının 5 evlilik yapmasının tartışıldığı bölümler var ve programın amacı ile bunun ne gibi bağının olduğunu... Hani küskünleri barıştırmak... Hani oturup bunları bir saat boyunca tartışmanın bu amaca nasıl hizmet ettiğini merak ediyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Hemen söyleyeyim size.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - İnsanların yaptıkları evlilik sayısı, ekran karşısına geçip milyonların gözü önünde başkaları tarafından yargılanmaları, başkaları tarafından bütün o detayların ortaya saçılmasının program için ne kadar gerekli olduğunu açıkçası merak ediyorum. Bunu da sizden duyarsam sevinirim.

İlaveten, bu bahsettiğimiz, işte, pişmanları ve küskünleri bir araya getirme amacının dışında içeriklere de şahit oluyoruz. Mesela programa bir diş hekiminin çağırıldığını, son teknoloji implant tekniği gibi konuların ele alındığını görüyorum veya fitoterapi gibi tamamlayıcı tıp uygulamalarının kansere kesin çözüm olduğunu söyleyen doktorların programda yer aldığını görüyorum. İşte, hatta bitkilerle yaptığı karışımları kanser ilacı adı altında kendi kişisel web sitelerinde sattığına şahit oluyoruz oraya çıkarılan ve bunu öven doktorların. Bizim burada amacımız, mesela bu hastaların umutsuzluklarından beslenerek bu programlarda karşılaştıkları durumları bir çözüm arayışı olarak bulmalarından ziyade, onkoloji biliminin ışığında tedavi edilmesi gereken hastalıklar olduğu konusunda bilinçlendirme yapılmasını açıkçası görmeyi tercih ederiz. Dolayısıyla, bu gibi durumlara da karşı durmamız gerekiyor. Nitekim, RTÜK tarafından verilen 2018/41 toplantı numaralı 10 Ekim 2018 tarihli ve 129 numaralı kararında birinin yine katıldığı ve aynı beyanlarda bulunduğu bir programda herhangi bir ürünün, işte bitkisel veya takviye edici gıdanın sağlık beyanıyla satışının, pazarlanmasının ve reklamının yapılamayacağı vurgulanmış olup program yayınının 5 kez durdurulmasına ve idari para cezası verilmesine karar verilmiş fakat daha önceki beyanlarıyla bu programın 5 kez ceza almasını ve yayınının durdurulmasına sebep olan bu şahıs sizin programınıza çağrılarak aynı beyanlarda bulunmaya devam etti ve her vatandaş tarafından internet üzerinden yahut kamu kaynakları kullanılarak kolaylıkla ulaşılabilecek olan bu bilgilere sizin çalışma ekibinizin ulaşamamış olmasını veya RTÜK'ün verdiği bu cezaların göz ardı edilmiş olmasını açıkçası çok fazla anlayamadım. Yine, aynı şekilde, işte, su diyeti konusu vesaire, çok fazla bu tarz serpiştirilmiş içerikler söz konusu. Bunların da yine, yayın mantığı içerisindeki programın amaç ve hedefleriyle olan bağını sizden duymayı isterim.

Bunun haricinde, şimdi, ben programlara baktığımda, küskünleri barıştırma ve yıkılan yuvaları yeniden inşa etme amacı güdüyor diyerek, kendimi de zorlayarak açıkçası çok iyimser bir yaklaşımda bulunmak istiyorum fakat Youtube kanalında yer alan kesitlere baktığımda başlıklar genellikle şu şekilde: Direkt ben size başlıkları okuyayım: "Beni kendi kızım dolandırdı." "Ablam kızım ile aramı bozdu." "Ev aldım, ailem elimden aldı." "Kaynanam yuvamı yıktı." "Borç yüzünden dünürüm canına kıydı." "Annemi ablam zehirledi." gibi başlıklarla programın sunulduğunu görüyoruz. Şimdi, biz, kutsal addettiğimiz bir aile kavramımız var, bunun üzerinde çok fazla duruyoruz ve bunu korumak üzerine de hepimizin hem birey olarak toplumsal bir rolümüz ve sorumluluğumuz var hem de hani ben milletin vekili olarak, sizler bu programın yapımcıları olarak ayrı ilave sorumluluklar taşıdığımızı düşünüyorum. Dolayısıyla, aile kavramına karşı güven kırılımını içeren, çok sert güven kırılımı içeren ve bu güven bağını zedeleyen, olumsuzlukları derinleştiren ifadeler maalesef çok yaralayıcı, bizim aile kavramımıza çok uzak ifadeler. Şimdi, az önce dediniz ki "Biz şiddeti övünmüyoruz." Şimdi, şiddeti övmek demek sadece "Şiddet çok güzel bir şeydir." deyip bunu güzellemeyle sınırlı değildir. Şiddetin çok konuşulması bir süre sonra şiddetin normalleşmesi bakımından halkın gözünde maalesef bir etki oluşturur. Bizim burada bütün mücadelemiz aynı zamanda bu algı yönetimiyle de ilişkin. Yani "Şiddeti övmüyoruz." demek maalesef burada bir çıkış noktası vermiyor size çünkü şiddetin çok konuşulması toplum nezdinde şiddeti normalleştirir, bir şeyin çok konuşulması o şeyi normalleştirir, çokça tartışılması, çokça halkın gözüne sokulması maalesef bunu normalleştirir ve biz buna karşıyız.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Dora, şimdi, televizyonculukta, medyada şöyle bir usul var: Eğer karşınızdakinin sorulara cevap vermesini istemiyorsanız, çok soruyu aynı anda sorarsınız, sorular boğulur. Cevap almak istiyorsanız tek tek sorun, tek tek cevap versin. Tercih sizin.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - O zaman son, özetleyeyim.

Hani az önce "Bir öneride bulunun." demiştiniz. Ben biraz açıkçası eleştiri de getirdim hani bundan sonrası için, bu, bizim görev kapsamımızda bulunduğu için. Fakat "Önerileri istiyoruz." dediniz, ben şunu söyleyebilirim sizin için: Bizim bu kadın programlarımızın içeriğinin daha çok kadınların bir meslek ve hobi edinmesine, gündelik yaşamlarına, yemek, giyim, sanat, edebiyat gibi alanlarda bilgilendirici ve kişisel gelişimlerine yönelik olması gerektiğini düşünüyorum. Kadınların içerisinde buldukları cendereden bu şekilde kurtulduklarının hikâyelerini çoğaltmalıyız, paylaşmalıyız, yaymalıyız; şiddet kısmını deşmek, irdelemek yerine, iyileşme süreçleri ve buna giden yolları ve mekanizmaları konuşmalı ve insanlara örnek teşkil edecek programlar yapmalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Teşekkürler.

Buyurun Sayın Yetiş.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Vekilimize.

Sizin söylediğiniz programları ben yıllarca yaptım aslında, yıllarca sağlık programı yaptım, ilk defa insanlar bedenimizin içini görmüş oldular. Ben de bilmiyordum o zaman hatta çoğu kişi beni doktor zannetti o zaman, çok değerli, kıymetli profesörlerimizle muazzam yayınlar yaptık, adı "Doktorum"du programın ve beş sene sürdü ve aslında sağlığımızı orada daha fazla öğrendik ve tanıdık, ben de dâhil.

Sonrasında da mesleki bilgilendirme de dâhil olmak üzere kadınların günlük yaşamlarını konu alan ve gerçekten iyi örnekler oluşturabilecek, güler yüzlü, harika programlar yaptım. Ben sabah insanıyım ve çok neşeli uyanırım ve o neşeyi... Hatta bana şey derlerdi o zaman: "Günün, sabahın gülen yüzü." Ben de sizin gibi yüzümüzün hep gülmesini istiyorum. Siz anlatırken, eleştirirken de yüzünüz hep güldü ne güzel ama hayatımızın gerçekleri içinde bizim misafir ettiğimiz konukların ne yazık ki

yaşadıkları var ve bunlar gerçek. Bunları daha az söyleyelim, tamam; hiç söylemeyelim, peki; bu kadınlar hiç ekrana çıkmasın, tamam ama bu kadınlar nerede hayat bulacak? Evet, hukuki bir süreç var, doğru ama bu kadınların çoğunun sorununu çözdüğümüzü de özellikle ifade etmişim, programın adı "Yeniden Başlasak" idi.

Ne yaparsanız yapın, yeniden başlamaya hakkınız var. Hepimiz hata yaptı, siz hiç yapmadınız mı? Mutlaka yapmışsınızdır. Biz hiç yapmadık mı? Mutlaka yapmışızdır, herkes ikinci şansı hak eder, belki üçüncü şansı da; aslında programa gelen insanlar o şansı istiyor. Ayrıca, Youtube'a düşen ya da böyle şeylere düşen yerler en "-miş" olan ve en komik olan, en altına yazı yazıp da daha fazla izlenme oranına ulaşılabilir yerler. Oysa, belki ondan öncesinde ya da sonrasında biz çok fazla şey yaptık. Annesiyle oğlu buluşturduk ki artık çocuğun bulma ihtimali yoktu annesini. Aileleri defalarca bir araya getirdik. Karı koca kavga edip birbirleriyle iletişim konusunda sıkıntı yaşadıklarında...

Bizim mesela, diğer programlardan farklı bir masamız var. Bu masada asla yan yana gelmeyen, artık tamamen teması kopartmış ama asla evliliğinin... Yani, bir şey, bir kıvılcım gerekiyor, o evlilik devam etsin dedirtilen şey vardır ya, biz o masada onları karşılıklı konuşturduk, biz yokmuşuz gibi onlar konuştular, çoğu da barıştı biliyor musunuz? Hâlbuki iki dakika önce yani birbirlerine kavgayla bir sürü şey söyledikten sonra, bizim programda o masada -sadece kendi programımda değil bu arada, diğer programlarda da oluyordu mutlaka- onları barıştırmayı başardık. Evet, hep beraber düşünelim, bunu çok fazla dile getirmek mi, hasır altı etmek mi, yoksa ortaya çıkarıp neyse gerçek onu beraberce paylaşmak, yaşamak ve çözüm bulmak mı?

Bu arada, "13 eşli" dediniz ya, Makbule Hanım'dan bahsediyorsunuz, bu kadın enteresan bir kadın gerçekten fakat aslında 13 değil, 6 bildiğimiz kadarıyla resmî olan ama bize geliş sebebi bu değildi, ben bunu bilmiyordum mesela program başlarken, benim bildiğim 3 resmî evliliği vardı, olabilir.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Fark etmiyor. Benim söylediğim şey bu konularla sulandırılması, bunun üzerine gitmeniz, bunun üzerine asılmanız, oradan onun üzerine giderken yeni ailevi detayların ortaya saçılması, olumsuz örnek teşkil edebilecek ifadeler kullanılması.

ZAHİDE YETİŞ - Hemen anlatayım: Bu hanımefendi geldiğinde 3 resmî evliliği vardı ve kocalarının ondan para alıp kredi kartıyla para çektiyip sonra da ödemediğini söyledi. Biz de kendisine, tabii ki böyle bir hakkı vardır, gelsin, konuşsun ve eşleri de... Bu arada söz hakkı da veriyoruz tabii ki onlar da çektilerse böyle bir şey yasal yollarla, hukuki düzende zaten bunu yapacaktır ama bunu gelsin, anlatsın istedik. Sonra olay kendiliğinden, bağlananlarla, bize gelen ihbarlarla bu hâle geldi. Bu arada, tabii, canlı yayın yapıyoruz biz ve o kişiyi tutma ihtimalimiz de bir yere kadar. Kendisi söylediğinde bunu yalanlama özgürlüğüm yok benim, ben programın sadece sunucusuyum bu arada yani kimin geleceğine, kimin gelmeyeceğine karar veren değilim ben. Geldiği zaman onu halka en iyi, en doğru şekilde aktarabilen bir aracıyım aslında.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Katkıda bulunayım Sayın Dora'nın sorusuna.

ZAHİDE YETİŞ - Buyurun efendim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu dediğiniz doğru olabilir, bilmiyordunuz, şöyle çıktı; ertesi gün bir program yaptınız, bilmiyordunuz, orada da "canlı yayın kazası" deniyor ya, orada da bir şey çıktı.

ZAHİDE YETİŞ - Artık halk biliyor ya.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hayır, soracağım şu: Sonuçta programın bir profili çıktı ortaya, değil mi, siz de biliyorsunuz, toplum da biliyor yani gelenlerin durumu "Şunu yapabilirler, bunu söyleyebilirler." gibi. "Genel bir çatı ortaya çıktıktan sonra niye devam ettiniz?" diye ben Sayın Dora'ya katkıda bulunayım.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim.

ZAHİDE YETİŞ - Çünkü hâlâ dolandırıcılık devam ediyor ve karşıdaki kişiler ne kadar dolandırdığını, kaç para aldığını... Mesela o diyor ki: "Ben 90 bin lira çektim." Karşı taraf diyor ki: "37 bin lira çektim." Yani onların hâlâ dolandırılma, 2 kişi tarafından, 2 eşinin dolandırması devam ettiği için biz de programa devam ediyoruz kendisiyle.

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben de izninizle kalkmak istiyorum. Sayın Ekmen'le ilgili bir konu da olmuş. Ben aslında tamamen objektif bir şekilde Komisyona katılıp dinlemek istedim.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum.

ELİF ESEN (İstanbul) - Komisyon üyesi değilim, tamamen, hani sizi dinlemek istedim ama yani benzer görüşlerim daha pekişti.

Siz, tabii, program yapımçısıyınız, bu, toplumun...

ZAHİDE YETİŞ - Ben program sunucusuyum, yapımçım yanımda.

ELİF ESEN (İstanbul) - ...Türkiye'deki sorunların aslında bir çıktısı, yine de doğru olduğunu düşünmüyorum çünkü bunlar paylaşıldıkça normalleşen ve çoğalan konular.

Ben de izninizle toplantıyı bırakıyorum.

Teşekkür ediyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Özbudun, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben sorularıma geçmeden önce size Başkanımız olarak İstanbul'da bizler için yapmış olduğunuz programın verimliliği sebebiyle teşekkür etmek istiyorum, gerçekten araştırmalarımıza anlamlı bir boyut kazandırdı; teşekkürler.

Şimdi, izninizle sorularıma geçeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sağ olun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Öncelikle buraya geldiğiniz için size teşekkür edeyim.

ZAHİDE YETİŞ - Sağ olunuz efendim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Ben bir hukukçuyum, dolayısıyla hukuki bir eksende soru soracağım. Anayasa'mızın düzenlediği haklardan biri özel hayatın gizliliği hakkı ki bu hak aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle de garanti edilmiş bir hak. Ben programlarınızı izlemiyorum, açık konuşayım, kadın programlarına vakit ayırabilecek bir yaşama

modelim yok, daha doğrusu TV programlarına diyebiliriz büyük ölçüde ama mahiyeti hakkında bir fikrim var. Bu programların içeriği, bence, kişilerin özel hayat haklarının ihlaline yol açacak mahiyette. Acaba programlarınızda ortaya çıkan aile mahremiyetine ilişkin hususlar sebebiyle size, programın yapımcısına ve kanalınıza açılmış davalar var mı, varsa bunların sonuçları neler; bunu bilmek istiyorum.

İkincisi, şimdi, aile sorunlarının çözümü veya çözülemiyorsa aile birliğinin hukukun sınırları içinde sona erdirilmesi aslında hukukun işi ve mahkemelerde kimi zaman aile ilişkileriyle ilgili yargılamalarda özel hayatın gizliliği sebebiyle anayasal bir hak olan kamuya açıklık ilkesine sınırlama getirilir çünkü taraflar boşanma isteklerini ifade ederlerken çok mahrem konulara değinmek durumunda kalabilirler. Aslında kural olarak yargılamalar alenidir ama bu tür davalarda hâkim haklı gerekçeler gördüğünde aleniyet ilkesinden vazgeçer, özel hayatın gizliliği ilkesini koruma altına alır. Programlarınız bütün bunları ihlal eder mahiyette, dolayısıyla bu programlara devam etmenin, gerçekten kamusal bir yarar getirdiğine inanıyor musunuz?

Ve son bir sorum olacak: Kimi zaman programlarınıza katılan kişiler, belki aile içinde yaşanmakta olan şiddeti daha da derinleştirip daha da çapraşık hâle getirebilirler çünkü orada anlatılanların muhatabı olan ve şiddetin uygulayıcısı olan kişilerin öfkesi daha da derinleşebilir. Sizin programınıza katılarak ailenin mahremiyetini ortaya döken kişilerin daha sonra, daha ağır bir şiddete maruz kaldıkları ve cinayete kurban gittikleri gibi bir örnek oldu mu; bilgi verirseniz teşekkür ederim.

Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Teşekkürler.

Buyurun.

ZAHİDE YETİŞ - Çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, ben, tabii, cinayetle ilgili herhangi bir program yapmıyorum yani bizim programımız öyle bir program değil. Biz, adımızdan da anlaşılacağı gibi, yeniden başlamak üzerine kurulmuş bir programız. Sorularınız için teşekkür ediyorum ama hukuki boyutunu ben bilemem ve değerlendiremem. Yapımcım Mahperi Hanım yanımda, müsaadeniz olursa Mahperi Hanım bu soruya cevap verebiliyor mu?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii, verebiliyor.

Buyurun.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Öncelikle herkese merhabalar.

Şimdi, şöyle: Bizim programız tabii ki aktaran ve anlatan program, dolayısıyla da yaşanmış olayları ya da yaşanmasını istemeyeceğimiz olayları ekrana getirerek "Biz nasıl yardımcı olabiliriz ve nasıl yanınızda olabiliriz? Nasıl hayatınıza dokunabiliriz? Nasıl yeniden başlamanıza fayda sağlayabiliriz?" diyen bir program. Eğer programımızı izlediyseniz -ki izlemiştinizdir muhtemelen- stüdyo tasarımından ekrana format olarak verilmiş hâline gelene kadar tamamen diğer programlardan ciddi ayrılan bir hâli var. Bunu nasıl anlatayım size? Stüdyonun içinde yüz yüze gelmek istemeyen katılımcılarımızı ayıran bir odamız var; bu, tamamen diğer programlardan ayrılan... Ve özellikle o odaya eşi eğer başvurduysa ve karşı taraf yüzleşmek istemiyorsa Zahide Hanım'ın daha koruma altına aldığı bir oda; yani, seyirci görebiliyor ama eşi göremiyor, sadece uzaktan bakabiliyor ve seyrediyor. Yani bu da aslında biçimsel bir mahremiyete ne kadar önem verdiğinizi gösteren bir şey.

Arka planını anlatayım: Biz televizyoncular olarak tabii ki arka planda birçok şeyi seyircilerle paylaşmıyoruz ama burada anlatma gereği hissettim. Biz, program olarak, katılan ve başvuran herkesle önden bir anlaşma yapıyoruz, itham ettiğiniz kişiyle biz iletişime geçeceğiz; bu, eş olabilir, çocuk olabilir ya da aradığınız çocuğunuz olabilir; onlarla görüştüğümüzden sonra onlar da kabul ederse sizi ekrana çıkaracağız diyoruz. Ekrana çıkarken telefonla bağlanan herkes önden anlaşmış, izinleri alınmış, konuşulacak konuların ne olduğu bize aktarılmış, arka planda tamamen -asla- herkese eşit mesafeye davrandığımız, sözleşme bazında onaylanmış bir program olarak ekrana çıkıyoruz. Yani burada kişilik haklarını ihlal etmiyoruz; telefon bağlantısı yapan kişi de bize önden onayı vermiş oluyor, ayrıca, ekrana çıkan kişi de bize önden bu onayı vermiş oluyor. Tabii ki detaylar ondan sonra, onların konuşmasıyla şekillenmiş oluyor. Bir karar masası kuruyoruz, karar masamızın kurulma sebebi de aslında birleştirici ve yapıcı olması. Yani biz günün sonunda "Ekrana çıkardığımız kişileri ayırılım ya da daha çok kavga etsinler de biz de bundan reyting alalım." demiyoruz, o masanın orada bulunma sebebi de budur. Evet, iki üç davamız oldu ama bu davaların hiçbirisi kişilik haklarıyla alakalı olmadı, tamamen birbirlerine açtıkları davalar ve biz de bunlara şahit olduğumuz ve aslında birazcık tanık olduğumuz için bize de açılmış davalar. Hukuk tarafını siz benden çok daha iyi...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Bir soru daha ilave etmeme müsaade eder misiniz?

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Tabii ki, lütfen, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Şimdi, Zahide Hanım bir örnekten bahsetti. Bir karı koca arasında yaşanan olayın mahiyetini bilmiyoruz fakat her ne ise eşin, kadının programınızdaki açıklamaları neticesinde kocanın çalışmakta olduğu bir büyük markette işine son verildiği... Şimdi, ben daha önce söyledim, ben hukukçuyum.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Evet.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Bir televizyon programı böyle bir işe aracılık edemez. Neden edemez? Çünkü eşler aralarındaki sorunlar yaşanırken eğer bir boşanma sürecine de geçilmişse -aramızda avukatlık tecrübesi olan arkadaşlarımız var- genellikle ruh sağlıklarında belki normal zamanlara kıyasla normal olmayan değişimler ortaya çıkabilir ve bu durumda eşlerin birbirlerine zarar verme duyguları harekete geçebilir. Ve bakın, bir kişinin belki de sadece boşanma sürecinde yer alması sebebiyle işine son verilmesine sebep olmuşsunuz. Bırakın bunun hukuki sorumluluğunu, ahlaken ve vicdanen rahatsız olmadığınız mı?

ZAHİDE YETİŞ - Hemen buna cevap vereyim mi ben, bir kadın olarak öncelikle?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Bir dakika, tamamlayayım.

Çünkü hizmet akdi de kişisel bir akittir ve o hizmet akdi tarafları ancak hizmet akdiyle bağlantılı konular sebebiyle akdi sona erdirebilmeliler. Oysa, ben bir hukukçu olarak Yargıtay kararlarına da yansıyan birçok olaydan -yanlış bir anlamda kayıtlara geçsin istemiyorum ama- özellikle ihanete uğrayan kadınların infial içinde eşlerine zarar verme duygularının harekete geçtiğini ve onların profesyonel hayatlarına zarar verme güdüsüne yöneldiklerini biliyorum. Belki programınızdaki olay bununla doğrudan

ilgiliydi, belki değildi ama çok küçük bir olasılık da olsa ahlaken bunların dikkate alınması, hukuken bunların dikkate alınması gerekiyor. Bu kadar incelikli bir düşünce sisteminiz var mı?

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Ben konuşmanızdan üstümüze düşen görevi ve almam gereken mesajı not ettim, öncelikle teşekkürler.

Ben isterseniz o vakayı bir anlatayım size ve vicdanen hiç rahatsız olmadığımı, hâlâ bugün bir kadın olarak da aynı şeyi şimdi olsa tekrar yapacağımı söyleyebilirim. Bize başvuran hanımefendi, yaklaşık yedi sekiz sene çok üst düzey, beyaz yakalı bir hanımefendi; mesleğini eşi sebebiyle, eşine ve ailesine kendini adadığı için bırakıyor ve ailesine bakmaya başlıyor, çocuklarına bakıyor fakat bu yedi sekiz sene boyunca da eşinden hem psikolojik olarak hem de fiziksel şiddet görüyor. Bu, hepimizin arasında dolaşan bir beyefendi; belki de birlikte büyük toplantılarda bir araya geldik. Eşi tüm bu süreçte yasal haklarını kullanmaya çalışıyor ama her zaman, yine eşinin -yani, isim veremediğim için söylüyorum- beyefendinin çok üst düzey bir yerde görevli olmasından sebep her defasında bu başvurularını bir şekilde geri çekmek zorunda kalıyor. Ailesine anlatıyor, ailesi başlarda kızlarına sahip çıkmıyor ama günün sonunda aslında ne kadar ağır şiddete uğradığını, ne kadar işkence gördüğünü fark edince ailesi de sahip çıkıyor fakat bu şiddet durmuyor, farklı farklı... Yani, detayları anlatamıyorum, kendi aramızda yaptığımız şeylerden dolayı da anlatamıyorum bu kadar detayı. Günün sonunda hukuki olarak başvurulmuyor.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Peki ama ben ikna olmadım. Neden? Çünkü bir kadından bahsediyorsunuz, o eğitilmiş kadın bu sorununun iki alanda çözüm bulabileceğini bilir.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Eğer karşıysındaki...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Bu, yargıya intikal eder -yargının işi, sizin işiniz değil- delillerini sunar. İkincisi: Bir psikoloğa başvurur, psikologdan destek alır. Ama bunun bu şekilde kamusallaşması hem kamuya menfaat sağlayan bir husus değil hem bence aile birliğini çok hırpalayan bir durum, kişilerin kişisel haklarını ihlal eden bir durum. Ben "Hiçbir biçimde vicdanım rahatsız olmadı." demenizi de yadırgayarak karşılıyorum.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Saygı duyuyorum. Günün sonunda geldiğimiz durumda kadın haklı çıktı; hem maddi hem manevi hem psikolojik olarak çok ciddi bir şiddet gördü ve hayatına bir dokunuş yaptık. Evet, beyefendi aramızda dolaştı. Günün sonunda aynı firmanın sahibi aradı bizi, "Haklısınız, bu beyefendinin birçok açıkları, yanında çalışanlara da uyguladığı tacizler sayenizde ortaya çıktı ve dolayısıyla da sizin yaptığınız yayınlar sayesinde beyefendi ifşa olmuş oldu." dedi. Yani, ben bunun neresinde yanlış bulabilirim acaba; kadını kurtardığımız için mi -yanında çalışanlar- ifşa olduğu için mi, beyefendinin kimliğini ekranda vermedik ama arka planında ifşa ettiğimiz için mi?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Yargıya ait bir işe ben müdahale ettiğinizi sık sık duyuyorum.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Yargı çözemediyse...

ZAHİDE YETİŞ - Şimdi, yargının... Sonuçta hepimiz saygı duyuyoruz ve finalde yargı bu işi zaten çözecektir. Belki biz hanımefendiyi dinleyerek biraz daha kolaylaştırmış olabiliriz, bilmiyorum ama bir kadın olarak... Şimdi, burada güçlü kadınlar var, sadece güçlü görünen değil. Şimdi, hukukçu bir hanımefendiyi dinledik; ifade gücünüz bile, söyleyişiniz bile... Az önce bana soru soran hanımefendi... Burada güçlü kadınlar var. Şimdi...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Affedersiniz, dinlediğiniz, "hanımefendi" dediklerinizin hepsi milletvekili.

ZAHİDE YETİŞ - Tabii, sayın milletvekillerimiz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, kadın milletvekillerimiz.

ZAHİDE YETİŞ - Aynen. Halkın gücünü de alıyorlar ve biz onlarla gurur duyuyoruz, sonuçta bir kadın olarak ben de gurur duyuyorum. Buralarda olmak ve bu gücü halk adına burada taşımak bence çok önemli ve özel bir şey. Ama şimdi, şunu merak ediyorum: Benim gibi buraya konuşmacı olarak gelebilecek bir meslektaşım var mı acaba? Çünkü sanki ben biraz böyle, günah keçisi gibi seçilmiş de herkes sorularını, her şeyi hazırlamış "Zahide Yetiş geliyor; dur, o zaman programla ilgili ne bulursak hemen soralım ya da bütün programların hıncını ondan çıkaralım." gibi de hissetmek istemiyorum.

Buyurun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bunları Televizyon İzleme Araştırmaları Şirketi Genel Müdürü Sayın Gülerüz'e soracağız. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Banu Genç Hanım'a soracağız, bakalım onlar ne diyecekler?

Ben Sayın Selcan Taşçı'ya söz vereceğim ama şunu sorayım yapımcı olarak da Sayın Uçar hem size hem Sayın Yetiş'e: Mesela, sizin programınız reytinglerde ilk 100 program arasına girmezse hatta bırakalım onu, ilk 20 program arasına girmezse bu formata devam eder misiniz?

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Kanal devam ettirdiği sürece evet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Eder mi kanal? Yani bir reyting yarışı da var.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Tabii...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İlk 100 bir tarafa, ilk 10'a girme yarışı var.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Şöyle Sayın Cevizoğlu, siz de meslek büyüğümüz olduğunuz için ve arka planı bildiğiniz için söylüyorum: Bir reklam ve gelir gider dengesi var. Bu reklam ve gelir gider dengesi de reytingle ölçülüyor ülkemizde maalesef, belki dünyada da böyle. Dolayısıyla eğer ertesi gün sabah onda reyting raporlarımızı aldığımızda ilk 100'e hatta ilk 50'ye hatta ilk 10'a girmiyorsa en fazla bir ay dayanır, bir ay sonrasında teşekkür ederler.

ZAHİDE YETİŞ - Hatta size şunu da söyleyeyim: Bugün -yani dünün reytingini bugün alıyoruz- bütün kanalların, dizilerin yani milyar dolarlık işlerin hepsini geçerek bu tarz bir programın 1'inci olduğunu söyleyeyim size. 4'üncü program da galiba yine böyle bir program. Benim programım o kadar değil. Benim programım herhâlde ilk 20-30 arasında gidip geliyor, eğer merakınızı giderdiysem, ki siz bunu biliyorsunuz zaten Sayın Cevizoğlu.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ben biliyorum ama burada tabii milletvekili ve Komisyon Başkanı olarak irdeliyoruz. Kamuoyunun merak ettiği buydu. Galiba benzer soruların da gelme ihtimali var. "Reyting uğruna bunlar yapılıyor; bunlar kötü programlar, reyting uğruna yapılıyor." deniyor, o yüzden sordum.

Yine, eski meslektaşınız Sayın Selcan Taşçı Milletvekilimiz, buyurun.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hoş geldiniz diyorum ben de öncelikle.

Tabii, biraz böyle karışık duygular içindeyiz açıkçası. Tutanağa geçmesi için özellikle birkaç cümle söylemek istiyorum çünkü şöyle bir şey oldu yani burada "kalkanlar ve kalkmayanlar, protesto edenler veya etmeyen" diye Genel Kurulda da, sonrasında da tartışılmaya devam etmiş. Şimdi, bizi de böyle anlamsız bir pozisyona düşüren bir tartışma başladı. Şimdi dediğim gibi hiç bu konulara yani Komisyonun çalışma alanının dışında bir şeye girmemeye çok özen gösteriyorum ama şunu söylemek zorundayım: Yani PKK terör örgütünün başının, bir bebek katilinin, 40 binden fazla insanın katlinden sorumlu birinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşturulmasının teklif edilebildiği, bazı arkadaşlarla bunun hiç sorun olmadığı ve bunu hiç sorun varsaymayan, coşkuyla da karşılayan o arkadaşların şimdi Zahide Yetiş'in -Zahide Yetiş olmaz, bir başkası olur yani adı hiç de önemli değil ama en nihayetinde, bu Komisyonun başından beri muhatap olarak konuştuğumuz, aslında hepimizin konuştuğu alanlardan birinin temsilcisinin- burada konuşmasında rahatsız olmasını ben hiçbir yere oturtamıyorum. Yani çok onayladığım için değil programlarınızı çünkü hiç onaylamıyorum ama ya, bu mantığı gerçekten oturtamıyorum. Çünkü biz en başından beri ne konuştuk? Failerle de konuşalım dedik, değil mi? O zaman ne olacak? "Failer" dediğimiz kimler? Kadınları katledenler, kadınları dövenler, şiddet uygulayanlar. "Cezaevine gidelim." dediğimizde, "Cezaevine de gitmeyelim." diyecekse bu arkadaşlarımız tamam ama öyle bir şey olmayacak. Yani şimdi konuk magazin olunca bu kadar böyle yani şova dönük hareketlere de hiç gerek yok. "En absürt şeyler bile Mecliste konuşulsun." diyorsak biz onaylamak ya da alkışlamak üzere burada değiliz, sorularımızı yönelteceğiz. Diğer arkadaşlarımız, Serap Hoca böyle çok açık ve net bir şekilde eleştirilerini yöneltti, yöneltecektir de. Yani, dolayısıyla bunu hiç anlamadığımı ve gerçekten bu kadar popülist bir tavırla da bizim başka bir şeyin muhatabı edilmemizi de kınıyorum çok net olarak, kendi adıma en azından.

Şimdi, en başından beri dediğimiz gibi yani biz bu Komisyon çalışmaya başladığından beri bu gündüz kuşağı yayınlarının teşvik edici, özendirici bir rolü olduğunu hep burada kendi aramızda konuştuk, birçok konuk nezdinde de bunları defalarca dile getirdik. Şimdi, şöyle bir şey sormak istiyorum ben öncelikle: Temel olarak bu programlarda aslında travmaları konuşuyorsunuz. Travmaya maruz kalmış kişileri konuk ediyorsunuz ve izleyiciler de aslında izleyicilerin de bir bölümü benzer travmalar yaşamış insanlar ya da ekranda izlediklerinden yola çıkarak travmaları tetiklenebilecek ya da bir tramvaya kapılabilecek insanlar. Şimdi, dolayısıyla riskli bir şey yapıyorsunuz yani az önce söylediğim gibi, orada kullanılan dil şiddeti özendirebilir, yol gösterebilir, teşvik edebilir, tahrik edebilir, birtakım duyguları tetikleyebilir. Dolayısıyla sizin nezdinizde aslında bütün bu programları yapan arkadaşlarımız için de soruyorum: Bu programları yapmadan önce kullanılması gereken dille ilgili özel bir eğitim aldınız mı yani bir psikologdan olabilir veya benzer pozisyonunda birinden? "Burada mağdurla nasıl konuşulur, izleyiciye yanlış mesajın gitmemesi nasıl sağlanır?" bununla ilgili bir uzmandan eğitim aldınız mı? Bunu merak ediyorum. Dediğim gibi, sadece siz değil, herkes için geçerli.

Onun dışında bir yayında yine, sizin bir yayınızdaki -buraya gelmeden önce arşiv karıştırırken gördüm- bir babanın kızına saldırma anı canlı yayında yayınlanmış. Şimdi, canlı yayınlarda bu tür kazaların aslında izleyiciye ulaşmaması için geciktirmek gibi bir alternatifimiz var, seçeneğimiz var. Niye böyle bir şeye başvurmadınız? Ben bunu merak ediyorum. Bununla ilgili bir şey var mı yani uyguladığınız bir önlem var mı? Çünkü orada o saldırma anını -sonra görevliler stüdyodan çıkarıyor yani aslında- başından sonuna izliyor izleyiciler. Bir anda kesiliyor olsa hani geç kalınmış diyeceğim ama başından sonuna... Bunlar da yani "Reyting uğruna bu kadar da mı?" düşüncesi doğuruyor bizde. Şimdi, dolayısıyla, burada bir önlem alıyor musunuz bununla ilgili? Ve yine...

MAHPERİ ALTUN UÇAR - İsterseniz ben cevaplayayım.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Siz onu cevaplayın.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Evet, istemezdik biz de, ekranda anlık verilen bir şeyden bahsediyorsunuz, babanın kızına tokat atması.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Evet.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Kameralarımız aslında döndü, diğer odaya döndü fakat geciktirici var, orada teknik bir hata yaşadık ve bunun da tutanağını tutturduk. Hatta buna sebep olan arkadaşta, bundan kaynaklı da uyarı yazısı verdik ve aynı gün yaptık bunu. Bu tamamen resmî olarak da geçmiş durumda.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ama şey de oluyor mesela sinir krizi geçiren oluyor, o oluyor, bu oluyor vesaire; mesela bütün bunların canlı yayında olmasına gerçekten gerek var mı?

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Sadece bu olay için söyleyebilirim, bu bir teknik arızaydı, bunun da gerekli yerlere tutanakları verildi ve evet, arıza olduğu tespit edildi.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Şeyi de merak ediyorum, mesela yaptığınız bir yayın sırasında buna benzer bir şiddet hadisesi ya da işte gerilimin çok yükseldiği anlarda, işte karşılıklı böyle atışmaların kavgaya dönüştüğü, aslında sözlü şiddetin de yoğun olarak yaşandığı anlarda aldığınız reytingle aynı konuyu daha makul bir dille işlediğiniz yayınlar arasında bir reyting farkı oluyor mu, hiç buna baktınız mı?

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Şöyle, tabii ki farkı oluyor, gerilim yükselince seyirciler daha fazla izliyor. Bunu tasvip ettiğim için söylemiyorum ama biz bunun için de uğraşmıyoruz yani reyting almak için böyle bir tansiyon yaratmaya çalışmıyoruz. Aksine, böyle olduğu zaman Zahide Hanım stüdyodan çıkarıyor.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - İzleyiciyi de anlamak için soruyorum yani durumu anlamak için soruyorum.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Tabii tabii, ben anladım ne demek istediğinizi.

Bizim bir psikoloğumuz var, arka planda da bu psikoloğumuz gelen vakalara destek vermeye devam ediyor. Aynı zamanda avukatımız var, mağdur olan vakaların avukatlığını yapıyor yani yapmak zorunda değiliz. Normal şartlarda biz ekranda verdiğimiz, verdikten sonrasında meselelerini sadece ekranda kaldığımız kadar çözmeye çalışırız ama biz devamında, ekranda kalmadığımız zaman da çözmeye çalışıyoruz. Avukatımız gönüllü avukatlık yapıyor hatta çoğu da kadın olmak üzere birçok vakalarımızın davalarını hâlâ devam ettiriyoruz ve takibindeyiz. Bir senedir davalarını takip ettiğimiz vakalarımız var. Ayrıca, soybağını çözüyoruz, en önemli kısım bizim programımızda da bu. Soybağı var ve soybağı geçen sene oldukça fazlaydı.

ZAHİDE YETİŞ - Bir hayli kişi.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Bir hayli kişinin çözmüş olduk. Çocukları gerçek babalarına kavuşturduk, aileleri karar masasında barıştırdık. Aslında az önce hanımefendinin de söylediği gibi, barıştırma programı mı? Evet, barıştırma programı. Keşke istatistik yapıp... Belki de bizim de kendi adımıza alacağımız ders buradan, daha da çalışıp gelseydik.

ZAHİDE YETİŞ - Biz de gelirken bu kadar kişiyi barıştırdık, bu kadar kişinin soybağını çözdük... Doğru söylüyor Mahperi Hanım, soybağı çok ciddi bir sorunmuş, ben de bu programı yapmaya başlayınca anladım. Pek çok çocuğun babasının...

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Songül'ü örnek ver istersen, çadırdaki yaşayan kızımızı çadırdan çıkardık, Maraş'ta bir ev verdik.

ZAHİDE YETİŞ - Aynen, 5 çocuğuyla beraber sadece halı tarzı bir şeyin üzerinde yatan, uzun zamandır burada kalan bir anneye, bir izleyicimiz ev verdi, biz de destek olduk, aynı gün hatta onları oradan çıkardık. Yani programdaki belki de en önemli yaptığımız şeylerden biri, mesela bir kişinin babasının üzerine çocuğu, anne, kızı; böyle bir... Hukuki olarak siz daha iyi bilirsiniz muhtemelen. Onu mesela babası... Bir de babalık davalarını açamıyorlar ya da baba üzerine, birinin üzerine kayıtlıyken o kayıt gitmediği için gerçekten baba olan kişi o kaydı yok edemiyor çünkü birbirlerine ulaşamıyorlar, o adamı bulamıyor. Böylece çocuk aslında başkasının çocuğuken ilk eşin üzerine hâlâ kayıtlı kalıyor. Biz belki de onlarca çocuğumuzun gerçek babalarının nüfuslarına geçmesini sağladık.

Şimdi, ben bilseydim daha savunmacı bir bakış açısıyla gelirdim çünkü suçlayıcı bir bakış açısı görüyorum karşımda, üzülüyorum gerçekten. Şunu merak ediyorum: Sayın Başkanım, başka bir arkadaşım da gelecek mi acaba bu Komisyona? Herkesi davet ettiniz, katılan olacak mı?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Programın başında ifade ettiğim gibi, şimdi listeden okuyalım. Sizin dışınızda benzer programlara, aynı formatta program yapan eski meslektaşlarınızın hepsine davetiye gönderdik, hepsiyle de tek tek iletişime geçildi, yanıtlar alındı. Yani davet mektubu göndererek oturup beklemedik, temasa geçildi. O liste gelirse önüne onları da söylerim size şimdi.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ben şunu söyleyeyim: Suçlamak için söylemiyorum yani şöyle...

ZAHİDE YETİŞ - Anlamak için...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Anlamak için.

ZAHİDE YETİŞ - Siz vesile oldunuz, ben yaptığımız bir şeyi unutmuşum, onu da söylemiş oldum.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Biz bu yayın tarzını suçluyoruz ve eleştiriyoruz, ayrı ama kişiselleştirdiğimiz bir durum yok, siz değil de bir başkası da gelseydi benzer şeyleri... E, çünkü durumu anlamak zorundayız, bizim için durum önemli ve ona göre de burada bir rapor çıkacak yani hepimiz de ona şerh ya da destekleyici birtakım ifadeler yazacağız. Dolayısıyla herkesin söylediği her şey bizim için önemli.

Eğitim konusunda cevabı alamadım çünkü özellikle bu tür yayınların sosyolojik etkisi göz önünde bulundurularak bu konuda özel bir eğitim aldınız mı, bunu merak ediyorum.

ZAHİDE YETİŞ - TRT'de başladım bu mesleğe, on yıl TRT'de çalıştım.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ondan söz etmiyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Peki.

Evet, bir psikoloğumuz var programda ve bir avukatımız var, onlar da zaten hem bana hem de misafirlerimize destek olmak için oradalar. Yani ben olmasam da bir psikolog desteğimiz ve bir avukat -hukuki- desteğimiz var yayında.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Bir de son bir şey söyleyeceğim, uzatmak istemiyorum. İşte, böyle konuşurken belki çok alışkanlık hâline geldiği için "Çözdük." "Barıştırdık." vesaire, böyle ifadeler kullanıyorsunuz. Evet, medyanın kayıpların bulunmasında, yok sayılan bir konunun göz önüne getirilmesinde, bunun çözümüne katkı sağlanmasında çok önemli rolü var, bununla ilgili söyleyecek hiçbir şeyim yok ama medyanın kendisini -sadece sizin için değil yani hepimiz için geçerli- polis yerine, savcı yerine, hâkim yerine koyması ile o katkı arasında çok ince bir çizgi var yani anın şehvetine kapılıp bir anda pozisyon değişikliği olabiliyor bazen. Ben bu konuda bu vesileyle yani tutanak vesilesiyle en azından bu işleri yapan bütün arkadaşlarımızdan özellikle hassas olmalarını rica ediyorum çünkü gazeteciler, polis de değildir, hâkim de değildir, savcı da değildir, aktarıcı pozisyonundadır; öyle de kalmasını temenni ederiz hepimiz.

Teşekkür ederim.

ZAHİDE YETİŞ - Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyorum.

Bu söylediğinizi kendi adıma -zaten böyle bir şey yapmadığımı düşünüyorum ama- büyük bir memnuniyetle kabul ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, değerli katılımcılar ve milletvekili arkadaşlarımız; "İş, biraz yumurta-tavuk hikâyesine mi benziyor acaba?" diye soralım. Yani televizyonlar ya da "gazetelerin 3'üncü sayfa haberi" dediğimiz haberler nedeniyle mi şiddet artıyor, şiddet var ve medya bunu mu gösteriyor? Yani yumurta mı tavuktan çıkar hikâyesine benziyor. Biz tabii, Komisyon olarak bunun -tarih boyunca herkes tartışıyor- üç ayda, dört ayda çözümünü bulup dünyaya bilimsel bir sonuç açıklamayacağız yani icat çıkarmayacağız ama biz bunun toplumsal, hukuki ve vicdani durumunu araştırıyoruz, durum tespiti yapıyoruz bir yerde. Şimdi, Zahide Hanım'ın söylediği doğru "Benden başka cesaret edip gelen var mı?" demek istiyor; şimdi, önemli. Sayın Taşcı Vekilim de bir kadın milletvekili olarak da önemli açıklama yaptı konuşmasının başında.

Şimdi, efendim -siz belki buna alışkın değilsiniz de ben de alışkın değildim milletvekili olmadan önce, şimdi alışıyor insan- durum şöyle: Burada milletvekili olduğunuz zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında başka bir yapının içine giriyoruz. Her kurum ayrı bir yapı; televizyon ayrı, makine mühendisliği ayrı, avukatlık ayrı, iş insanlığı ayrı falan; her yerin kendi kuralları ve dili var, söylemi farklı. İmar yasasına bakıyorsunuz, anlamazsınız belki bazı kelimeleri. Hukukun kendi kavramları var, sosyolojinin başka kavramları, psikolojinin başka kavramları... Ya, aynı şeye bakıyoruz, mesela sosyolojide biz buna "nesne" diyoruz -ya, aynı şey, sonuçta bardak- psikologlar buna bakıyor "obje" diyor. Ya, arkadaş aynı şey. Şimdi, kavram birliği yok. O

yüzden biz farklı açılardan duruma bakıp, tespit edip varsa tabii... Bizim Meclis olarak, milletvekilleri olarak sonuçta temel işimiz, yasal düzenleme yapmak. Yani şurada bir eksik gördük veya daha önceki toplantılarda, iki sene, beş sene önceki benzer komisyonlarda kararlaştırılmış konular pratiğe geçmemiş, karar alınmış, yapılmamış, onları da tespit etmek bizim görevimiz ama medya olarak sizi ve benzer arkadaşları dinlememiz lazım.

Şimdi, söyleyecek çok sözümüz var ancak biz aynı zamanda Genel Kurula giderek Genel Kuruldaki çalışmalara katılıyoruz. Şimdi yoklama isteniyor -bir gün bunları da program yaparsınız- buradan koşarak öteki binaya gidip, oy verip geleceğiz.

Yirmi dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 16.26

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.56

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)
SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)
KÂTİP: Zuhâl KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Bu arada, başlangıçta açılış konuşmasını yaparken TIAK Anonim Şirketi Genel Müdürü Dursun Bey'in soyadını Güler diye okuduğumuz fark edildi, doğrusu Sayın Güler, onu tutanaklarda da düzeltiyoruz.

Şimdi, birinci bölümde soru soran arkadaşların tamamı burada mı bilmiyorum çünkü onunla ilgili küçük bir açıklama yapacağım. Bugünkü toplantımıza davet edilen Sayın Yetiş gibi benzer formatta program yapan diğer televizyoncuların isimlerini okuyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadına Yönelik Her Türlü Şiddeti ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonu yasama uzmanlarımızın yaptığı davet şu kişilere oldu: Müge Anlı ile Tatlı Sert programının sunucusu Müge Anlı'ya, Esra Erol'da programının sunucusu Esra Erol'a, Didem Arslan Yılmaz'la Vazgeçme programının sunucusu Didem Arslan Yılmaz'a, Zahide Yetiş ile Yeniden Başlasak programı sunucusu Zahide Yetiş'e. Sayın Yetiş, burada, şu anda aramızda. Didem Arslan Yılmaz, Esra Erol ve Sayın Müge Anlı'ya da davet yapıldığını sorularınız üzerine açıklamış bulunuyorum. Yani tüm kesimleri dinlemek için Komisyonumuz üzerine düşen hem kolektif hem bireysel titizliğini göstermiştir.

Sorularımız devam ediyor değil mi Sayın Yetiş'e?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Sayın Başkan, sorulara geçmeden bana bir söz verirsiniz...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hocam, şöyle yapalım: Şimdi, 2 konuğumuz daha var. Bir tur diğer arkadaşların da sorularını alalım, sonra size söz versek olur mu?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Tabii.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Daha demokratik olur mu anayasa hukukuna göre?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Elbette, tabii ki.

Ben konuklarımızla ilgili bir şeyin kayıtlara geçmesini istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, onu daha sonra yapalım, olur mu Hocam? Nezaketinize saygı duyduk.

Evet, Sayın Rukiye Toy, buyurunuz.

RUKİYE TOY (Sivas) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kıymetli misafirlerimiz, tabii, biraz böyle tartışmalı başladı ama Sayın Zahide Yetiş'e şunu söylemek istiyorum: Yani aslında burada konuşulan ya da tepki gösterdiğimiz konular şahsınıza yönelik değil -burada sizin yerinizde başkası da olsa sizin formatta program yapan herhangi biri- ama programın formatına yönelik. Yani bu tarz programların formatlarına yönelik bir itirazımız var. Bu itirazı biz siyasetçiler sürekli sahada olduğumuz için aslında milletimizden de duyuyoruz. Yani "Bunu toplum istiyor, bunu halk istiyor ve biz reyting için bu tarz programlar yapıyoruz." düşüncesini ben doğru bulmuyorum. Bizim toplumumuz bunu istemiyor. Siz söylediniz ya, hani "Başta öyle başlamıştım, aslında sağlık programları yapıyordum." O programlarınızı biz de izliyorduk, hatta ben de sizi doktor zannetmiştim, sizin de söylediğiniz gibi bir kalite vardı gerçekten ve izleniyordu da.

ZAHİDE YETİŞ - Çok.

RUKİYE TOY (Sivas) - Aynı şimdi izlendiği gibi o zaman da izleniyordu. Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum: Kaliteli programlara hasret kaldık toplum olarak. Hani "Öneriler sunabilirsiniz." dediğiniz için bunu söylüyorum, belki sizin de farkınız bu olabilir, daha kaliteli yayınlar yaparak çünkü gerçekten insanlar aslında bundan da sıkıldı. Kimsenin mahremiyetini artık merak etmiyorlar, sadece o olayın gidişatının nasıl olacağını görmek için belki de o yayınları izlemeye devam ediyorlar. Belli bir kesim var elbette, hani merak eden, izleyen ama bizim toplumumuzun bu olmadığını bilmenizi isterim. Mahremiyet çok önemli, hatta İslam fıkhihinde -biraz önce hocamız hukuktan bahsettiği için- İslam hukukunda da şöyle bir tarif vardır: "Def-i mazarrat celb-i menafiden evladır." Yani şu demek: Zararlı olanı gidermek, faydalı olanı elde etmekten daha evladır. Yani, siz zararlı olanları yok ettiğiniz zaman zaten bir büyük fayda sağlamış olursunuz. Programlarınız için söylediğiniz hani, işte "Kayıp bir çocuğu bulduk." ya da işte "Küsleri barıştırdık." Ama, siz o küsleri barıştıran kadar -siz derken bu programın formatı- o kadar ayrıntı veriyorsunuz ve o kadar mahremiyete giriyorsunuz ki bu artık aklında, belki aklının bir köşesinde bu tarz cürümler işlemeye meyilli olanlar için de örnek oluyor. Çoğunlukla kötü zaten daha çabuk örnek oluyor. Bizim karşı çıktığımız şey, bu elde ettiğimiz faydalar aslında zararından daha az. Yani, zararı daha fazla, ayrıntı daha fazla. Bizim inancımıza göre de aslında doğru değil. Allah bize Kur'an-ı Kerim'de Hucurât suresinde der ki: "Kusurlarınızı araştırmayın, birbirinizin ayıplarını ortaya dökmeyin. Bunu yaparsanız toplum olarak zayıf düşersiniz." Yani bu uyarı bize Rabb'imizden de veriliyor. Hani bazen diyorlar işte "Kusurları, ayıpları Allah biliyor, kul da bilsin." Öyle bir dünya yok. Allah öyle derdi o zaman bize: "Ya, zaten ben biliyorum ey kullarım, istediğinizi aleni şekilde yapabilirsiniz." Aslında kusurların örtülmesi toplumun güvenliği, toplumun huzuru açısından da çok önemlidir. Bunu belirtmek isterim. Yani sizin özellikle işte 90'lı yıllarda ev hanımlarına yönelik yapılan programlar sizin ya da diğer arkadaşlarımızın yaptığı programlar kesinlikle daha bilgilendiriciydi, daha yetiştiriciydi, daha öğreticiydi. 2000'lere gelindiğinde evlendirme, eş programları ağırlıklı oldu; daha sonra kayıp bulma, istismar konuları daha ağırlıklı oldu yani giderek artan bir mahremiyet ihlaline hepimiz şahit oluyoruz ve bundan toplum olarak da huzursuz oluyoruz aslında.

Yani aslında sormak istediğim şu: Dönemsel olarak değişen bu formatları neye göre belirliyorsunuz? Yapımcı arkadaşımız da cevap verebilir buna. Dünya genelinde böyle bir trend mi var, yoksa ülkemizde böyle bir trend mi var? Ratingin ne kadar yüksek olması bizim toplumumuzun bu olduğu anlamına da gelmiyor. Onu da söylemek isterim.

Mesela, biz dün İstanbul'daydık, Sayın Başkanımızın da önderliğinde, çok güzel gerçekten Bakanlığımızın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın sunumlarını dinledik. Mesela, siz programlarınızda onları davet etmeyi düşünür müsünüz? KADES uygulamasını anlatmayı düşünür müsünüz? ADEM'leri anlatmayı düşünür müsünüz? Devletimizin zor durumda kalan

kadınlarımıza, çocuklarımıza, gençlerimize yönelik önleyici programlarını ya da koruyucu programlarını anlatmak ister misiniz? Bu tarz bir öneri de size sunmuş olalım en azından. Siz gerçekten "önerilerinizi alalım." dediğiniz için de teşekkür ediyorum.

Ben toplumun merak duygusunun istismar edildiğini düşünüyorum, mahremiyet hakkımızın olduğunu düşünüyorum. Biz de herkesin -çok özür diliyorum- ayıplarını öğrenmek zorunda değiliz, duymak zorunda değiliz. Hatta eleştirmiyoruz sizi. Bu da eleştiri olarak sizin şahsınıza değil, programlarınıza. Bir daha bunu da söylemiş olayım.

Bir programınızda da telefonda şey izletmişsiniz, o da çok eleştiri aldı. "Bu mu sizin eşiniz?" diye. Onun da içeriği neydi bilmiyoruz ama...

ZAHİDE YETİŞ - Ben onu size açıklayayım o zaman.

RUKİYE TOY (Sivas) - ...erkek de olsa kadın da olsa biz hiç kimsenin mahrem hayatını görmek, dinlemek istemiyoruz. Toplumumuz da bize sık sık bu konularda şikâyetlerde bulunuyor. Siz gerçekten kaliteli, düzgün bir insansınız ve yayınlarınızda da inşallah bunları farklı bir formatta görmek isteriz.

Teşekkür ediyorum geldiğiniz için de.

ZAHİDE YETİŞ - Sağ olun, var olun Sayın Vekilim.

Cevap verebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii, buyurun Sayın Yetiş.

ZAHİDE YETİŞ - Şimdi, önce bu naif başlangıcınız için teşekkür ediyorum.

Gerçekten, ben şunu anlıyorum... Sonra bu arada da böyle bire bir konuşma fırsatımız da oldu. Aslında şunu anladım: İnsanlar, kişi olarak sevseler, sempati duysalar bile şahsımla ilgili, program söz konusu olduğunda başka bir evre başlıyor. Ben de bunları program olarak ele alıyorum zaten.

Ama şunu bir kere söyleyeyim: Biz Sosyal Politikalar Bakanlığıyla beraber çalışıyoruz, aynı şekilde Emniyetle de beraber çalışıyoruz çünkü biz ancak bir yere kadar yapabiliyoruz. Bu sözünü ettiğimiz kız çetesini, biz sadece gelen ihbarları değerlendirdik ve orada medyanın gücü gerçekten devreye girdi, bu kişiler tek tek bulundu ve onlarca kız çocuğumuzun hayatına mal olacak bir olayı durdurmuş olduk ama biz değil, aslında bunu Jandarma yaptı, Jandarma bölgesindeydi ve benim bile izlerken tüylerim diken diken oldu. Jandarmanın gece nöbetinde bu insanları nasıl aldığını, sonra bunları yargıya nasıl çıkardığını, sonra bunlara nasıl tutuklama kararı verilip tekrar evlerinden alındığını, götürüldüğünü ve Jandarmanın nasıl hassasiyetle, müthiş bir bilinçle ve gerçekten gece operasyonlarıyla nasıl çalıştığını ben de montajını yaparken bile müthiş bir heyecanla ve gururla izledim çünkü biz onlara küçücük bir şey sunduk ama asıl onlar zaten bu dosyayı açıp onlarla beraber çalışmamızın sonucunda bu başarı ortaya çıktı.

RUKİYE TOY (Sivas) - Aslında benim demek istediğim tam o değil yani evet, olay esnasında birlikte çalışmanız değil de hiçbir şey olmadan sadece bu çalışmalarını anlatabilmeniz. Mesela kadınlarımızın başarı hikâyelerini anlatabilirsiniz, ADEM'de dün ziyaret ettiğimiz kurslarda kadınlarımızın o kadar güzel başarı hikâyeleri var ki gururla takip ettiğimiz, izlediğimiz, her hayatın farklı hikâyesi var.

ZAHİDE YETİŞ - Lütfen onları bizimle de paylaşın.

RUKİYE TOY (Sivas) - Yani sizler onlara ulaşabilirsiniz, çok rahat ulaşırsınız, basın olarak gidebilirsiniz, onların hikâye... Yani başka bir formatta bir program da ortaya çıkarabilirsiniz. Yapımcımız için de söylüyorum. Ben de beş yıl canlı yayınlar yapmış, programlar yapmış bir kişi olarak söylüyorum. Kadınlara yönelik yemek programları, sağlık programları, bilinçlendirici eğitim çalışmaları, çocuklarımızı nasıl eğiteceğimize dair çalışmalar, yeni dijital dünyada anne-babalara eğitimler yani bunları yapabilirsiniz, bu programlarla siz de farklılığınızı ortaya koyabilirsiniz anlamında söylüyorum. Yoksa bunlarla iş birliği yani İçişleri Bakanlığımızla iş birliği değil. Olay hiçbir şey olmadan KADES'i ve diğer etkinlikleri anlatmak.

ZAHİDE YETİŞ - Bu arada ben KADES'le ilgili hemen bir şey söyleyeyim, müsaadeniz olursa.

KADES uygulamasını aslında binlerce kadına herhâlde yükletmişizdir.

RUKİYE TOY (Sivas) - Evet, duyuyoruz.

ZAHİDE YETİŞ - Çünkü ben her programda, her hafta kendi cep telefonumdan KADES'i gösteriyorum, bakın, benim de telefonumda var, hâlâ yüklemediniz mi deyip defalarca aslında bunun uyarısını yapıyoruz. Bizim stüdyomuzda da izleyicilerimiz var. Her birinin cep telefonunu göstere göstere KADES'i yüklediniz değil mi diyerek, KADES'i yükledikleri için aslında hayatları kurtulan kadınların örneklerini ve haberlerini de dile getirerek aslında KADES uygulamasını bol bol anlatıyoruz hem de bunu şimdi değil, aslında bayağı bir zamandır. KADES çıktığından beri benim de çok ciddiyetle önem verdiğim bir uygulamadır. Hatta bunu canlı yayında KADES'e basarak kaç dakikada geldiklerini bile göstererek izleyicimize bunu yaptık. Bu anlamda, tabii ki bizim için de çok kıymetli ve önemli.

Bu arada yapımcımın da aklına gelen bir şey var sanırım.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Ben izninle söz almak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Bahsettiğiniz konuyla alakalı biz çalışmayı yaklaşık bir yıldır yapıyoruz. NTV'de Seda Öğretir'le Zincirleme Reaksiyon'u yapıyoruz ve "Kadın İsterse" diye bir bölümümüz var orada. Biz orada datalar biriktiriyoruz ve bunu Zahide Hanım'la da paylaşıyoruz. Önümüzdeki sezon itibarıyla eğer programımızı da kanalımızla anlaşsaksak oraya taşımayı düşünüyoruz "Kadın İsterse" bölümüyle beraber.

RUKİYE TOY (Sivas) - Ne güzel, tebrik ederiz.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Ayrıca, arada konuştuk, şunu bir tekrar belirteyim: Biz, iki senedir ekranda olan bir programımız ve biz ekrana çıkmadan önce, yaklaşık on yedi yıldır bu programlar ekrandaydı ve bir dil oluşturduklar seyircilerde; tasvip ederiz, etmeyiz ama seyircide karşılığı olan bir dil. Dolayısıyla, biz ekrana çıktığımızda seyircinin alışkanlıkları vardı ve biz, o alışkanlıkları nasıl en kaliteli hâl ve nasıl biraz daha yumuşak bir dile çeviririz ve biraz daha bahsettiğiniz gibi kadın hikâyeleri verebiliriz diye aslında programı tasarladık ve bu sebepten dolayı da Zahide Hanım bu programı sunuyor hem anaç yaklaşım biçimiyle hem kullandığı kelimeleri seçerek kullanmasıyla hem de çok yüksek tondan konuşmama hâliyle biz bu programa

başladık yani iki seneyi bile doldurmayan bir programdan bahsediyoruz. Bu birinci yani biraz önceki oturumda bahsettiğim mesele de aslında buydu. Yani biçimsel korunma hâli ve kalitesinden içeriksel kalitesine kadar gerçekten hem ön planda hem arka planda ciddi çalışmalar yapıyoruz. Bize başvurular arka planda psikologlarımız tarafından destek alıyor ve takibini yapıyoruz ve biz bölge bölge aslında birazcık da onları raporluyoruz. Biz daha sonrasında sizlerle paylaşacağız. İşte o yüzden çok hazırlıksız geldiğimiz için kendi adımımıza da ders çıkartmış olduk. Nerelerde daha fazla şiddet var, nerelerde daha fazla aldatma var, nerelerde insanlar nasıl mağdur, bunların hepsini raporluyoruz. Bilmiyorum, başka programlar bunları...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şöyle yapabilirsiniz: Komisyonumuzun çalışma usulüne göre bu eksik olduğunuz ama elinizde olan bilgileri bize yazılı olarak iletirseniz tutanaklara, rapora geçer.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Peki, çok isterim.

Dolayısıyla, aslında sadece ekrana çıktığımız ve yayın süresi kadar çalışmıyoruz. Biz arka planda da çok ciddi çalışmalar yapıyoruz ve daha da fazla bu dili geliştirmeye ve hakikaten faydalı olmaya çalışıyoruz. Tabii ki sizden de duyacaklarımız bizim için kıymetli.

Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Bir ekleme yapayım sevgili milletvekili meslektaşlarım ve değerli konuklar. Şimdi bizim Komisyonumuz Kadına Şiddeti ve Ayrımcılığı Önleme Komisyonu. Yani bugün burada sizin bulunmanız "Medya şiddeti destekliyor mu?" bağlamında. Mesela biz Yapay Zekâ Komisyonu değiliz, Dijital Mecralar Komisyonu değiliz, medyayı araştırma komisyonu değiliz. Hepsi zevkli konular yani medyayla ilgili tartışılacak o kadar konu var ki hayatın her alanındaki benzer konular gibi. Sözüm Meclisten dışarı ama burada kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Şimdi, Zahide Hanım'ın veya benzer formatta program yapanların programı şiddeti artırıyor mu? Şiddetle programların bağlantısını biz araştırıyoruz Komisyon olarak. Biz konuklar...

RUKİYE TOY (Sivas) - Aslında tam da onu söylüyoruz bence Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii, tabii.

RUKİYE TOY (Sivas) - Tam da onu söylüyoruz yani formatı değiştirerek bir düzenleme yapılabilir mi? Bu formattan rahatsız insanlar.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Konuklar buradayken her türlü soruyu, merak ettiğimizi soralım, ayrı ama ne kadar güzel sordunuz, kadının kadına şiddeti olmadan sordunuz değil mi? Tebrik ediyoruz.

ZAHİDE YETİŞ - Evet. Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Dünkü program için de ben teşekkür ediyorum. Gelmeyen Komisyon üyesi arkadaşlarımız çok şey kaybetti İstanbul araştırmalarında çünkü ŞÖNİM'leri ziyaret ettik, Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezlerini, savcılıklarla konuştuk, adliye ziyaretleri yaptık; kadınlarımızın sosyal hayatta nasıl başarılı olduğunun örneklerini izledik Olgunlaşma Enstitüsünde. Çok tahmin etmediğimiz bilgilerle donanmış olduk. Bir dahaki gezilere -şöyle sağ tarafımdan bakarak söylüyorum- hepinizi bekleriz. Sol taraftan da Sayın Alkayış geldi. Biz kadın komisyonunda 2 erkek milletvekili olarak İstanbul'daydık, Sayın Alkayış vardı, bir de Başkan olarak ben.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Siz zaten Başkansınız, elinizde ben kalmıştım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yok, ben olmasam Asuman Başkanımız başkanlık edecekti.

Evet, Sayın Mustafa Alkayış, buyurunuz.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Zahide Hanım, ben de sizi doktor olarak biliyordum yani o sabahki...

RUKİYE TOY (Sivas) - Ne kadar içten sunmuşsunuz.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Hatta geleceğinizi öğrenince ben böyle bir programınız olduğunu da öğrenmiş oldum, bilmiyordum.

Tabii, şu görülüyor yani bir haksızlık da olmasın, bu gündüz programları, gazetelerin 3'üncü sayfalarıyla falan toplumun ilgili olduğu görülüyor.

Yani, Sayın Başkanım, İsmet Özel'in bir şiiri var, buna ne kadar uyar bilmiyorum ama şöyle söylüyor: "Bize ne başkasının ölümünden demeyiz /Çünkü başka insanların ölümü en gizli mesleğidir hepimizin/ Başka ölümler çeker bizi ve bazen başkaları ölümü çeker bizim için" Buraya bir ilgi olduğu, toplumun odaklandığı görülüyor yani müphem, şiddet, ne oldu, ne bitti falan.

Burada biz de Meclis olarak şunu yapmak istiyoruz: Yani bu var ama herkes kendi nasibine... Yani Parlamento'ya düşen görevler var mı? Var. Efendim, yürütmeye yani bakanlıklara düşen görevler var mı? Var. Ama medyaya da var diye düşünüyoruz. Şimdi, mesela, ben dinliyorum gelen misafirlerimizi. Yanınızdaki hanımefendi yapımcı herhâlde, onu da dinliyoruz.

ZAHİDE YETİŞ - Evet.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Yani, bir hukukçu, avukat olarak, mesela -siz de söylediniz- "Baba soyun belirlenmesine katkılarımız oldu." diyorsunuz, nesebin...

ZAHİDE YETİŞ - Soy bağı.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Oysa Serap Hocam burada hepimizin hocası. Yani bu, bizim avukat olarak en basit gördüğümüz yani nesebin tashihi davası. Öyle değil mi Sayın Hocam? Yani bir kişi böyle iddia ediyorsa...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Tabii ki.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - ...delillerini ortaya koyar çünkü soyu birbirine bağladığımız zaman yani mirasından tut birçok şey değişecek. Dolayısıyla, mutlaka bir hâkim kararı gerekiyor. Hâkim kararı olmayana kadar da kimde kayıtlı görünüyorsa onundur yani tapu kayıtları da öyledir. Bunlar esasen hukuk çerçevesinde halledilmiş meseleler.

Ama şunu sormak istiyoruz, belki aradığımız cevap da şu: Yani gündüz kuşağı programları, gerek evlilik programları gerekse de cinayet, kayıp bulma gibi konuları işleyen programlar neden bu kadar ilgi görüyor?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Vekilim, bir şey söyleyeyim, kusura bakma, araya girdik.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Estağfurullah.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sadece sabah kuşağı değil yani ben gelen konukların avukatı değilim, aslında avukat olan siz ve üyemiz olmadan aramıza katılan İstanbul Milletvekili Sayın Nurettin Alan.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Serap Hanım var.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Onlar cevap verir ama akşam kuşaklarında da aynı şey var. Bir Narin cinayeti üç ay boyunca geceleri konuşuldu. Şimdi, bir gerçeğin peşindeyiz biz Komisyon olarak, bu gerçekleri bilerek değil mi, onları da vurgulamamızda fayda var.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Tabii, tabii.

Misafirimizin sabah kuşağında programı var, değil mi?

ZAHİDE YETİŞ - Aslında ben tam öğle kuşağındayım. Şu anda canlı buradayız fakat iki canlı yayın da aynı formatta şu an devam ediyor ekranlarda.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Hiç izlemedim diyeceğim, belki size karşı da...

ZAHİDE YETİŞ - Estağfurullah.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Hiç bilmediğim için ama ben sabah programı olarak biliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - "Nasip" dedin ya işte aynı anda.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Eyvallah.

ZAHİDE YETİŞ - Yani realite dediğimiz iki tane program şu anda canlı yayında, Esra ve Didem şu anda canlı yayında. Yani kaçta bitiyor? Akşam sekize kadar devam ediyor.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Şunu anlamaya çalışıyorum: Bu programlarla, sizin bakış açınızla -yapımcımız da orada- toplum niye bu kadar ilgili? İkincisi de hem bu evlilik programları hem işte kayıp, cinayet gibi programların içeriği birbirinden farklı olmasına rağmen izlenme sebeplerini yayıncılar ve medya profesyoneli olarak nasıl görüyorsunuz? Yani bize ne diyeceksiniz, niçin bu kadar ilgi görüyor bu programlar?

ZAHİDE YETİŞ - Çok güzel bir soru sordunuz, gerçekten düşündürücü de bir soru. Aslında bu ilgiyi belki çözebilirsek doğru algıya yöneltebiliriz belki. Biz merak ediyoruz ama merak ettiğimiz şey bir başkasının özel hayatı belki, biraz -af buyurun beni ama- röntgenciliği de seviyoruz galiba, onun hayatında ne olmuş, evinde ne var, hangi koltuk takımı var? Böyle programlar da var bu arada. Orada yemekte de, bu arada biz yemek... Bakın, beni babaannem büyüttü ve iyi bir hatipti, aynı zamanda dinen de çok kıymetli birisiydi, bana her şeyi o öğretti. Bizde yemek çok kutsaldır hep. Şimdi, bakın, çok önemli bir ay geliyor mesela, Ramazan ayı geliyor. O zaman bana küçükken düşen ekmeği al, öp boşuna koy öğretildi. Şu anda bu ekmeği tutuyorsunuz, bu ekmeğin burası uzun, şurası kısa, burası böyle yani bir sürü ne varsa elimizde tuttuğumuz, yemek kadar önemli ve kutsal bir şey bile şu anda kavga aracı yapıldı. Yani galiba iki seçeneğimiz var; halkın bu ilgisini yavaş yavaş köreltmek. Mesela benim yapımcım NTV'de de program yapıyor, son derece kaliteli, düşündürülen programlar yapıyor ama orada rating kaygısı yok; gayet güzel, kaliteli, keyifli izleyebileceğiniz işler yapıyor. Burada bize diyorlar ki: "Burada kalmak mı istiyorsun, hayatta mı olmak istiyorsun, o zaman bana yarın sabah onda iyi bir şeyle gel." Bunun için biz olabildiğince en basite indirgeyerek... Şahsım adına da söylüyorum. Mesela bir kadın kendi kendine bana kocasıyla özel bir şeyini anlatmaya çalışırken atlayıp aman oralara girmeyelim, bizi ilgilendirmiyor diye susturduğum çok olmuştur. Bunu anlatmaya meyilli insanların, bunu duymaya hevesli insanlarla buluşma noktası gibi oldu bu yayınlar aslında açıkçası. Nasıl önlenir? Bu, yemekte de böyle. Bir tane daha mesela bir arkadaşımız yapıyor -yani yapan kişi de önemli değil de- yeni bir gelin evi var, evde işte bardak alınmış, bu bardak nereden -nereden alındığını söyleyemiyorlar, reklama giriyor da- küçük müymüş, büyük müymüş, şurası şöyleymiş, burası inceymiş, bu tabağın kalın mı, ince mi, perdesi şöyle, ev geziyoruz ve bu da rating alıyor. "Biz acaba bunu nasıl doğru yönlendirebiliriz"i düşünmeliyiz. Bu algı eğitimle mi çözülüyor? Yıllar gerekiyor bunlar için ama evet eğitimle çözülüyor. Mesela bana sorsanız ne izliyorsunuz diye, ben Mega Yapılar'ı izliyorum mesela, inşaatı izliyorum, çok alakasız ama televizyoncu olmasaydım muhtemelen araba tamircisi olurum çünkü tekniğe ilğim var.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi de ruhları tamir edin.

ZAHİDE YETİŞ - Hocam, çok güzel söylediniz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Demek ki insanlar, toplum rahatsız oluyor ama bir taraftan da hem rahatsız oluyor hem izliyorsa...

ZAHİDE YETİŞ - Belki buna beraber, ortak bir çözüm bulabiliriz çünkü ben sizin o sözünü ettiğiniz programları da yapan birisiyim, bunları sunan ve bundan da müthiş keyif alan birisiyim ama şu anda bunları...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Öyle bir konuştunuz ki "Ben sistem kurbanıyım." gibi bir anlam çıkıyor, öyle mi yani sistem mi?

ZAHİDE YETİŞ - Tam olarak öyle değil elbette ama nasıl bunu en...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Kurban olduğum için öyle diyemiyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Son derece zeki insanlar var karşımda, susma hakkımı kullandığımda eminim boşlukları dolduracaklardır.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Burada konuşma hakkınızı kullanıyorsunuz ve ilk kez bu 16 toplantıda, burada alkış genelde yapılmıyor.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben yaptım. Komisyon üyesi olmadığım için...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Komisyon üyesi olmayanlara serbest.

Evet, buyurun.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum bu arada.

Bunu eğer gerçekten yüreklilikle söyleyeyim...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Devam mı Başkanım bu arada?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yok, serbest.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Mecliste yapıyorduk, burada da...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Yetiş.

"Sistemin kurbanı mısınız?" diye sorulmuştu.

ZAHİDE YETİŞ - Evet, siz sormuştunuz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - "Tam olarak değil." dediniz galiba.

ZAHİDE YETİŞ - Galiba bu programlar sistemin getirisini hâline gelmiş olabilir çünkü siz bize desenez ki: Biz bu Komisyonunda bir şeyi başardık, reytingi kaldırdık. O zaman, inanın, biz yapımcı öyle bir program yaparız, karşınıza koyarız ki burada hep beraber büyük bir keyifle izleyebiliriz. Bu mümkün mü, bilmiyorum eğer mümkün... Size programın başında söylediğim gibi şu anda 2 canlı yayın devam ediyor yani artık "Sabah kuşağı olarak yönlenmesin." diye söylüyorum, özellikle altını çiziyorum, bütün gün içinde bu programlar var ve diziler, haberler, vesaire her şey dâhil. Dün bir program 1'inci oldu ve böyle programlar çok yukarıda, sadece benimki değil, benimki yine... Burada ben en yenisiyim, 4'üncü "reality" yapan programımız biz ve daha bir buçuk yıllık bir programımız, aslında daha bebeğiz, on yedi yıldır böyle bir dil var, izleyici buna alıştı. Gerçekten, bunu çözmeniz için ben ve yapımcım buradayız eğer bir çözüm yolu bulursanız biz her zaman neyse çözüm yolu yanınızdayız, yakınınızdayız ve yapmaya hazırız.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki.

Sayın Yazmacı, buyurun.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle ben de hoş geldiniz diyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Hoş bulduk, teşekkür ederim.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Ben de diğer vekil arkadaşlarım gibi "Doktorlar" programını izleyen ve sizi doktor olarak düşünen bir şahıstım, gerçekten çok nitelikli ve her sabah izlediğim bir programdı, onun için de emeklerinize sağlık diyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Şimdi, tabii, Kadına Şiddeti ve Ayrımcılığı Önleme Komisyonu olarak toplantının başlangıcında burayı terk eden vekillerimiz oldu, o da aslında kadına karşı bir şiddetti. Burada, şahsen ben, hemen hemen bütün milletvekili arkadaşlarım bu konudan rahatsız oldular.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Zahide Hanım'ın KADES'i var, bassaydı aslında...

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Yani şiddet illaki fiziksel bir şiddet değil, onlar da şiddet uyguladılar. Bu nedenle hoşnut olmadığımızı da ben özellikle ifade etmek istiyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Teşekkür ediyorum hassasiyetinize.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Tabii, Hükümetimizin ve devletimizin hep bir elden, bütün kamu kuruluşlarıyla topyekûn mücadele verdiği kadına şiddet hususunda basın ve yayın organlarımıza da büyük görev düşüyor. Olumlu da olsa, olumsuz da olsa kamuoyunda oluşan algıların çoğunda görsel ve yazılı basının etkisinin büyük olduğunu biliyoruz hepimiz. Bu nedenle, basının gücü... Yani yapılacak bu çalışmalarda ve sonuçta bu hepimizin elinde olan bir şey yani işte yapımcılarla -siz bu programı sunan kişisiniz- bu konuda biraz daha hassas bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

Reyting konusuna gelince, evet, reytingler bu yayınlar için önemli ama bu reytingleri oluşturan, izleyen bir kesim var elbette, bunların da neden bunu izlediğini belki bir araştırmak lazım, böyle düşünüyorum. Bu anlamda, özellikle kadına şiddet içeren haberlerde olayı gösteren kamera kayıtlarının kadınları küçük düşürücü ve aciz göstermesi açısından yayınlanmaması, bunun yerine belki olayı haberleştirirken mağdur yerine faili işaret eden bir dil kullanılması sizce de daha doğru olmaz mı?

Az evvel konuşmanızda kadının eşyle birlikte, özel hayatından kesitler anlatmak istediğini ve susturduğunuzu ifade ettiniz. Burada kadın onu anlatırken bunun karşılığında bir para mı alıyor, bir şey mi alıyor? Onu merak ettim.

ZAHİDE YETİŞ - Hayır, asla öyle bir şey olamaz bizim programımızda.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Kadınların başarabildiğini, güçlü kadınların var olduğunu ve başaran kadınlara bu televizyonlarda, işte, yazılı basında daha çok yer verilse, bunun teşviki mümkün değil mi acaba? Yani sizler daha çok başarılı kadınları biraz daha onların hikâyeleriyle anlatsanız daha farklı olur. Yani mutlaka onlar da reyting alacaktır çünkü kendi şehrinde ilk girişimci kadın olarak ben hep şunu söyledim: Dünyada kadın olmak zor, Türkiye'de kadın olmak biraz daha zor, doğuda kadın olmak çok daha zor. Yani bunu bizzatıhi yaşayan ve bununla mücadele ederek bugün buralarda olan bir kardeşiniz olarak ifade ediyorum. Kalıp yargıları ortadan kaldırmak amacıyla kadınların sadece belirli meslek grupları dahilinde değil, farklı yaş, meslek, kültür ve sosyoekonomik gurupları temsil edecek şekilde, başarılı karakterlerin yansıtılması gerektiğini düşünüyorum. Yani rol model kadın karakterlerin görünürlüğünün daha çok artırılması gerekiyor ve bu sürece de ben bunun olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Ayrıca, sorunların ilerleyen süreçlerde yaşanmaması için de geleceğimiz olan çocuklarımız üzerinde olumlu etki oluşturacak, onların algılarına hayata, işe ve eve dair sorumlulukların dengeli sunulmasını, kadın-erkek arasındaki iş bölümünü vurgulayan mesajların verilmesini içeren programları desteklemek ve hayata geçirmek faydalı olacaktır diye düşünüyorum. Aslında bu, sizin Komisyonumuza gelmenizle ve bizim de fikirlerimizle -beyanımız asla programı eleştirmek, olumsuz anlamda değil- önerilerimizle belki yapımcımız da buradayken daha farklı bir format oluşturulabilir. Yani böyle olumsuz olayların dışında, daha olumlu, insanları daha çok ekranların karşısında tutacak, daha güzel şeyler de yapılabilir diye inanıyorum çünkü gerçekten sizi izleyen yani geçmişle izleyen, bu programımızı hiç izleyemedim ama... O enerjiniz, sinerjiniz ve o ruhunuzdaki güzelliği de gerçekten ekrana yansıtan bir şahsiyetsiniz. Ben bundan dolayı da size teşekkür ediyorum. Umarım, bu toplantının sonucunda da hem programa bir katkımız olur hem de kendi Komisyonumuzda oluşturacağımız raporla ilgili çıktılar alabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Ne kadar güzel açıkladınız.

Bazen kamuoyunda şunları da duyuyorum: "Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul görüşmelerini çocuklarımıza izletmiyoruz, şiddeti özendiriyor." diyenler de oluyor, enteresan değil mi? Yani mesela, kadınları reklam sektöründe -belki o kesimleri de dinleyeceğiz- bir tüketici nesnesi olarak gösteren, meta olarak gösteren... Otomobil satışında, ne bileyim, hemen hemen her üründe ya da yüzde 90 oranında diyebiliriz, kadın manken kullanılıyor yani erkeklerin sunacağı bir ürün satmıyor herhâlde. Şimdi, o zaman, kadını cinsel obje gibi gösteren mesleklere de bizim Komisyon olarak değinmemizde, eğilmemizde, konuşmamızda fayda var diye düşünüyorum.

Sayın Yazmacı'ya yanıtınız var mı?

Bir de şunu hatırlatıyorum: Daha 2 kurum bizi bekliyor, TİAK ve RATEM kurumları, biraz daha hızlanmaya çalışalım.

Buyurun.

ZAHİDE YETİŞ - Sayın Vekilim, hassasiyetleriniz için çok çok teşekkür ediyorum. Bir kadın olarak sayenizde gerçekten kendimi çok rahat ve iyi hissettim, teşekkür ediyorum. Eleştiren herkese de teşekkür ediyorum. Sayın avukatımız da hepimizin büyüğü sayın milletvekilimiz de çok net ve güzel şeyler söylemişti, hepsi arada gelip benimle ayrıca bir temasa geçti; ben o kadar mutlu oldum ki burada biliyorum ki şimdi mesela kendimi çok daha iyi ve güvende hissettim.

Şunu söyleyeyim: Söylediğiniz bana bir şeyi hatırlattı, çok akıllıca ve çok gerekli olan bir şey, biz "blur" kullanıyoruz yani bir ekranı, o kişinin yüzünü "blur"luyoruz. Neredeyse bu "blur"la beni koysan beni tanıyamaz hâle gelebilirsiniz. Söylediğiniz şey çok doğruydı, bizim yapmamız gereken şey, utanması gereken kişiyi "blur"layıp diğer kişiyi açıkta niye bırakıyoruz? Tam tersi, bunu yapan kişi elbette utanmamalı çünkü o mağdur aslında ama buna sebep olan kişi sanki o mağdurmuş gibi yüzü "blur"lanıyor. Kesinlikle bunu değiştirmemiz gerekiyor. Sizden bir kadın olarak ricam, böyle bir şeyi yapan kişi "blur"lanmadan ekranda gösterilmeli ki bu insanda biraz utanma duygusu gelişsin, çevresi desin ki "Evet, bu adam bunu yapmış, bu nasıl bir kişidir ki biz bundan uzak duralım?"

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ama işte, siz programı yaparken henüz bir mahkeme kararı olmadığı için, resmî bir suçlu olmadığı için...

ZAHİDE YETİŞ - Tabii, doğru. Burada biraz daha izleyici ve kadın olarak cevap vermiş oldum ama mahkeme kararı alındıktan sonra -bu arada "suçlu olarak" dediğiniz için söylüyorum- yani mahkeme bitmiş, artık suçu netleşmiş ve suçlu olarak da herkes tarafından görülen kişileri de bazen "blur"luyoruz biz. Bunu yapmamak gerektiğini düşünüyorum. O yüzden, ben söylediğimize yüzde yüz katılıyorum ve bir ekran önü kişisi olarak da bunu yapmayı gönülden istiyorum çünkü biz utanması gerekeni değil, bunu yapanı kapatıyoruz. Bence bu çok daha doğru bir çözüm olabilir. Ona verilen cezayı büyütme yani daha doğrusu neyse verilen ceza onu söylemek, diğerinin utancını değil, asıl utanması gerekenin, yargıdan sonra aldığı kararı söylemek, bunu büyütme belki daha doğru olacaktır, daha caydırıcı olacaktır.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Vekilim bir de "Para ödüyor musunuz?" dedi, siz cevap verdiniz ama duyulmadı galiba.

ZAHİDE YETİŞ - Asla öyle bir şey yapmıyoruz, asla bizim parayla pulla gelen kişilerle ilgimiz, alakamız yok, diğer kişileri bilmem ama bizim asla böyle bir durumumuz yok.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Ersoy.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben öncelikle özür diliyorum, bebek ölümleriyle ilgili bir diğer Komisyonumuz var, ben de orada Kâtip olarak görevliyim, o da iki buçukta başladı, mecburen ilk önce oraya gitmek durumunda kaldım, buraya geç geldim, sonradan geldim, o yüzden özür diliyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Hoş geldiniz, efendim.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Sağ olun.

Şimdi, bu kadına şiddetle alakalı üçüncü dönemimiz. Tabii, iki dönemdir biz araştırma Komisyonunu kuruyoruz ancak sonuçlara baktığımızda, ne yazık ki yaptığımız bu çalışmaların bir karşılığı olmadığını görüyoruz. İlk defa aslında Komisyon Başkanımız bir erkek oldu, şimdiye kadar hep kadındı, belki de olaya ve Komisyona bakış açısının farklı olması ve sizin buraya davet edilmeniz de medya olarak ilk defa gerçekleşti. Belki bu anlamda da Sayın Başkanımıza teşekkür etmemiz gerekiyor çünkü bu, büyük bir toplum yararı, her kadının vicdanının bir yararı, her erkeğin de bence bir yararı çünkü şiddete uğrayan kadının bir de babası var.

ZAHİDE YETİŞ - Bir de oğlu var, kızı var ne yazık ki.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Oğlu var, kızı var. Aynen yani toplumun tamamını kapsayan bir vicdani yara. Tabii, siz bu programlarda aslında çok büyük bir tecrübe kazanıyorsunuz aynı zamanda, olayları dinleyerek insan tipleri, olay farklılıkları fakat burada en önemli şey şu: Televizyon her evde var ve her kesime ulaşıyorsunuz ve her bilinç düzeyindeki insan bu programı seyrediyor. O yüzden, belki burada daha fazla bir hassasiyet ve sorumluluk duygusu gözetmemiz gerekiyor.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Siz nefes alırken bir şey ekleyeyim: Şimdi, genelde kadına şiddet, fiziki şiddet -diğer türleri psikolojik şiddet, ekonomik şiddet falan ama- olarak algılanıyor ve bunun karşısında kesinlikle yüzde yüz erkek fail varmış gibi algılanıyor. Mesela, sizin tarz programlarda, o formattaki programlarda gelin-kaynana şiddeti de çıkıyor yani kadının kadına şiddeti çıkıyor fakat toplum bunu konuşmak istemiyor galiba. Yani biz bir fail erkek bulalım, bütün suçu oradan tartışalım gibi bir anlayış da mı var acaba? Yani kadının kadına şiddeti de niye tartışılmaz toplumda veya bizim Komisyonunda?

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - İşte, asıl problem, şiddetin bu toplumun tabanında nasıl yer aldığı yani sizin bakış açınızla, aslında bu çok önemli şey.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Az önce diğer milletvekillerinin tavrını görünce yani kadın milletvekilinin bir başka kadın sunucuya, konuğa simgesel şiddet uyguladığına, psikolojik şiddet uyguladığına tanık olduk. Yani bu Komisyonunda da böyle bir tavır olursa bazı insanlar dışarı çıktığı zaman kadın haklarını nasıl savunacak ve merak ediyorum.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Şimdi, ben özellikle seyredenlerin, hani bilinç düzeyini vurgulamak istedim çünkü burada eğitilmiş ya da eğitimsiz olarak sınıflamak istemiyorum çünkü çok eğitilmiş insanların da şiddete başvurduğunu biliyoruz. O yüzden, her bilinç düzeyindeki insanın o programı seyrettiğinde algıladığı şey farklı oluyor ne yazık ki. Burada en tehlikeli olan şey, acaba örnekliyor mu, yoksa olayı ret mi ediyor? Bu çok önemli. Kadın şiddetinin hiç azalmaması ve hatta artması da acaba örneklediği konusunda bizim öyle bir düşünceye mi girmemiz gerekiyor yani onu kestiremiyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Hemen buna cevap verebilir miyim?

Çok güzel bir noktadasınız şu anda. Sayın Başkanımın da söylediği gibi aslında, ben şiddetin her türüne karşıyım, hayvana yapılan da karşıyım, insana yapana da insan ama kadın ya da erkek ayırt etmeden. Neden bana şiddet uygulayarak buradan gittiklerini hâlâ anlamış değilim. Eminim, onların da sonradan düşünüp değerlendirince daha doğru bir şekilde bakabileceğini umuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Siyaset diyelim, siyasetin bir başka yüzü.

ZAHİDE YETİŞ - Evet, bu kısmını bilmiyoruz biz ama öğrenmek gerektiğini anlıyorum burada.

Şimdi, şöyle bir durum var: Bana bir kayınvalide, bir gelin geldi; gelin kocasından şiddet görüyor. Kayınvalidesi de geldi - kayın validesi de misafirim bu arada, o da oturuyor orada- başka sorunları da vardı, yıllar oldu ama onu çok düşünmüşümdür her zaman. Kız gerçekten su gibi bir kız, hani bu kıza ne olabilir de böyle bir şey yani bir sebep zaten olmaması gerekiyor ama ne yapabilir yani? Bu kız her akşam sistemli bir şekilde kocasının şiddet uyguladığını anlatıyor, gözleri kan çanağına dönmüş durumda. Kayınvalidesine sordum, siz engel oluyor musunuz? "Hayır" dedi. "Neden?" dedim "Erkektir yapar." dedi. Burada bu, yayında olmuyor yani ben yayındaki kısmı anlatmıyorum, bunu özelde, dışarıda konuştuk. "Peki, size şiddet uygulanmış mıydı?" dedim "Tabii." dedi. Şimdi, siz kocanızdan şiddeti gördünüz, gelirken kendi kayınvalidesi de şiddet uygulamış ve şimdi oğlu gelinine yapıyor, bir zamanlar onun olduğu yerde şu anda başka bir kadın var ve buna engel olmuyor, bunu anlamamıştım. Başka bir şiddet yine kayınvalide üzerinden yine böyle bir gelin geldi, dedi ki: "Zahide Hanım -bunu sağlık programı yaparken yaşadım bu arada- siz benim son şanssınız." "Neden?" dedim "Çünkü eğer ben buradan bebek sahibi olmadan gidersem -tüp bebek yaptırdık, ona- kocamı çok seviyorum, o da beni çok seviyor ama kayınvalidem başka birini bulacak, getirecek yerime ve ben hiçbir şey yapamayacağım." dedi. Bu ilk evlilik olduğu için sonrasında onların evlilikleri ve hayatı da bir hayli değişecek negatif anlamda. "Ne olur beni kurtarın." dedi. Hemen onu aldık -bu arada kayınvalideyle de konuşuyoruz, çok sert bir kadın, doğudan gelen ve arkası da bir hayli güçlü, belki bir aşireti temsilen de gelen birisi- ikisini doktora götürdük, dedik ki: "Oğlunuz da doktora gidecek, geliniz de." "Oğlumun ne işi var?" dedi. "Olur mu, onun da sağlıkla ilgili bir sıkıntısı olabilir." dedik. "Olmaz öyle şey." dedi. Sonra biz ikisini gönderdik. Gerçekten de gelinde bir sıkıntı yok ama oğlunda bir azlık söz konusu ve sonrasında biz bunun çözümünü bulduk, kız hamile kaldı ama orada o kızın yaşadığı korkuyu ve şiddeti -bir başka kadından, kayınvalidesinden- çok net gördüm. Ben akşamları "Allah'ım, ne olur bu kıza bir çocuk sahibi yapalım da bu kızın hayatı bedbaht olmasın." diye dua ettiğimi biliyorum. Biz bunları çok yaşıyoruz ve görüyoruz. Söylediğiniz çok doğru, kadından ya da erkekten kaynaklanan ne olursa olsun, şiddeti önlemek için ben yine kadından gitme taraftarıyım.

Buyurun.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Ben çok kısa, hemen bitiriyorum. Bir soru sormak istiyorum: Medyanın kadına yönelik ayrımcılık konusunda farkındalık yaratma rolüyle alakalı, bu rolü en üst düzeye çıkarmayla alakalı nasıl bir farkındalığınız var ya da ne yapmayı hayal ediyorsunuz diye sorayım.

ZAHİDE YETİŞ - Aslında, daha önce yaptığım programlar çok kaliteli, çok doğru ve güzel, şimdiki programım da aslında güzel ama nasıl güzel? Gerçekten mağdur olan pek çok kişi geliyor, çığlıklarını ve seslerini duyurmak istiyorlar ve o çığlığın içinde ne yazık ki ciddi mağduriyetler var ve bunları ekrana taşıyoruz. Keşke mümkün olsa hiç böyle sorunlar olmasa biz de hiç böyle misafirleri almak durumunda kalmayalım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Ekmekçi...

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tekrar hoş geldiniz.

Ben de sunumunuzun başında yoktum ama -ben de formatı bozmayayım- ben de sizi doktor zanneden kesimdeydim. Şu da gösteriyor ki bence ne kadar güzel bir programmış ki, ne kadar kaliteli bir programmış ki herkeste aynı duyguyu uyandırmış, aynı izi bırakmış. Şimdi, ben esas özelde şunu soracaktım sonunda ama baştan sorayım konu oradan başladığı için. Siz, şimdi iki tür programı da yapan birisi olarak kendinizi hangisinde daha başarılı buluyorsunuz ve hangi programları yaparken daha iyi ifade ettiğinizi düşünüyorsunuz? Bunu merak ediyorum aslında.

Bir de şuna baktığımızda yani toplumun sesine kulak verdiğimizde okların artık kadına şiddet konusunda tamamıyla medyaya döndüğünü çok rahat bir şekilde söyleyebiliyoruz ve gündüz kuşağı programlarından dolayı gerçekten -diğer vekil arkadaşlarımız da bahsetti- ciddi manada biz toplumdaki tepki alıyoruz "Neden bunları dile getirmiyorsunuz, paylaşmıyorsunuz?" diye. Ama ben eminim ki bu programları yapan sizler, yapımcılarından tutun bütün bu işleri yapanlar da aslında bunun farkındalar çünkü aynı toplumun insanlarıyız, aynı şeyleri yaşıyoruz. Tabii, ben, şunu da kabul etmek gerektiğine inanıyorum: Bu programlar yapıldığı için izlenmiyor, izlendiği için yapılıyor yani bunu da kabul etmemiz lazım. Belki araştırılması gereken, inilmesi gereken konu da bu; neden bu kadar çok bunlar izleniyor, neden bu kadar merak ediyoruz bu konuları? Ama, çok da güzel söylediniz belli örneklerde, işte çetelerin çökertildiği, kız çocuklarının hayatına dokunulduğu... Mutlaka faydalı örnekler de var ama topluma verdiği kâr-zarar dengesi, yarar-fayda dengesi düşünüldüğü zaman, zarar verme kısmının çok daha fazla olduğunu artık kabul etmemiz de lazım yani bu bir gerçek. Evet, sorunu olan insanların başvuracağı yerler programlar değil; adliyeler, işte bunla ilgili yargı birimleridir, kamu kuruluşlarıdır. Bu noktada devletimizin her türlü imkânı var aslında. Belki bunlarda yönlendirici olmak, bilgilendirici olmak daha önemli diye düşünüyorum. Tabii, sadece gündüz kuşağı programlarına bu kadar yüklenilmesi de ne kadar doğru? Baktığınız zaman dizilerde de aynı şey yani Türk toplumuna uymayacak... Şimdi konuşuluyor mesela, işte kayınpedergelin ilişkisinin yaşandığı diziler var, şu an bunu konuşuyoruz. Bunun gibi pek çok şey var ama baktığımızda bu da bir dönem. 90'lara bakıyoruz, daha böyle, işte mahalle kültürünü anlatan, aile ilişkilerini daha sıcak yaşamamıza sebep olan diziler var,

programlar var, gençlik programları var belki ama şu an bunların hiçbiri yok; tamamıyla şiddet üzerine, şiddet dili üzerine giden bir dönemdeyiz. Sizin fikriniz nedir bu konuda? Mesela, sizce hangi programlar bunlara alternatif yapılabilir? Bir de biliyorsunuz, 2025 yılı Aile Yılı ilan edildi, bu yılın daha da bir önemi olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle, özellikle sizin gibi toplumda sevilen, Türkçeyi çok güzel kullanan ve toplumda karşılığı olan kimseler bir noktada aslında meşaleyi yakarak farklı programlar yaparsa belki arkanızdan gelecek hepsi; buna da inanıyoruz çünkü artık herkes bu programlara doydular. Sorsanız kimse izlemiyor ama herkes olan biteni hep biliyor bir şekilde. Bu noktada, ben, aslında sizin de, yapımcınızın da belki böyle bir adım atmanız herkesi arkanızdan getirecek diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyoruz katıldığınız için, desteğiniz için, geldiğiniz için.

Teşekkür ediyorum.

ZAHİDE YETİŞ - Ben teşekkür ediyorum Sayın Vekilim. Çok güzel anlattınız ve ifade ettiniz.

Şimdi, müsaadeniz olursa ben tabii programın sunucusuyum. Programın yaşaması için kanalın bize "Evet, bunu yapın." demesi lazım. O durumda da yapımcım devreye giriyor aslında.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Evet, yani şöyle: Bence farkındalığı yüksek, bu program dışında da birçok programa imza atan bir şirket olarak, yapımcı olarak hem NTV'de hem de değişik kanallarda hepimizin bildiği, belki araştırdığınız zaman göreceğiniz çok güzel işlere imza attık. Uluslararası alanlarda da çok güzel temsil ettiğimizi düşünüyorum, düşünüyorum en azından. 6 Şubat depreminden hemen sonra, ana akım kanalda Ceyda Düvenci ve Gülseren Budayıcıoğlu'yla bir programa başladık. Profesörler ağırladık, psikologlar ağırladık "İnsanlar bu depremi nasıl rahatlıkla, psikolojik olarak destek alarak atlatabilirler?" diye. Ölenler için çok üzüldük ama kalanların da tabii ki tedaviye ihtiyacı var her anlamda. Onlara farkındalık yaratacak programlara imza atmaya çalıştık. Yaklaşık iki ay sürdü, iki ay sonra reytingimiz olmadığı için yayından kaldırıldı.

ZAHİDE YETİŞ - Son derece kaliteli bir programdı.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Son derece kaliteli bir programdı ve yaşam mücadelesi veren insanların hayatlarını anlattık. 99 depreminden bu tarafa ayakta kalmaya çalışan kadınların -sadece kadın demeyeyim- ve insanların hikâyelerini ekrana getirdik ve her alanda onlara yardımcı olmaya çalıştık ama dediğim gibi, ilk 100'e giremedik. Değişik mecralarda hâlâ yapıyoruz, formatlarınız var. İşte "Empati" programı bunlardan bir tanesi, bence kadın öyküleri ve başarı hikâyeleri o programın içinde çokça var. Empati'yle beraber yaklaşık bir buçuk yıldır da "Zahide Yetiş ile Yeniden Başlasak" programını yapmaya çalışıyoruz. Orada da dilimizi ve tarzımızı olabildiğince en yumuşak hâlde ve faydalı olmaya çalışarak geçiriyoruz, anlatmaya çalışıyoruz. Herkesten öğrenecek çok şeyimiz var ve herkesten gelen mesajları da mümkün olduğu kadar almaya çalışıyoruz ama günün sonunda bir gerçeklik var: Reyting gerçeği, onunla da yapımcı olarak savaşılmaya çalışıyoruz, kanalımızın bize tanıdığı süre kadar da ayakta kalmaya çalışıyoruz.

Burada konuşulanları da mesaj olarak aldık, çok da güzel şeyler aktardınız bize, ben de notlarımı aldım. Elimizden geldiğince de bunları yapmaya çalışacağız.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Teşekkür ediyoruz, takip edeceğiz ama.

MAHPERİ ALTUN UÇAR - Tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, kıymetli vekillerimiz diyor ki: "Hazır yapımcı da buradayken..." Yarın hazırlanan o zaman. Yarın TRT Genel Müdür Yardımcısı sunum yapacak, ATV Genel Müdürü Ali Türkarlan sunum yapacak, Show TV Genel Müdürü Esra Baydar, TV8'den Aslı Çini Yaşaroğlu, Star TV'den Şebnem Açıkalın, Kanal D'nin temsilcisi -ismi henüz bildirilmedi- NOW TV'den Ankara Haber Temsilcisi Tülay Öçten sunum yapacak. Hazır bulacağınız ve soracağınız çok değerli konuklar olacak.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Başkanım, oylama...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İkinci oylama mı bekleniyor?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Birinci.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, ikinci de haber verin, bir on beş dakika...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yetişemeyebiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Mikrofona konuşur musunuz Sayın Vekilim? Avukat kökenli Sayın Alan. Mustafa Alkayış Vekilimiz alıntı yaptı şiiirden. Muhtemelen şiiirleri ve şairleri ezbere bilen bir meslektaşımız, kardeşimiz.

Buyurun, çok kısaca.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Estağfurullah.

Yoklama olduğu için belki bir dakikalık... Hani ona da yetişmiş olalım.

Ben öncelikle program yapımcısına da Zahide Hanım'a da teşekkür ediyorum çünkü davetlilerin isimlerini saydınız, bir kişi davete icabet etmiş; bu çok değerli bir şey ve bütün sorunları göğüslemeye böyle çalışıyor. Elbette herkes bulduğuna soruyor öbürlerine soracaklarını da. Dolayısıyla buradaki belki sorulanları, sorunları lütfen sadece sizin üzerinize almayın. Söylediniz zaten, bir buçuk yıllık bir programınız var. Aslında insanlar içinde bulunanı söylüyor.

Ben sadece şunu söylemek isterim: Aydınlar, starlar, sanatçılar toplumun önderleridir; onların söyledikleri, hele hele giydiği, yediği içtiği... Bugün işte "influencerlar" diyoruz veya başka şeyler diyoruz, meşhurlar, herkesin örnek aldığı şeyler; onlar ne yapıyorsa meşruiyetin temelini orada buluyor insanlar; siz ne yapıyorsanız odur. Aslında inşa etmek istediğimiz bir şey var: İyi bir şehir, iyi bir sokak, iyi bir mahalle, iyi bir ülke inşa etme hayaliyle yaşıyoruz hepimiz, her birimiz yaptığımız işlerle ama ifsat ettiğimiz şehir, mahalle... Bugün para kazanıyoruz, yarın bizi çocuklarımız üzerinden, bizim üzerimizden, başka şeyler üzerinden çok ciddi sorunlarla karşı karşıya bırakacak bir şeyler inşa ediyoruz. Bunu belki reyting uğruna, belki de başka şeyler uğruna bizzat yapıyoruz, istemesek de bazen yaptığımız oluyor. Dolayısıyla, ben özellikle sizlerin toplumun önünde gençler için önder, rehber, bazen işte örnek alındığı; giyimiyle kuşamıyla, yediğiyle içtiğiyle, söylediğiyle... Bu anlamda onları etkilediğinizi zaten biliyorsunuz dolayısıyla buradaki yapılan programın içeriğinin de özellikle işte aile yapısını bozucu, belki bir bireyin sorununu ortaya çıkarıyorsunuz ama toplumun genel yapısını... Mesela oradaki olay, spesifik bir olay vakayidiyeden oluşuyor. "Aman

yapmayan mı var?" şeyine dönüşüyor yani herkes yapıyor, bunun da toplumdaki hem ahlaki seviyeyi veya başkaca seviyeleri etkilediğini düşünürüz.

Ben yoklama da olduğu için teşekkür ediyorum, sizlere de çok çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

ZAHİDE YETİŞ - Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Alan grup yönetiminde olduğu için tabii yüksek hassasiyet düzeyinde tıpkı bizim gibi. İkinci oylamada hepimiz bir ara veririz, gideriz tekrar.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Beş dakika var, ancak yetişiriz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki, on dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.50

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 18.10

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)
SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)
KÂTİP: Zuhâl KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

----- 0 -----

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kaldığımız yerden toplantıya devam ediyoruz.

Sayın Özbudun'un ek sorusu olacak galiba. Hocam, bu soruyu sorduktan sonra diğer iki kurumun temsilcisine geçeceğiz.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, bugün Genel Kurulda ve sosyal medyada Komisyon çalışmasının tartışılmasına ilişkin açıklaması

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında sorudan çok bir değerlendirme yapmak istiyorum çünkü gördüğüm kadarıyla hem Genel Kurulda hem de sosyal medyada bizim bugünkü Komisyon çalışmamız bir gereksiz tartışmaya konu oldu. Şimdi, Anayasa Genel Kurula bir konuda araştırma komisyonu kurup kurmamak konusunda yetki tanıyor ve Genel Kurul da böyle bir yetkiyi kullandı, bu Komisyonun kurulması yönünde çok isabetli bir karar aldı, biz de çalışmalarımızı sürdürüyoruz ve Meclis İç Tüzüğü'nün 105'inci maddesi çerçevesinde çeşitli konukları davet ettik, kimi zaman onları eleştirdik, kimi zaman öneriler sunduk vesaire. Bu ortaya çıkan tartışma hem davet ettiğimiz konuklarımızı rencide etti hem de bizleri rencide etti. Oysa Genel Kurulun araştırma komisyonu üzerinde hiyerarşik bir üstünlüğü yok yani bizim kimleri davet edeceğimiz, kimlerle nasıl bir çalışma yapacağımız konusunda böyle bir yetkisi yok. Kayıtlara geçmesi için bunu özellikle ifade ettim ve Twitter hesabımda da bu paylaşımı yaptım. Meclis İçtüzüğü'nün 105'inci maddesini okuyan herkes, okuma yazma bilen herkes bunu anlayabilecektir. Nihayet konuklarımız gerçekten lütfettiler, geldiler, bizim çok sert eleştirilerimize burada nezaketle karşılık verdiler. Bir sorunu çözmek için uğraşılıyor ve burada konuklarımızı rencide edecek bir tutumun olmaması gerekiyor. Ben onlara teşekkür ediyorum cesaretleri ve özverileri dolayısıyla ve nihayet bununla bağlantılı bir hususa işaret edeceğim. Burada hepimiz şunu önerdik: "Programların formatı değişsin." dedik toplumdaki aldığımız birtakım tepkiler sebebiyle. Bu formatın değişebilmesi için bizim Araştırma Komisyonu olarak raporumuzda buna ilişkin bir öneride bulunmamız gerekiyor çünkü sonuç olarak biz sebepleri, sonuçları orada inceleyeceğiz ama Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu bir yasal tasarrufu kabul ederse bu kolaylaşır. Şimdi, rakip televizyon kanalları ve rakip programlar bu formatı sürdürdükleri takdirde sadece Zahide Hanım'ın ve ekibinin formatlarını değiştirmesi bir sonuç üretmeyecek, zaten değiştiremeyecekler, realite böyle çünkü rekabet ortamındayız. Dolayısıyla belki bir kanun teklifi hazırlanmasına vesile olabiliriz.

Ve nihayet son bir nokta, sizler muhakkak ki mesleğiniz dolayısıyla biliyorsunuz, Tayfun Atay'ın "Görünüyorum O Halde Varım" isimli bir kitabı var, içinde bulunduğumuz yüzyılın aslında marazi bir davranış kültürüne işaret ediyor. Bu programların devamında faktörlerden biri de konukların görünmek ve görünerek var olmak istemeleri. Belki bununla ilgili de birtakım değerlendirmeler yazabiliriz raporumuza, o sebeple söz aldım.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un yaptığı açıklamasında geçen ifadelerine katıldığına ve bugün sunum yapacak diğer kuruluşlara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hocam, çok net ve açık biçimde konuştunuz, ben de bu sözlerinizin altına şahsen de, Başkan olarak da imzama atıyorum. Twitter'daki mesajınızı da şimdi bulacağız, onu da çoğaltarak ben kendi hesabımdan yayınlayacağım. Net biçimde, hem hukukçu olarak hem milletvekili olarak hem bir kadın olarak hem vicdan sahibi, rasyonel düşünen bir insan olarak çok net açıkladınız, çok teşekkür ederim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Dediğiniz çok doğru yani buraya gelen bir konuşumuzu bir şekilde sokmak bizim görevimiz değil. Biz, nedenlerini kendisine ya da gelen kişilerin kendilerine soruyoruz, cevaplar bizim için önemli. Biz raporumuzda öneride bulunacağız. Siz çok güzel bir öneride buldunuz. Bu kalabalık ve değerli arkadaşlarımız bunları zaten not alıyor, raporun ilk hâlini bitirmeye, biçimlendirmeye çalışıyorlar. Zaten tutanaklarda da kayıtlı bunların hepsi; görüntü olarak da, ses olarak da kayıtlı.

Şimdi Sayın Zahide Yetiş ve yapımcı arkadaşımız Sayın Uçar'a çok teşekkür ediyoruz şu saate kadar sabırla dinledikleri için yani bizim Genel Kurula gidip gelme sürelerimiz de dâhil olmak üzere brüt üç saat on beş dakika oldu.

TİAK ve RATEM temsilcileri bekledi. Şimdi, teşekkürden sonra, Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) tarafından yürütülen çalışmalar, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık olaylarına medyanın yaklaşımı, yayınlarda kullanılan dil, medyada kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik tespit ve öneriler hakkında sunumlarını ya da konuşmasını yapmak üzere TİAK Genel Müdürü Sayın Dursun Güleriyüz'e sözünü veriyorum.

Buyurun Sayın Güleriyüz.

IV.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) Genel Müdürü Dursun Güleriyüz'ün, TİAK'ın yapısı, kuruluş amacı, temel fonksiyonları ve nasıl çalıştıkları hakkında sunumu

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kıymetli Komisyon üyeleri, meslektaşlarım; Sayın Başkanım, ben öncelikle davetiniz için çok teşekkür ediyorum. Sanıyorum üstünde çok konuşulan bir kavram rating. Ratinglerle ilgili...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir de başlamadan Sayın Güleriyüz, TİAK ne iş yapar? Hani televizyonlarla ilgisi olmayanlar için ve medya için bir daha söylerseniz.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Sunumum tam olarak bunun üstüne kurulu, başka bir şey zaten -ne denir- anlatmaya mezun değilim, sadece TİAK'ı anlatacağım.

Evet, TİAK kimdir, onunla başlamak isterim ben de tam da sorunuz kapsamında. Türkiye'de "rating ölçümleri" olarak adlandırılan televizyon izleyici ölçümlerini koordine etmek, yönetmek ve denetlemek amacıyla kurulmuş bir tüzel kişilik, bir anonim şirket ve bu anonim şirket üçlü bir yapıdan oluşuyor, tam da böyle ölçümlerin tarafı olan yapılar; televizyon kanalları tabii ki "ölçülen kanallar" dediğimiz, reklam verenler ve reklamcılar yani medya planlama şirketleri. Bunların birlikteliğiyle kurulmuş veya bunlar tarafından ortaklaşa yönetilen bir yapı. Çok önemli bir özelliğimiz var, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından yürütülen bir yönetmelik kapsamında faaliyetlerimizi devam ettiriyoruz. Aslında bütün yapılanmamız ve faaliyetlerimizin özellikle denetimle ilgili kısımları tamamen RTÜK kapsamında ilerliyor, bir akredite kuruluş diyebiliriz o anlamda.

Ne için kuruldu, amacı nedir? Öncelikli olarak "paydaşlarımız" diyoruz biz; reklam verenler, televizyon kanalları ve medya planlama ajansları. Bu paydaşlarımızın reklam faaliyetlerinin sorunsuz yürütülmesini sağlamak, ortak değerlendirme birimini oluşturmak, tüm tarafların çıkarlarını, menfaatlerini korumak ve televizyon ölçüm faaliyetini bütün yönleriyle organize etmek. Bir organizasyonel yapı olarak biz kendimizi yönetmelikteki tanımıyla da isimlendiriyoruz. Diğer taraftan, dünya üzerinde bu tarz faaliyet gösteren kuruluşların ismi "müşterek endüstri komitesi" olarak anılıyor, biz bu yönüyle de Müşterek Endüstri Komitesi olarak tanımlanabiliriz.

Temel fonksiyonlarımız neler? Öncelikli olarak ölçüm faaliyetlerini uluslararası normlarda yürütmek, diğer taraftan özellikle denetim kısmı çok önemli, denetlenebilirlik ve çok yönlü denetimleri sağlamak. Gizlilik önemli bir başlık bizim için, özellikle birtakım panel haneleri olmak üzere gizlilik ilkelerimiz var, bunların düzenli korunmasını sağlamak. Şeffaflık; bütün paydaşlarımıza karşı son derece şeffaf, hesap verebilir bir şekilde faaliyet gösteriyoruz. Ve tüm endüstriye ölçüt olacak tek bir izleme verisi sağlamak ki televizyon izleyici ölçümleri bütün dünyada böyle, her ülkede sadece tek bir kuruluş tarafından yapılıyor ve o ülkede bir dil birliği oluşturmak adına veyahut da tek data oluşturmak adına bir tek veri sağlanıyor, Türkiye'de de bunu TİAK yerine getiriyor. Elbette güvenilir, tutarlı, tarafsız olmak. Diğer taraftan, güncel gelişmeleri sürekli takip etmek, ölçüm standartlarının yaygınlaşmasını, gelişmesini sağlamak, sürekliliğini sağlamak gibi birtakım amaçları saymak, sıralamak mümkün.

Bildiğiniz bir konu, televizyon yayınlarıyla birlikte ölçümler de gelişmiş durumda. Biliyorsunuz, 1926 yılında ilk televizyon görüntüsü alındı ve 1963-66 yıllarında da İngiltere ve Amerika'da ilk televizyon ölçümleri başladı. Türkiye'de de ilk televizyon yayını İstanbul Teknik Üniversitesinin Temmuz 1952'de gerçekleştirdiği yayın. İlk düzenli yayın 1968'de TRT tarafından yapıldı. Türkiye'deki ölçümler de 1989 yılında o zaman AGB Anadolu diye anılan bir firma tarafından başlatıldı ve hâlihazırda da TİAK tarafından devam ettiriliyor.

Yine, çok kısa, zamanınızı almadan bizim kilometre taşlarımızdan bahsetmek isterim. 1992 yılı Türkiye'de televizyon ölçümlerinin başladığı yıl, 2009'a kadar aslında yine adı "TİAK" olan fakat bizden farklı bir yapı tarafından devam ettiriliyor. 2009 Türkiye'de televizyon ölçümleri için önemli bir dönüm noktası, 2009 yılında Rekabet Kurulunun sektörlere ilgili bir incelemesi ve bu incelemenin ardından ürettiği bir rapor var. Bu rapor aslında bir taraftan tam konuyla ilgili olmasa da bir tavsiyede bulunuyor, diyor ki: "İzleyici ölçümleri gibi aslında sektörü domine eden bir araştırmanın bir tüzel kişilik tarafından yapılması gerekir ve bu tüzel kişiliğin bir imza sorumlusu, yetkilisi, denetlenmesi gibi birtakım hususların yerine gelmesi gerekir." Buna aslında ek bir tavsiye kararı olarak yer veriyor raporlarında. Bunun üzerine özellikle o dönemde Televizyon Yayıncıları Derneği bir toplantısında TİAK'ın bir tüzel kişilik kazanmasına karar veriyor. İlk kuruluşundan beri varım ben, kuruluşunu da gerçekleştirdim hatta. O dönemde bir tüzel kişilik nasıl kazanılır? Aldığımız danışmanlık hizmeti sonucunda ya anonim şirket olmamız gerekiyor ya dernek ya da vakıf olmamız gerekiyor ya kooperatif olmamız gerekiyor. Bunlardan anonim şirketi seçtik işletmesi kolay, yaptığımız çalışmalara daha uygun diye fakat şöyle bir yapımız var: Aslında bir Müşterek Endüstri Komitesiyiz, her ne kadar bir şirket olarak yapılanmış olsak da kâr amacı güden bir yapı değiliz, tamamen paydaşlarının ortaklaşa oluşturduğu bir bütçe üzerinden faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Bu tüzel kişiliği kazandıktan sonra önemli bir şekilde Türkiye'de iki yıl televizyon ölçümünün yapılmadığı bir dönem var, hemen arkasından 2012 yılında da şirket değişikliğine de gidilerek o zamanki adıyla "TNS" şimdiki adıyla "Kantar Media" tarafından ölçüm faaliyetlerini yürütüyoruz. Biz faaliyetlerimizi yürütürken Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından bir yönetmelik yayınlandı bahsettiğim gibi biraz önce ve 2012'nin 17 Ekiminde, daha sonra da 12 Mayıs 2018'de yönetmelikte bazı değişiklikler oldu. Bu yönetmelik kapsamında faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Uluslararası kuruluşlara üyeliğimiz var EMRO gibi, i-jic gibi. Hem Avrupa Medya Ölçümleri Birliği hem de Dünya Müşterek Endüstri Komiteleri Birliği gibi uluslararası kuruluşlarda üyeyiz, önemli aktörlerden birisiyiz, öncü kuruluşlardan birisiyiz. Diğer taraftan da Türkiye'de de Türkiye Araştırmacılar Derneği, İletişim Araştırmaları Derneği ve iletişim fakültelerini akredite eden İLEDAK yapısının da paydaşları, üyeleri arasındayız.

Ölçüm için yeni dönem diyorum ben, 2010 yılında yeniden yapılandıktan sonra 2012 yılında ilk rapor üretildi. 2012 yılından günümüze kadar da aslında üç dönemlik değişmiş sözleşmeler ama aynı firmayla devam ediyoruz "Kantar Media" diye isimlendirilen. İsmi Türk firması gibi anlaşılıyor, "Kantar" Türkçe gibi anlaşılıyor, aslında uluslararası bir kuruluş; finansmanı, yapılanması Amerika'da, yönetimi İngiltere'de olan bir dünya kuruluşu, Türkiye'de de bir ofisi var. Kantar Media'yla beş yılda bir yapılan sözleşme kapsamında bizim yüklenici firmamız olarak ölçümleri devam ettiriyorlar.

Bizim 3N1K'mız var. Bu üç N'miz neler izleniyor, ne zaman izleniyor, ne kadar izleniyor ve kim izliyor; bu soruların cevaplarını bulmaya çalışıyoruz. Bunu kimin için yapıyoruz? Biraz önce söylediğim gibi, Reklamverenler Derneği için yapıyoruz. Reklamverenler Derneğinin bundan muradı nedir? İletişim hedef kitlesine hangi gün, hangi kanal, hangi programla erişebilir?

Reklam veren harcadığı paraya karşılık hedeflediği kitleye ne oranda ulaşabilir ya da ulaştı? Rakip markaların harcamaları ve reklamların izlenme oranları nedir? Diğer taraftan, reklam verenler adına bu işi yapan medya planlama şirketleri var. Yine, medya planlama şirketleri açısından bakacak olursak reklam verenin ürün ve hizmetlerine ilişkin mesajı tüketicilere iletmenin en iyi yolu nedir? Hedef kitle, iletişim hedef kitlesi hangi kanal, hangi programdadır? İzleyici kitleleriyle ilgili ayrıntılı bilgilerin elde edilmesi gibi medya planlama şirketlerinin birtakım sorularına cevap veriyoruz. Elbette televizyon kanalları -öçtüğümüz kanallar olarak sınırlıyorum tabii bunu- yayın politikalarının belirlenmesinde, program planlamasının yapılmasında, rekabet analizlerinde, mevcut ve potansiyel izleyici profilinin belirlenmesinde ve reklam birim süre fiyatlarının belirlenmesinde bizim datamızdan faydalaniyorlar. Hangi sorulara cevap üretmiyoruz? "Bu kanal niçin izleniyor?" "Bu program neden izlenmiyor?" "Hangi program beğeniliyor?" "Niçin reyting kaybediyor?" Bu sorulara ya da buna benzer sorulara bizim bir cevabımız yok. Biz tamamen mevcut durumun bir fotoğrafını çekiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Gülerüz, zaten diğer sorulara yanıt verince bu "Yapmıyoruz." dediğinizin cevabı çıkıyor.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Doğrudan olmasa bile, evet, dolaylı olarak çıkıyor, böyle de söylenebilir.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hani böyle arada küçük girintiler yaparsak belki daha heyecanlı ve anlayışlar olabilir.

Bir de şu önemli: Şimdi, mesela, "3N1K" dediniz, burada nedenleri söylüyorsunuz: Kim? Neler? Ne zaman? Ne kadar? Şimdi, televizyon kanalları açısından bu sizin açıkladığınız reyting raporlarına bakarak bir televizyon kanalı yayın politikasını belirleyecek, program planlaması yapacak, rekabet analizi yapacak. Peki, "Medya planlama şirketleri açısından bakacak olursak, reklam verenin ürün ya da hizmetlerine ilişkin mesajı tüketicilere iletmenin en iyi yolu nedir?" Şimdi ne olacak bu durumda? Daha örneklendirelim. Bir toplum tarafından çok eleştirilen ama eleştirildiği ölçüde çok izlenen bir programa medya planlama şirketi, reklam veren şirketler ve televizyon kanal yöneticileri bakacak. Zaten sunumumuzun yazılı çıktısı var, ilerleyen sayfalarda reytingleri veriyorsunuz. Sabah geldi reyting raporu, az önce Sayın Yetiş de söyledi, meslektaşlarım için söylüyorum, 24 saat içinde 100 program listeleniyor. Bu aşağıdaki listelerin hiç önemi yok, ilk 10'dakiler önemli. İlk 10 için de ayrı bir yarış var, ilk 3'e girme yarışı var. Bazen öyle vahşi bir alan ki bu reyting alanı ilk 3 çok iyi bir rakam ama "Niye 1'inci olamadın?" diye son verilen programlar, sadece kuşak programları değil, televizyon dizileri var. Şimdi, tabii, siz "Tarafsız ölçüyoruz." diyorsunuz. Zaten sizin anonim şirket kurucuları arasında hemen hemen bu merkez medyanın bütün kuruluşları var, ortak bir kuruluş. Şimdi, baktık bu listeye, A programı 1'inci oldu. Ben reklam veren bir şirketsem ne diyorsunuz burada? Müşteriye mesajımı nasıl ileticeğim? "Şiddet bile içerse bu program ben mesajımı -yani eleştiri var ama izleniyor- ben deterjan reklamımı bunun içine mi vereyim?" diyeceğim. Evet, buradan o çıkıyor. Şimdi, otomobil satacağım veya kalem reklamı, her neyse; bu, o zaman işte hem parayı yönlendirmiş oluyor -değil mi- hem programın içeriğini belirlemiş oluyor. Siz TIAK olarak "Böyle yap." demiyorsunuz ama rating bunu gösterince yani şuna benziyor bu: Bütün partiler seçim zamanında yarışıyor "Bize oy verin." diye milletvekilliği ya da belediye seçimlerinde, herkes ürününü, hizmetini anlatıyor seçmene; sonuçta bir rakam çıkıyor, herkes payını alıyor seçmenden. Biz gidip de öteki partiye "Ya, sen de şu politikayı uygula." demiyoruz ama ben vatandaşa söylüyorum, vatandaş da "Bu politika iyidir, sana çok, ötekine orta, ötekine az oy veriyorum." diyor. Şimdi, bu rating de böyle. Doğal olarak bu reklam sonuçları... Hani, arkadaşlarımız öteki bölümlerde söyledi ya "Program formatı değişir mi?" Ne sonuç çıkıyor? Şu: Eğer programın içeriği ne olursa olsun müthiş bir rating alıyorsa müthiş bir para da kazanıyor. O zaman kim ne derse desin, bu sistem -hani sistem kurbanlığından söz ettik ya- bu çark böyle devam edecek mi? Değil mi? Böyle bir durum çıkıyor.

Buyurun.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Evet, şimdi, "ölçüm" dediğimiz şey, siz de çok iyi biliyorsunuz, aslında bir matematik işlem yani biz herhangi bir nedensellik ya da başka herhangi bir saikle değil...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Durum tespiti...

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - ...sadece durum tespiti yapıyoruz yani bir fotoğraf çekiyoruz aslında. Hatta fotoğrafta bile bazen sanatsal bir katkı olabiliyor, onu bile yapmıyoruz yani tam olarak -dediğiniz gibi- durum tespiti yapıyoruz ve bunu hem bir taraftan Türkiye'deki ilgili tarafların, endüstrinin ortak olarak benimsediği, bir taraftan da bütün dünyada uygulanan, aslında "altın standartlar" dediğimiz standartlar kapsamında yapıyoruz. Yani tabii, yumurta-tavuk hikâyesi yine burada da karşımıza çıkıyor, elbette bunun doğurduğu sonuçlar birtakım değişimlere yol açabilir ama biz bu değişimlere yol açması için değil, bugün nasıl bir sonuç aldığıyla ilgileniyoruz. Diğerleri aslında kanal yöneticilerinin ya da program yapımcılarının yaptıkları analizler sonucunda meydana gelen birtakım sonuçlar; yoksa bizim yaptığımız tek şey, bir matematik veri üretmek.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu matematik verinin başka uluslararası boyutu da var, onu da vurgulayalım. Sabah kuşakları satılıyor mu yurt dışına bilmiyorum ama diziler, vurdulu kırdılı ya da aşk dizileri, entrika dizileri, macera, ölüm-kalım, neyse, her türlü şiddet olan diziler yurt dışında çok büyük bir pazara sahip yani Türkiye'ye para da giriyor. O zaman burada büyük bir paradoks ortaya çıkmıyor mu? Yani nasıl bu sistem kırılacak? Yani şiddeti biz bu yapımların içinden nasıl elemiş olacağız?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Aslında, Sayın Vekilim, burada bir parantez açmak isterim Türk dizilerinin ihracatıyla ilgili. Bu alanda çok çalıştım ben, Türkiye İhracatçılar Meclisinde de ilgili komisyonun başkan yardımcılığını yaptım, gerçekten çok da çaba sarf ettim bütün ekip arkadaşlarımla beraber tabii, belli bir mesafe alınmasında da büyük katkımız oldu.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tam adamına sorduk.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Bugün biliyorsunuz, bizim değil, uluslararası raporların sonuçlarına göre dünyada son on yıldır ilk 3'teyiz sürekli

olarak; bazen 1'inci sıraya çıkıyoruz, zaten İngiltere ve Amerika'yla bu alanda ilk 3'ü paylaşıyoruz. İngiltere-Amerika arasında, kendi aralarında bir trafik var, çok yoğun, onu biraz göz ardı edersek 2'nciliği hiçbir zaman bırakmıyoruz fakat Türk dizilerinin elde ettiği başarı daha nahif hikâyelerle. Yani elbette ürettiğimiz her şeyi neredeyse satıyoruz fakat bugün mesela Güney Amerika'da çok Türk dizisi izleniyor ya da İspanya'da sadece Türk dizileri gösteren televizyon var ya da işte, diyelim ki İtalya'da Türk dizileri - yani kendi hinterlandımızın dışındaki yerleri özellikle söylüyorum- tabii ki çok daha fazla seyrediliyor. Mesela "Bir İstanbul Masalı" hâlâ en çok satan dizilerden biri. Yani, buradaki vurdulu kırdılı şeyler değil, aksine, hikâyesi güçlü olan yapımlar daha çok satılıyor. Burada tabii, şöyle bir şey var: Elbette yurt dışı pazarlamacıları ya da yurt dışından bu dizilere talip olanlar yurt içinde aldıkları ratinglere bakıyorlar yani bir kriter olarak bunu alıyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yani hem iç pazar hem dış pazar sizin rakamlarınıza bakıyor sonuç olarak.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Çok doğru yani bu yurt dışı satışta kriterlerden biri, önemli bir faktör, onu söyleyebilirim fakat aksine örnekler de var. Mesela, yurt içinde başarılı olmamış fakat yurt dışında çok başarılı olan dizilerimiz de var. Yani işte bizde, mesela, diyelim ki 1 sezonda kalkmış ama yurt dışında çok başarılı olmuş diziler de var. Bir yönüyle evet yani bizim ürettiğimiz sonuçlara göre, tabii ki bu amaçla biz üretmiyoruz ama bunun doğurduğu bir sonuç olarak Türk dizilerinin bütün dünyada sözü edilen başarısından çok rahatlıkla bahsetmek mümkün fakat bu, ratinglerden çok, bizim hikâye anlatımında ve teknikte yakaladığımız başarı. Bunun sonucu olarak görüyorum yani rekabet ettiğimiz ülkeler çünkü Amerika gibi, İngiltere gibi ülkeler ve bunları bizim buradaki geçme, onları geride bırakma öykümüz daha çok gerçekten de teknik olarak yakaladığımız başarıda -dizi çekiminden bahsediyorum tabii- ve hikâye anlatımında yakaladığımız başarıda yatıyor diye düşünüyorum.

Şimdi ben RATEM'in kurucu Başkanım, biraz sonra RATEM'in sunumunu da dinleyeceksiniz. RATEM Başkanlığı yaptığım dönemde -2014-2015'te- İstanbul'da iki tane büyük uluslararası organizasyon yaptık İstanbul Televizyon Forum Fuarı diye. Özellikle yurt dışı satışla ilgili orada bir yakalanmış şey vardır ve orada da temel olarak hep böyle hikâye anlatımının geliştirilmesi üzerinde durulmuştu. Gerçekten bütün -yani endüstri tabii ki sadece buna bağlı değil, çok büyük bir başarı yakaladı- bunlarla ilgili ratinglerimize en azından olumlu bir şey olarak bakmış olalım. Evet, bu, yurt dışı satış hikâyemizi de bir taraftan destekliyor, hizmet ediyor diye söyleyebiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet yani bu para geldikçe içeriden ya da dışarıdan, bu paradoks nasıl çözülecek, çelişki nasıl çözülecek demiştim. Yani imkânsız gibi mi?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Bir paradoks olarak görmüyorum doğrusu isterseniz yani ratingi bütün bunlardan, bu tartışmalardan ari tutmak, bağımsız tutmak gerekir. Çünkü televizyonda trendler dönem dönem değişiyor, bir bakıyorsunuz "reality show"lar, bir bakıyorsunuz yarışma programları, bir bakıyorsunuz diziler ağırlıklı olarak trend olabiliyor. Burada aslında biraz sosyolojik bir boyutu var bu işin, toplumun neleri istediğine ilişkin televizyon kanallarımız kendileri elbette ki ratinglerin dışında çok araştırmalar yapıyorlar ya da işte denemeler yapıyorlar diyelim, bunların sonucunda ortaya çıkan şeylerin biz sadece matematik ölçümünü yapıyoruz, yoksa burada herhangi bir yönlendirici ya da bir paradoks yaratıcısı bir konumda değiliz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Doğru ama şurada yazıyorsunuz, arkada da var yani reklam veren de medya planlamacısı da sonuçta bu matematiğe bakıyor.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Elbette yani bugünkü sonuçlara bakıyor. Tabii...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Affedersiniz...

Bir taraftan mutlu olmamız gereken bir şey var. Bir Hollywood, Hindistan'da Bollywood var, burada Yeşilçam. Artık Yeşilçam mı deniliyor şimdi, başka bir isim mi aldı film sanayisi bu kadar geliştikçe, bilmiyorum. Ben ne zaman yurt dışına gitsem... On beş gün önce bizim uluslararası bir komisyonumuz var -Akdeniz için Birlik Parlamenter Asamblesi- İspanya ve Brüksel'e gittik. İspanya'nın bir adasındaydık, toplantı orada yapıldı, İspanya yapıyor. Otel odasında televizyona baktım "Acaba bizim yerli kanallardan birini bulup haber alabilir miyim?" diye -hani cep telefonundan, YouTube'dan görüyoruz ama- tuşa bastım "Acaba yanlış mı bastım?" dedim; karşımda Türkçe bir dizi, aynen filmlerde olur ya gözünü kırparsın, ben de öyle yaptım. Ya, bu ne? İspanyol kanalında bizim Türk dizisi vardı. Meğerse tanıtım programı girmişler, "Az sonra başlayacak." program. Hangi ülkeye gitsek ben Türk dizilerini görüyorum, bu mutluluk verici bir şey yani bizim ihracatımıza da katkı sağlıyor, sanata da katkı sağlıyor ama öte yandan bu -hep söylüyorum, siz yoktunuz, onun için size yeni olacak- Platon'un "pharmakon"u gibi "Zehir yoktur, doz vardır. Bunun adı da 'pharmakon'dur." diyor. Şimdi, bu iki ucu keskin bıçak gibi bir taraftan sevineceğiz "Yaşasın, ihracat artıyor." diye, bir taraftan içeriklerini eleştireceğiz "Başka bir içerik olsa mıydı?" diye ama içerik farklı olunca bu sefer dışarıya satmayacak yani böyle bir çelişki var. Tabii çözmek TIAK'ın işi değil belki ama hepimiz buradasınız belki görüş bildirirsiniz diye söyledim.

Buyurun.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Teşekkür ederim.

Bizim endüstrimiz, sektörümüz bunun altından kalkacaktır diye düşünüyorum. Bu eleştirilerin tabii ki çok farkında sektör olarak ve başarı hikâyeleri yazan bir endüstri, bir sektör. Dolayısıyla bizim dışımızda ama bu sorunların üstesinden gelecektir diye düşünüyorum.

Bu Müşterek Endüstri Komitesi olmamızdan ve kurucu ortaklarımızın aynı zamanda yönetimi oluşturduğundan bahsetmiştim. Hissedarlarımız -bahsettiğiniz gibi- işte neredeyse televizyon sektörünün yüzde 95'ini temsil eden ATV, FOX TV - tabii şimdi NOW TV- Kanal7, KANAL D, Show TV, STAR TV, teve2, TRT 1, TRT Haber, Bloomberg HT, CNNTÜRK, Habertürk, Kanal A, NTV, TV4, TV8, Ülke TV; bunlar bizim kurucu ortaklarımız. Aynı zamanda Reklamverenler Derneği ve Reklamcılar Derneği de bizim hissedarlarımız, kurucu ortaklarımız. Yönetim Kurulumuz da yine ortaklaşa yönetim esasına dayanıyor. Yönetim Kurulu Başkanımız -Sayın Başkan, yarınki misafirlerinizden birisi- Ali Türkarslan ATV'nin Genel Müdürü, bu dönemdeki Yönetim Kurulu Başkanımız. Reklamverenler Derneği ve Reklamcılar Derneği bizde Başkan Vekili olarak her dönemde görev yapıyorlar, iki

yılda bir yönetim değişiyor aslında. Yine, Reklamcılar Derneği eski Başkanı Banu Hanım da bizim Başkan Vekilimiz, Reklamverenler Derneğini de Zeynep Verda Mınık temsil ediyor. Bütün kanallar da aslında yönetim kurulumuzu 10 üyeye oluşturuyorlar, temsil ediyorlar. Tabii, kararların ortaklaşa alınmasının çok değerli bir şey olduğunu düşünüyoruz. 3 tarafın mutlaka oy birliğiyle alınması gerekiyor, her ne kadar Reklamcılar Derneği ve Reklamverenler Derneğinin 1'er üyesi var gibi görünüyorsa da diğer taraftaki 13 üyeye oranla, onların altın oyu var yani onların katılmadıkları herhangi bir şey karara dönüşmüyor, dolayısıyla kararlar mutlaka oy birliğiyle alınmış oluyor.

"Abonelerimiz" diyoruz biz, ölçtüğümüz, rapor ürettiğimiz kanallara ve bizden data alan medya planlama şirketlerine. İlk kurulduğumuzda 10 tam zamanlı, 13 yarı zamanlı kanal vardı. Bu arada tam zamanlı, yarı zamanlı diye iki farklı formatta rapor üretiyoruz. Dakikalık rating alan "Entertainment" kanalları tam zamanlı kanallar, nispeten haber kanalları ağırlıklı olmak üzere tematik kanallar da on beş dakikalık aralıklarla rating alıyor, onlar da yarı zamanlı kanallar. İlk kurulduğumuzda toplam abone sayımız 42'ydii, ajansların sayısı 19'du. Bugün 79 data servisi yaptığımız kuruluş var, bunlardan 20 tanesi tam zamanlı kanal, 22 tanesi yarı zamanlı ve 37 tane ajans.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şöyle bir katkıda bulunalım mı Sayın Gülerüz. Şimdi, siz biliyorsunuz, ben de biliyorum ama benim bilgimi de siz bir anlamda test etmiş olursunuz. Şimdi, yarı zamanlı raporlanan kanallar için "On beş dakikada bir." dediniz, değil mi?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Evet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Diyelim ki 5 tane haber kanalı var şu anda geceye doğru -on beş dakikada bir- burada tartışma programları var aynı kuşakta. Konular belli, işte yurt içinde, yurt dışındaki konular, tartışma konuları belli. Şimdi bu kanalın yöneticisi şuradakine bakıyor on beş dakikasına, dış politikayı konuşurken öteki kanalda iç politika var ve on beş dakikalık ratingi yüksekse birden bire o konuya dönüyor; bu değil mi?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Hayır, Sayın Başkan. Bunun altını özellikle çizmem gerekiyor, anlık veri üretmiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ertesi gün mü o da?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Ertesi gün, ertesi gün saat onda, biraz önce söylendiği gibi -yani karne bekleyen çocuk heyecanıyla her gün- ertesi gün saat onda biz gece saat ikiye kadar olan datayı topluyoruz, ikiden sonra saat sabah altıya kadar onun analizini yapıyoruz yani rating verisine dönüştürüyoruz ve sabah saat onda servis ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki, kanallar konuları değiştirirken, YouTube izlenmesine mi bakarak anlık ayar yapıyor?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERÜZ - Aslında, anlık karar olduğunu hiç sanmıyorum fakat bazıları evet, söylediğiniz gibi o anki interaktif izlemeleri, internet protokolü üzerinden yapılan YouTube'da ya da başka kaynaklarda o anki ya da sosyal medyadan geri dönüşlere göre sanıyorum bazen refleks gösteriyorlar. Bu anlık rating konusu çok tartışılan bir konudur. Biz söylediğiniz saik oluşmasını diye zaten hiçbir zaman bu konuya sıcak bakmadık. Hatta Türkiye'de de bir denemesi yapıldı çok kısa bir dönem, bizim dışımızda bir kuruluş tarafından, endüstri de bunu kabul etmedi. Dünyada da zaten neredeyse hiç örneği yok, bir iki Uzak Doğu ülkesi dışında anlık veri, anlık rating üretimi yok. Zaten o anda gelen izleme verisi de rating verisi değil çünkü ağırlıklandırma yapılmamış bir veri, temsiliyeti tam sağlamamış veri fakat yine de tabii ki kanallar bazen buna bakabiliyorlar yani oradan bir ipucu yakalayabiliyorlar, en azından o an ekran başında olanlara göre ya da geri dönüş yapanlara göre. Dolayısıyla bunun böylece -teşekkür ederim- altını çizmiş olalım.

On beş dakikalıktan kastımız bizim dakikalık ratinglerde program adına göre raporlama yapıyoruz, on beş dakikalıkta zaman aralığına göre yani mesela oradaki tartışma programının ismi bizim rating verilerimizde yer almıyor ya da haber programının ismi, zaman aralığına göre raporlamış oluyoruz onları. Burada da zaten A Spor gibi, A Haber gibi, CNNTÜRK, EKOL TV, Flash Haber, Haber Global, Habertürk gibi, Halk TV gibi haber kanalları daha çok.

Denetim belki de en önemli faaliyetlerimizden biri, çok katmanlı denetim sistemimiz var. Bunlardan bir tanesi aylık yapılan denetimler, burada bir üniversiteyle sözleşme yapıyoruz, bu dönem de İstanbul Ticaret Üniversitesiyle çalışıyoruz. 5 hoca, 5 farklı disiplinde düzenli olarak bizim datamızı yani izlemenin başladığı andan raporlamaya kadar olan bütün süreçleri raporluyorlar. Tabii, burada birçok veriye bakıyorlar yani temsiliyet başta olmak üzere ve "Gerçekten izlenen kanalı mı raporladık?" bu da dâhil olmak üzere, her ay bu raporu üretiyorlar. Biz, bu aylık raporları Radyo ve Televizyon Üst Kuruluya paylaşıyoruz, Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuzda sanırım 30-40 uzman orada inceliyor. Bizim her ay böyle bir trafiğimiz var, onlar bulgularını bize yazıyorlar, biz o bulguları tekrar işte yüklenici firmaya gönderiyoruz. Açıklamalar varsa açıklamaları, düzeltmeler varsa onları yapıyoruz; tekrar üniversiteye gönderiyoruz, üniversite bunları kabul ediyor o süreç içerisinde veyahut da bazı şeylerin düzelmesini istiyor; böyle bir denetimimiz var aylık periyotta.

Yıllık periyotta bir denetimimiz daha var. Burada uluslararası kuruluşlardan KPMG gibi, Ernst&Young gibi, Deloitte gibi dönem dönem değişiyor, bu firmalardan bir taraftan süreç denetimi, bir taraftan da data denetimi hizmeti alıyoruz; onlar da yılda bir defa rapor üretiyorlar. Yine, bunu da Radyo ve Televizyon Üst Kuruluya paylaşıyoruz, orada da ayrı bir denetimden geçmiş oluyor. Zaman zaman da TÜBİTAK'tan bazen özel bir kuruluştan siber güvenlik denetimi alıyoruz, bu siber güvenlik denetimi de... Sonuç olarak tabii, internet ortamında bir iş yapıyoruz, siber alandayız "Burada herhangi bir müdahale ihtimali olur mu, herhangi bir atak düzenlenebilir mi, verilerimiz bir yerde bir zarara uğrar mı ya da uğramış mı?" diye bu denetimi de yılda bir almış oluyoruz.

Bir panel üzerinden bütün datayı üretiyoruz. Bu panel, teorik olarak Türkiye'yi temsil eden bir panel ve ilk kurulduğu günden beri de aynı mantıkla çalışıyor, dünyada da bu şekilde çalışıyor bu arada. 1990 yılında 150 hanelik bir panel söz konusuydu. Biz TİAK'ı kurduğumuzda 2010 yılında 2.500 hane vardı. Biz raporlamaya başladığımızda bunu 4 bin haneye çıkardık ve bugün de hâlen 4 bin net, 4.300'ler civarında brüt haneye devam ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hane sayısı kaç olunca tam ölçüm yaptığınıza inanıyorsunuz?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - 4 binin altına inmemek, bizim bütün prensibimiz bu yani kırmızı çizgimiz 4 bin, şimdiye da kadar hiç inmedik.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yani 2014'ten itibaren daha sağlıklı olduğuna inanıyorsunuz.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Evet.

Bu arada, tabii, nüfusun gelişmesiyle ilgili, önceki de sağlıklıydı. Tabii, 150 haneliyi saymıyorum hani o, şey dışı tamamen fakat 2.500'ler, 3 binler nüfusumuzun ve diğer kırılımların temsiliyetini sağlayan ölçümlerdir. Bizim aslında 4 bine çıkmamız yani 3.500'den 4 bine çıkmamız biraz daha böyle hani bizim "Sıfır çekmek." dediğimiz şeylerin sayısı azalsın diye yani biraz daha izleyici temsiliyetini kolay bulalım diye arttırmamız. Yoksa, yani 3.800 ya da 2.800 ile 3.500 arasında da istatistiki olarak Türkiye'yi temsil etmek mümkün ama 4 bin haneyle kafamız rahat.

Aşamalardan çok kısa bahsetmek isterim. Öncelikle bir veri tabanı araştırmamız var, biraz sonra detaylarından bahsedeceğim. İkinci aşamamız panelin kurulması ve yönetilmesi. Üçüncüsü, teknik donanım. Dördüncü aşamamız, hanelerden veri aktarımı. Beşinci aşama, bunun bir prosesden geçmesi ve altıncı aşamada raporlanması. Veri tabanı araştırması tabii ki çok önemli. Türkiye İstatistik Kurumundan yaklaşık 150 bin civarında adres alıyoruz. Aldığımız bu adreslerden yaklaşık yine 44 bin tanesinde anket yapıyoruz. Bunu iki yılda bir yapıyoruz yönetmelik gereği. Neden 44 bin? Yine, yönetmelik bize diyor ki: Paneldeki hane sayısının 10 katı anket yapmanız gerekir. Bizim genellikle 4.300-4.400 civarında hane sayımız olduğu için 10 katı 44 bin civarında anket yapıyoruz. Bu anketler bize birkaç şeyi sağlıyor; bunlardan bir tanesi, "evren değerleri" dediğimiz hani sosyolojik birtakım çıktılara erişmemiz. Diğer taraftan, panel haneleri sürekli rotasyona hâlinde hem yönetmelik gereği değişmesi gerekiyor, hem doğal olarak bazen değişiyor. Bu değişimlerde çıkan hanenin yerine yeni hane bulmamız gerekir. Bunlar da yine yaptığımız bu anketlerde TÜİK'ten elde ettiğimiz sonuçlara göre elimizdeki havuzda biriken adreslerden sağlıyor.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Adresleri nasıl istiyorsunuz? Yani TÜİK nasıl veriyor bunu size.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Orada da bir algoritma çalışıyor. Yine Türkiye'nin temsiliyetini sağlayacak ama sadece nüfus olarak değil, diğer değişkenler bazında, hanede yaşayan kişi sayısı gibi, o bölgenin, ilin genel nüfusa oranı gibi, kadın-erkek oranı gibi birtakım değişkenler bazında yine Türkiye temsiliyetini sağlayacak bir algoritma çalıştırıp 20'lik bloklar hâlinde bize yani o, 20 bloğun hangisinde anket yaparsak yapalım, bu temsiliyeti elde edeceğimiz birtakım adresler veriyor.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu bloklar ne? Mesela, eğitim seviyesi mi, gelir seviyesi mi, yaş grubu mu?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Hepsinin yer aldığı yani bütün değişkenlerin yer aldığı ama TÜİK'teki veriler daha çok hanede yaşayan kişi sayısı ve genel nüfus içindeki yeriyile bağlantılı sosyoekonomik statü gibi, yayın alma şekli gibi birtakım şeyleri biz farklı olarak elde ediyoruz yani yaptığımız anketlerden çıkarım olarak elde ediyoruz. Bu arada yine çok merak edilen bir şey vardır: TÜİK'ten alınmış adreslerde anket yapılmamış hiçbir hanenin panele girme şansı yok. Hani derler ki "Panele işte, tanıdığının birisi mi sokuyorsunuz ya da rassal olarak mı seçiyorsunuz?" vesaire filan gibi. Bizim panelimize girebilmesi için mutlaka TÜİK'ten alınmış adreslerin içinde olması gerekir, bununla anket yapılmış olması gerekir.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Üçte 1'iyle yapıyormuşsunuz, öyle yazıyor.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Evet yani 150 bin civarındaki 140 brüt olarak adresin yaklaşık işte 44 bin, 45 bininde yapıyoruz.

Bizim tabii, panelimiz bir evreni temsil ediyor. Bu evren Türkiye nüfusunun bir ölçüm sonucu değil, 10 bin üstü nüfusa sahip yerlerde panel kuruyoruz. Dolayısıyla, 10 bin altında eğer yaşanan bir bölge ise bizim temsiliyet evlerimizde yer almıyor ve bir de 5 yaş üstü nüfusu temsil eden bir panel kuruyoruz. Böyle, Türkiye nüfusundan farklılaşan 2 tane kendimize özel evrenimiz var. Bu evren değerlerini de yine yaptığımız anketlerdeki bulgulardan elde ediyoruz. Evren değeri dediğimiz şey, 6 tane değişkenimiz var. Bir, sosyoekonomik statümüz yani biliyorsunuz, kişileri mesleklerine ve eğitimlerine göre tasnif ediyoruz, "Sosyoekonomik Statü" başlığı altında isimlendiriyoruz. Yine burada çok yanılılan bir şey vardır: Gelirle ilgisi yok sosyoekonomik statünün, tamamen eğitim ve meslekle ilgili olarak bu atamaları yapıyoruz. AB, C1, C2 ve DE diye de 4 tane burada kategorimiz var. Hane büyüklüğü bizim için önemli, 1 ya da 2 kişilik, 1 kişilik, 3 kişilik haneler, 3-4 kişilik haneler ve 5 kişiden fazla kişinin yaşadığı haneler bizde ayrı ayrı temsil ediliyor.

Yayını alma şekli yine bizim değişkenlerimizden biri. Türkiye'de daha çok uydudan televizyon yayınları izleniyor, çok az oranda kablo ve karasal yayın var. Karasal yayın aslında son yirmi senede büyük bir değişim gösterdi. Önceleri aslında karasal yayın daha yaygındı fakat bir taraftan işte çanak antenlerin erişilebilir maliyetlerde olması, yaygınlaşması, karasal yayınların biraz daha kapsamının dar olması gibi nedenlerle uydu yayıncılığı neredeyse yüzde 90'ları geçmiş durumda.

Hanedeki televizyon sayısı bizim için önemli. Hanede kaç tane televizyon varsa bizim de o kadar cihazımız olması gerekiyor. Tabii, hanedeki televizyon sayısı hane içinde farklı izlemelerin de yapıldığı anlamına geliyor. Biz bunların tamamını raporlamak istediğimiz için televizyon sayısına göre de temsiliyeti kuruyoruz. Tabii ki nüfusu yansıması bakımından cinsiyet; kadın, erkek ayrımı önemli. Yaş gruplarımız var, bunları da yine evrendeki oranlarına göre panelde temsil edilmesini sağlıyoruz ve çalışma durumumuz var. Çalışmada da evrendeki değer yüzde 32,63 çalışanlar, yüzde 50 civarında çalışmayanlar panelimizde de aynı şekilde temsil ediliyor.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, bugünkü Komisyon toplantısında yaşananlarla ilgili olarak Genel Kurulda cevap vereceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Başkan, şimdi bana Genel Kuruldan gelen bir mesaj var: Bugün burada yaşananlarla ilgili genel konuşmalar başlamış. Ben Genel Kurula gidip gereken cevabı vereceğim. On dakika ara veriyoruz, sizleri de fazla böldük; bölmek için arkadaşlarımız geliyor, Başkanlığı onlara devredeceğim ama onlar gelene kadar on dakika ara verelim.

Ben Genel Kurula yetişeyim, size de arkadaşlarımız yardımcı olur bu arada, YouTube üzerinden TBMM TV'den benim konuşmayı izlersiniz, az önceki konuştuğumuz konularda ben gerekli cevapları veriyorum.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Tabii ki.
BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Toplantıya on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.57

DÖRDÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 19.22

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)
SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)
KÂTİP: Zuhâl KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

-----0-----

OTURUM BAŞKANI ASUMAN ERDOĞAN - Devam ediyoruz.

Buyurun Dursun Bey.

IV.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) Genel Müdürü Dursun Güleriyüz'ün, TİAK'ın yapısı, kuruluş amacı, temel fonksiyonları ve nasıl çalıştıkları hakkında sunumu (Devam)

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERİYÜZ - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Evet, benim konum zaten çok teknik, çok sıkıcı. Onun için arkadaşlara da çok az bir zamanım kaldığını söyleyeyim sabrederlerse.

Şimdi, panelimizin bir örneklem üzerine kurulu olduğundan ve evreni temsil ettiğinden bahsediyorduk. Hangi değişkenlerde temsil ediyor? Sosyoekonomik statü, hane büyüklüğü, yayın alma şekli, hanedeki televizyon sayısı, cinsiyet, yaş ve çalışma durumu. Belki altı çizilmesi gereken bir önemli husus da bizim panelimiz 40 ilde kurulu, aslında Türkiye'yi temsil etmek için 26 ilde kurulum yapmak yeterli fakat işte ilave bizim 14 ilimiz daha var temsiliyeti tam olarak sağlayalım diye. O nedenle, 40 ilde ve bu değişkenler bazında "evren" dediğimiz kavramı 4.400 brüt, 4 bin net haneyle temsil ediyoruz.

Tabii, bu temsiliyetin zaman zaman mutlaka irdelenmesi gerekebiliyor çünkü panelden çıkan haneler rotasyon gereği, zorunluluk gereği, taşınma nedeniyle panelden çıkabiliyor ya da hanenin özelliklerinde bizim temsiliyetimize göre değişiklik olabiliyor yani eve yeni birisi geliyor ya da işte boşanmalar oluyor, hanede yaşayan kişi sayısı değişiyor vesaire filan gibi. Bu nedenlerle panelden çıkmalar olduğu için panel-evren dengesini sürekli olarak takip etmek gerekiyor. Bunu takip ettiğimiz gibi bunun denetimini de çok düzenli olarak yapıyoruz. Yine, İstanbul Ticaret Üniversitesindeki Teknik Denetim Komitesi her ay bu kontrolleri yapıp bununla ilgili bulgularını bizimle paylaşıyor. Biz de bunu Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna göndermiş oluyoruz. Elbette evren dinamik, Türkiye nüfusu özellikle çok dinamik bir yapıya sahip ve bizim değişkenlerimiz bazında da sürekli olarak farklılıklar meydana gelebiliyor. Bu dinamikliği de yine panelimize yansıtmaya özen gösteriyoruz.

Teknik bir işlem yapıyoruz sonuç olarak ve teknoloji tabanlı bir işimiz var. Bu teknolojiyi böyle ana hatlarıyla çok kısa özetlemek isterim: "Ses eşleştirme" dediğimiz bir kavram var. Biz televizyon izlemesi yapıldığı anda sesi bir sinyal olarak alıp ya da bir data olarak alıp ana merkezde referans sistemindeki serverla buluşturuyoruz, o zaman kimlik kazanıyor. Yani bu şu anlama geliyor: İzlemenin yapıldığı ve raporlamanın yapıldığı servera gelinceye kadar aslında ortada hangi kanal olduğuna, hangi program olduğuna ilişkin herhangi bir veri yok, sadece bir kanal üzerinde akan bir data gibi düşünün. Bu ancak ana merkezdeki referans sistemiyle buluştuktan sonra kimlik kazanıyor. Dolayısıyla, hani böyle ratingle ilgili bazen manipülasyon iddialarında - Allah'a şükür ki bizim bu on dört senemizde yok ama önceki dönemlerde oluyordu, dünyada da böyle tartışmalar olabiliyor- yolda bir yerde birilerinin müdahale edip işte "A programını B'ye çevirebilirler mi?" vesaire filan gibi birtakım akla gelebilecek şeylere böyle cevap veriyoruz. Aslında raporun ürettiği alana kadar o sinyal herhangi bir kimlik kazanmıyor yani bir ses dalgası olarak geliyor ve ancak raporlama esnasında kimlik kazanıyor.

Yeni bir cihazımız var "peoplemeter 7" denilen bir cihazla şimdi ölçüm yapıyoruz. Daha önce 5000 serisi cihazlar vardı. Dünyadaki gelişmeleri takip ediyoruz, bu cihazlar da gelişiyor. Biz de yeni dönemde yani 2022'de başlayan dönemde yeni cihazları kurmaya karar verdik. 4 bin hanemizin yaklaşık bin tanesini de şu anda yeni cihazlarla değiştirmiş durumdayız.

Kumanda kullanımı çok önemli yani televizyon izlemeye yarayan elimizdeki kumandaların dışında izleyici ölçümü cihazı olan hanelerde farklı bir kumanda daha var. Bu kumanda özellikle bize kimin izlediğini, kaç kişinin izlediğini göstermiş oluyor. Çok önemli bir şey var, dünyadaki raporlardan da farklılaşan bir şey; biz misafir izlemelerini de raporluyoruz. Biliyorsunuz Türk halkı misafir ağırlamayı seviyor, her zaman televizyon izlerken evde misafirler olabiliyor. Bunlar bazen düzenli misafir oluyor biliyorsunuz, işte, babaanne torununa bakmaya geliyor, uzun süre kalıyor ya da işte geçici misafirler geliyor. Orada bir izleme yapıldığı için biz misafir izlemelerini de raporluyoruz ve gerçekten de bu kararı verdikten sonra televizyon izleme oranlarının arttığını gördük çünkü kişi bazında hesapladığımızda misafirleri de dâhil etmemiz bu oranları yükseltmiş oldu.

Bu "peoplemeter" cihazımız -biraz önce de söylediğim gibi- ses eşleştirme yöntemiyle çalışıyor, teknik bir akışı var -hem sunumlarda var hem de ekranda görülüyor- beş saniyede bir data üretiyoruz, bunu söyleyebilirim. Yine, kanal tanıma, ses imzasının referans noktasındaki ana serverla buluşmasıyla gerçekleşiyor.

Biraz sonuçlara göz atabiliriz çok kısaca: Her yıl takip ettiğimiz, dünyada da takip edilen bir rapor var; kişi başı günlük ortalama televizyon izleme süresi. "Televizyon ölüyor." ya da "Artık kimse ekrana bakmıyor, kimse televizyon seyretmiyor." gibi birtakım şehir efsaneleri var. Bunların geçerli olmadığını görüyoruz. Yani yıllara göre trendi de takip ettiğimizde hane bazında ortalama dört saate yakın televizyon izlemenin hâlen geçerli olduğunu, kişi bazında da bir saat üç dakika gibi bir ortalama izleme süresi olduğunu görüyoruz. Yani diğer sosyal medya kullanımıyla ilgili "Ne kadar saat ekrana bakıyoruz?" vesaire filan gibi onlara baktığımızda da televizyon izleme hâlâ yüksek. Yine, 2024 yılında hanede günlük ortalama televizyon izleme süresinin altı saat yedi dakika, kişi başına da bir saat otuz yedi dakika olduğunu yıl sonu raporlarımızda görmüş olduk.

Televizyon izleme, hepimiz biliyoruz, hayatımızın içinde, mevsimsel bazda da değişim gösterebiliyor. İzlemenin en yüksek olduğu ay ocak ayı, diğer yıl dağılımlarında da böyle, ağustos ayı da izlemenin en düşük olduğu ay daha doğrusu. İnsanların daha çok dışarıda olduğu, ev dışında bulunduğu günlerde tabii ki daha az izleme söz konusu. Rekor ocak ayında, saat olarak ortalaması dört saat on dokuz dakika, en düşük de söylediğim gibi, 2024 yılının Ağustos ayında iki saat kırk beş dakika. İzleyici grupları bazında baktığımız zaman televizyon izleme sürelerine, 5 yaş üstü nüfusun ortalaması üç saat otuz dört dakikaydı. Bunun cinsiyet dağılımında kadınların daha çok televizyon izlediğini görüyoruz. Sosyoekonomik statü dağılımında da D-E

sosyoekonomik statüye mensup grupların daha fazla izlediğini görüyoruz dört saat dokuz dakikayla. Yaş gruplarında 55 yaş üstü daha çok televizyon izliyor, en az izleyen yaş grubu da 12-19 yaş grubu. Yine, çalışma durumunda, tahmin edeceğimiz gibi çalışmayan nüfus daha çok televizyon izliyor. Günler bazında baktığımızda da, hafta sonu biraz daha hafta içine göre daha fazla televizyon izleniyor.

Bölgelere göre de bu dağılımları zaman zaman çıkarıyoruz, rapor yapıyoruz. Burada, ben genellikle tahmin alıyorum ama şimdi ekrana birdenbire geldi. İzmir bizim ortalama olarak en çok televizyon izlenen bölgemiz çünkü biz İstanbul, İzmir, Ankara'yı bölge olarak alıyoruz diğer 6 bölgeyle beraber. İzmir en çok izlenen, en az izlenen Doğu, Güneydoğu ve Ankara üç saat on üç dakikayla eşit onlar. Günlerde de pazar günleri en çok televizyon izlenen gün üç saat kırk üç dakikayla, perşembe günü de en az izlenen gün, 2024 verileri tabii bu. Saat dilimleri bazında, bizim prime time dediğimiz 21.00-24.00 arası -ki dizilerin biliyorsunuz yayında olduğu saat ağırlıklı olarak- en çok televizyon başında olunan saatler.

2021-2024 yılı program ortalamalarını aldık. Dizilerde Uzak Şehir en çok seyredilen program olmuş, çocuk programlarında Heidi, haber programlarında Selçuk Tepeli ile NOW Ana Haber, eğlence programlarında Survivor, gerçek yaşamlar -biraz önce tartışılan program- Esra Erol'da, filmlerde Kutsal Damacana, spor programlarında millî maç Hollanda-Türkiye, kültür programlarında Kim Milyoner Olmak İster, güncel programlarda -seçim yılıydı biliyorsunuz 2024- NOW'da Seçim Analiz, Seçmen Ne Dedi başlıklı program, eğitim programlarında da Dr. Feridun Kunak'la Evlerinize Sağlık.

Biliyorsunuz, dizilerle ilgili biraz önce sözü edildi, gerçekten de Türkiye'nin önemli dış ihracat kalemlerinden biri ama getirdiği mali katkıdan çok "soft power" olarak isimlendiriliyor biliyorsunuz, bizim yumuşak gücümüz dünyada, kültür yayıcımız aynı zamanda. Gerçekten de dizi ihracatında çok başarılıyız. Tabii, burada, Türkiye'de aldıkları ratingler de yurt dışında bir derece etkili olabiliyor. 2024 yılında 110 tane dizi yayınlanmış, 110 farklı dizi televizyonlarda kendisine yer bulmuş, 2023'te bu 115 diziydi. İlk defa 2024'te yayına giren dizi sayısı 57, yine 2023'te bu 66'ydı. Yıl içinde yayını biten dizi sayısı 65. Bu, tabii, hani rating alamadığı için genel olarak tanımlanıyor dizinin yayından kalkması, tabii başka faktörler de olabiliyor yani hikâye bitmiş oluyor, yerine farklı bir dizi gelmiş oluyor vesaire falan ama yıl içinde 65 dizi yayından çıkmış, onun yerine 57 tane yeni, sıfır dizi olarak gelmiş. Dizilerde de toplam 3.320 bölüm yayınlanmış durumda. Bu, tabii, biz 2 kategoride raporlama yapıyoruz demiştik. Tam zamanlı kanallarla ilgili veriler bunlar, yarı zamanlı kanalları kapsamıyor fakat yarı zamanlı kanallarda zaten dizi de yayınlanmıyor.

On iki yıllık bir özetimiz var, 2012'de ilk raporu başlattığımız TİAK AŞ olarak, 2012-2024 yılları arasında ilk 20 program. Spor karşılaşmaları gördüğünüz gibi başlarda, Benfica-Fenerbahçe, Galatasaray-Real Madrid, Hollanda-Türkiye Millî Maç, Avusturya-Türkiye Millî Maç gibi. Lig maçları raporlanmıyor, onların farklı bir reklam pazarlama yöntemi var, dolayısıyla rating sistemine dâhil değiller. Lig maçları burada olmadığı için tabii bunların sonuçlarını göremiyoruz fakat ana kanallarda yayınlanan diğer futbol karşılaşmalarını ya da spor karşılaşmalarını biz de raporlamış oluyoruz. Dizilerde Sen Anlat Karadeniz bu on iki yıllık ortalamada oldukça başarılı bir performans göstermiş görünüyor hatta birkaç defa girmiş yıllık ortalamaya hatta onun dışında giren bir iki dizi var sadece; bir tanesi Mucize Doktor, bir tanesi de Bir Zamanlar Çukurova, onun dışında Sen Anlat Karadeniz'in gerçekten de çok baskın bir rating verisi var.

2024'ün ilk 20 programında da yine spor karşılaşmaları başta, millî maçlar ve Galatasaray maçı hemen arkasından Uzak Şehir dizisi geliyor ve Bahar, İnci Taneleri, Kızılıcak Şerbeti bu ilk 20'ye giren programlar. Bu sıralamayı dizi bazında yaptığımız zaman yani diğer programlardan ayırıp sadece dizilerle ilgili yaptığımız zaman 1 Ocak-31 Aralık 2024'te bir yıllık ortalamada gördüğünüz gibi birinci Uzak Şehir, diğerleri de onu takip ediyor Kızılıcak Şerbeti, Bahar, Gönül Dağı, İnci Taneleri gibi.

Benim sunumum bu kadar Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ASUMAN ERDOĞAN - Çok teşekkür ederiz.

Sorusu olan?

Buyurun.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Hoş geldiniz öncelikle.

Çok uzun saatler devam etti, dolayısıyla hepimizin enerjisi de biraz düştü.

Şimdi, az önce Zahide Hanım'la da konuştuk yani şiddetin rating aldığına dair genel bir kanaat var. Az önce siz yıl bazlı dizi örnekleri verirken "Sen Anlat Karadeniz" dediniz, diziyi bilmiyorum ama basına yansımıştı yanlış hatırlamıyorsam, orada da kadına şiddet sahnelerinin yoğun olduğu bir diziydi gibi hatırlıyorum. Siz tabii, rating ölçüyorsunuz ama şöyle bir araştırma ya da bu eğilimi ölçen bir araştırmanız hiç oldu mu? Yani reklam verenler vesaire hep beraber çalıştığınız için. Yani gerçekten izleyicinin eğilimi bu yönde mi? Buna dair bir ölçüm var mı şiddet içerikli sahnelerin vesaire daha çok izlendiğine dair ve bu eğilimin kaynağına dair? Sizin alanınız değil ama belki reklam verenler ilgi duymuş olabilir, o bağlamda araştırılmıştır, böyle bir araştırma var mı?

Bir de bu izleme tercihleri yani Türkiye'deki izleme tercihleri ile dünyadaki izleme tercihleri birbiriyle örtüşüyor mu genel manada, eğilimler anlamında? Şöyle bir şey var mı yani bir programda ya da televizyon dizisi -her neyse, o an ekranda olan- şiddet yoğunlaştığında kanal değiştirme, böyle bir eğilimimiz var mı az öncekinin tam tersine? Bunu hiç ölçtünüz mü ya da bunu hiç düşündünüz mü?

Bir de şeyi merak ediyorum ben; mesela, reklam verenlerden şöyle bir şey geliyor mu: "Bu programda ben toplumsal değerlerin örselendiğini düşünüyorum ve benim reklamımın gözükmesini istemiyorum." ya da "Şiddet içerikli olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla benim reklamımın gözükmesini istemiyorum." ya da işte "Kadınları aşağılayan bir tavır olduğunu düşünüyorum, reklamımın gözükmesini istemiyorum." Böyle bir seçicilik söz konusu mu? Bu kadar.

Teşekkür ederim.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Peki, teşekkür ederim Sayın Vekilimiz.

Şöyle: Şimdi, biraz önce söylemiştim, bizim hiçbir şekilde "Niçin?"le işimiz yok, böyle bir yetimiz de yok.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ben geç geldim, orayı kaçırdım, kusura bakmayın.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Estağfurullah.

Fakat diğer taraftan da bizim şiddet ya da başka bir şekilde kategorize etme şansımız yok, isimlendirme şansımız yok. Biz, sadece ölçtüğümüz programları türüne göre dizi, kültür-sanat programı, çocuk programı, eğitim, spor karşılaşması vesaire gibi başlıklarla kategorize ediyoruz. Ne şiddettir ne değildir, böyle bir ayrıştırma metodumuz yok ve dolayısıyla böyle bir rapor üretme şansımız yok fakat Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun, biliyorsunuz, akıllı işaretler zorunluluğu var. Bu akıllı işaretlerin kullanımına göre -onlarda kanal kendisi karar veriyor bildiğim kadarıyla, tabii ki birtakım kriterlere göre karar veriyor- argo varsa, şiddet varsa vesaire, yaş sınırlarına göre başa uyarı koyuyor program başlamadan önce; belki o akıllı işaretler takip edilerek böyle bir sonuç çıkarılabilir. Bizde bu da yok yani biz bunu da ölçmüyoruz. Dolayısıyla hani -tırnak içinde- şiddet gördüğünde kaçıyor mu ya da daha çok mu seyrediliyor gibi bir bulgumuz ne yazık ki olamıyor.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Kanaatiniz var mı yani şahsi yorumunuz var mı?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - İnanın, kanaatim de yok, böyle çok izoleyim ben yani benim ekibim de aynı şekilde, çok o dünyada değiliz. Yani biz çok matematik bir iş yapıyoruz, çok teknik bir iş yapıyoruz ve çıktılarını hiçbir zaman böyle analiz etmiyoruz fakat kanallarımız şunu yapıyorlar: Tabii, kanallarımızda araştırma birimleri çok gelişmiş, programcılık gerçekten çok gelişmiş durumda bizde, karar vericiler çok yetki sahibi bir yandan; göç analizleri yapıyorlar, onlar dakika dakika bizim ürettiğimiz datalar üzerinden izleyici nereden kendisine geldi, kendisinden nereye gitti, bunun analizlerini yapabiliyorlar. Yani eğer biraz böyle derinlemesine bu araştırmayı, analizi yaparsa hangi programı seyrederken vazgeçti, hangi kanala gitti, kendisinde bir yayın varken herhangi bir izleyici oradan çıkmışsa, zaplamışsa, başka nereye gitti, bunlara bakabilir. O "Nereye gitti?"den aslında neden çıktığını da anlayabilir. Tabii, bu analizleri yapıyorlar, yapıyorlardır diyeyim en azından. Dolayısıyla bizde bunların cevabı yok.

Reklam verenler zaman zaman adı konulmamış bir şekilde böyle refleksler gösterebiliyor. Mesela, bunu felaket dönemlerinde yaptıklarını görüyoruz. Diyelim ki işte, büyük bir yangın felaketi oldu, deprem felaketi oldu, en azından eğlendirici reklamları yayınlamaktan vazgeçiyorlar, hani bir şey olmasın diye, bir kötü algı olmasın, o markaya karşı bir antipati gelişmesin diye. Aslına bakarsanız, geçenlerde biz TİAK olarak reklam verene de dönük bir tavsiye kararı aldık ve bunu da sirküle ettik, "Felaket dönemlerinde reklamları durdurmayın." dedik. Dünya örneklerinde aslında normalleşmeye katkı sağlaması bakımından televizyon yayınlarıyla ilgili... Hani, böyle çok büyük bir felaket olur, tabii ki vur patlasın, çal oynasın olmaz elbette ama hayatın normalleşmesi, insanların travmayı daha kolay atlatabilmesi bakımından özellikle televizyonlara görev düştüğü konusunda bir çıkarım yaparak bu bağlamda bir tavsiye kararı da aldık "Reklam yayınlarınızı kesmeyin." diye. Tabii, bu her reklam verenin bir taraftan da kendi kararıdır ama burada böyle bir ortaklaşa hareket etme ya da adı konulmuş bir şekilde bir standart geliştirme şeyi yok ancak farklı refleksler olabilir, öyle söyleyebilirim. Buna karar vermek de çok kolay değil; hani, neyin şiddet olduğunu bile tartışıyoruz hâlihazırda ya da televizyonun buradaki etkisi tetikleyici bir etki midir, absorbe edici bir etki midir, bu bile henüz teorik olarak tartışılıyor. Onun için, burada gelişmiş böyle bir standart olduğundan bahsetmek çok mümkün gelmiyor bana.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ASUMAN ERDOĞAN - Çok teşekkür ediyoruz sizlere Dursun Bey.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ASUMAN ERDOĞAN - Buraya kadar geldiniz, az da olsa sorumuz, sorularımıza da cevap verdiniz, çok teşekkür ederiz.

Şimdi, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık olaylarına medyanın yaklaşımı, medyada kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik tespit ve öneriler hakkında sunumlarını yapmak üzere sözü Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliğinin (RATEM) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Sayın Banu Genç'e veriyorum.

Çok özür diliyorum, kusura bakmayın.

Dursun Bey, bir sorumuz var ama kusura bakmazsanız vekilim soracak.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Ben Genel Kurula gidip geldiğim için böldüm ama kusura bakmayın.

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Yok, estağfurullah.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sadece şunu soracağım: Süreci özetlerken 1992 yılından itibaren aslında bu sürecin başladığını, Türkiye'deki bu rating olgusu sürecinin başladığını söylediniz. Tabii, artık daha kurumsal, daha nitelikli hâle de geldi. Mesela, şu andaki verilere göre de böyle bir algı var, televizyon izleme oranı düşüyor. "Çocuklar artık internet, daha çok sosyal medyayı şey yapıyor ama aslında televizyon izleme oranı da düşmüyor." dediniz. Peki, 1992'den 2025'e kadar karşılaştırdığımız zaman bu oran yani televizyon, televizyon izleme, televizyonculuk geriliyor mu, kendini muhafaza mı ediyor, yoksa artıyor mu diye bir kıyaslama yapabilir misiniz?

TELEVİZYON İZLEME ARAŞTIRMALARI ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ DURSUN GÜLERYÜZ - Elbette bir gerileme söz konusu bütün dünyada da Türkiye'de de. Şöyle düşünebilir Sayın Vekilim: Tabii ki tek eğlence aracımızdı televizyon ve sosyal hayatın gelişimine bağlı olarak dışarıda vakit geçirme sürelerinin artması, diğer mecraların çoğalması sosyal medya gibi, işte cep telefonu, tabletler, bilgisayarlar gibi vakit geçireceğimiz, bir düşüş trendi var fakat bu, böyle çok büyük farklılıklar getiren bir şey değil yani ortalamada altı saatlerden, sekiz saatlerden dört saatlere doğru belki bir gerilemeden bahsedilebilir. Büyük bir kayıp yok, hâlen ana mecra televizyon, öyle görünüyor.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ASUMAN ERDOĞAN - Çok teşekkür ediyoruz.

Yine sözü Sayın Genç'e veriyorum.

4.- Radyo ve Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği (RATEM) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Banu Genç'in, RATEM'in kuruluş amacı ve yapısı, Araştırma Komisyonunun kuruluş amacıyla ilgili konularda yaptıkları çalışmalar ve önerileri hakkında sunumu

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Sayın Başkan Vekilim, sayın milletvekillerim, Komisyon üyelerim; en sona kalınca yorulduk tabii, şimdi şey oldu dinlemekten.

Ben sunumuma önce RATEM'i tanıtarak başlamak istiyorum. RATEM nedir? 2 Mart 2001 tarihinde 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre kurulmuş RATEM, Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliğidir; Türkiye genelinde, TRT dâhil, ulusal, bölgesel, yerel 720 radyo ve televizyon üyesi bulunan, Kültür ve Turizm Bakanlığı idari ve mali denetimine tabi olan bir meslek birliğidir.

RATEM'in üyesi ve bağlantılı olduğu uluslararası kuruluşlar vardır. Bunların başında ABU (Asya-Pasifik Yayın Birliği) Dışişleri Bakanının oluru ve Kültür ve Turizm Bakanının onayıyla üye olunan, dünyanın en büyük yayın kuruluşlarının üye olduğu birliktir. WIPO, dünya fikrî mülkiyet hakları örgütüdür; Dışişleri Bakanlığının oluru ve Kültür ve Turizm Bakanlığının onayıyla kalıcı gözlemci üye olunan örgütümüzdür. Avrupa Yayın Birliği, üyesi bulunan TRT üzerinden gözlemci üyemiz vardır. ASBU (Arap Devletleri Yayın Birliği) bağlantılı üyemiz. Amerikan Yayıncılar Birliği, yakın ilişki ve iş birliği içinde bulunduğumuz birliktir. Kadına yönelik şiddet sosyal, kültürel ve dinî farklılıklar göstermeksizin tüm toplumların önemli bir sorunudur aslında. Kadına yönelik şiddet fiziksel, ruhsal ve cinsel olabilmekte ve bu sorun sadece kadının sorunu değil, ailenin ve toplumun bir sorunu olarak toplumun sağlıksız gelişmesine neden olmaktadır. 6112 sayılı RTÜK Kanunu'nun 8'inci maddesi -"Çocuklara, güçsüzlere, engellilere karşı istismar içeremez, şiddeti teşvik edemez. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik yapılan baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez. Şiddeti özendirici ve kanıksatıcı olamaz."-gereğince yayın kuruluşlarımız bu maddelere uymaktadırlar. TV kanallarında yayınlanan kadın programlarında gerçek hayat hikâyelerinin yer alması -az öncekine birazcık farklı bir görüş açısı sunacağım- kadına yapılan şiddetin eleştirel boyutta yaklaşılması, şiddete maruz kalıp sesini duyuramayan başka kadınlarımızı cesaretlendirmekte ve bu programlar aracılığıyla gerekli desteği almaları sağlanabilmektedir, örnek gösterilerek. Medyanın ulusal çıkarları korumanın yanında kadın, çocuk ve her türlü ayrımcılığa karşı tarafsız, yapıcı bir tutumda olması gerektiği konusunda zaten hemfikiriz. Medyanın asıl rolü toplumu bilinçlendirmek ve toplumun sesi olmaktır. 1995 yılında özel radyo ve televizyon yayıncılığının başlaması kadına şiddet haberlerinin daha fazla yer almasına ve gündem oluşmasına katkı sağlamıştır. Yıllardır bu şiddete maruz kalıp da sesini duyuramayan kadınlarımız bir cesaret bulup bu vesileyle fazlasıyla seslerini duyurmaya başlamışlardır. Az öncekilere farklı bir boyutta yaklaşıyorum. Medya, kadına yönelik şiddet haberleri sunumunda etik habercilik anlayışıyla yayın yapmalı, toplumu bu konuda bilinçlendirici rolünü daha fazla kullanmalıdır.

Kadınlara yönelik şiddete karşı mücadele sadece STK'lerle değil, devletimizin desteği, medyanın takipçisi bir proje hâline dönüştürülebilir.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu arada bir şey sorabilir miyim?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ -

Tabii ki.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Demin Zahide Hanım'la ilgili bölümde konuştuğumuz, tartıştığımız noktalarda siz vekiller gibi düşünüyorsunuz galiba, öyle mi?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ -

Hayır, vekiller gibi düşünmüyorum, şöyle düşünüyorum...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tersisi...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Öyle mi? Hayır "Rolü yararlı olsun." dediniz ya.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ -

Hayır, hayır, öyle düşünmüyorum. Hayır, yararlı değil; sadece, sesini duyuramamış olan kadınlara belki birazcık örnek olabilirler; o kadar sadece.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Zahide Hanım da onu söyledi "Sesini duyuramıyorlar, biz onlara ses veriyoruz." anlamında konuştu. Yani gelip televizyonda anlatıyor, belki şov düzeyine kaçıyor anlatanların bir kısmının konuşması ama...

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ -

Ama ulaşamayan kadınlar var, kendilerini anlatamayan kadınlar var. Belki bazı programların... Tabii içinden cımbızla çekip almak lazım ama bir gördüğünü... Belki KADES'i tanımıyordu, belki polise gitmesini bilmiyor; kendimiz gibi düşünmemek lazım, Anadolu'da bir sürü kadının sadece televizyon seyrediyor olduğunu düşünürsek bazı alacağı bilgileri de medyadan alıyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - O zaman bu vesileyle -kayıtlara da geçsin diye söylüyorum- pazartesi ve salı günü İstanbul'da yaptığımız inceleme, çalışma ziyaretinde benzer önerilerde bulunduk. Hani kimi zaman telefonlarımıza polisten SMS'ler geliyor ya, uyarı SMS'leri "Kendisini polis olarak tanıtanlara inanmayın." gibi, telefonlara da şiddetle mücadele konusunda kadınların başvuracağı adres ve telefonlar zaman zaman SMS olarak atılsın önerisinde bulunduk çünkü televizyonda belki izleyemiyor, çocuk izliyor sürekli ama cep telefonunda mutlaka bir gün görmezse öteki mesajı görecektir kadın ve onu kaydedecektir "Acil buton" gibi, şiddete uğrayan Anadolu'daki veya Avrupa'daki bir kadının elinin altında olacaktır. Bu önerilerde bulunduk biz Komisyon olarak onu da belirtmiş olalım.

Buyurun.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ -

Çok teşekkür ederim.

Ben bir çalıştay düzenlenmesini... Çok güzel bir Komisyonumuz var ama medyanın da içinde olduğu, bakanlıkların da içinde olduğu -Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının, Millî Eğitim Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının, Kültür Bakanlığının, belki Gençlik ve Spor Bakanlığının, Sağlık Bakanlığının- RTÜK'ün, RATEM'in, belediyelerin, üniversitelerin ve STK'lerin de içinde olduğu daha büyük bir çalıştay olabileceğini düşünüyorum. Bunun sonucunda da projeler çıkabilir.

Şimdi, bu kadına şiddet konusuna artık ilkokuldan başlamak gerekiyor. Ayrımcılık oradan başlıyor, Zahide Hanım da zaten söylemişti "akran şiddeti" diye. Belki bir proje yapıp ilk ve ortaöğretimlerde bir resim, bir kompozisyon yarışması yapılabilir, bunu sunabiliriz ya da üniversitelerde bizim daha önce yapmış olduğumuz gibi "Aklıma Bir Fikir Geldi" yarışmasında yaptığımız

gibi, üniversite öğrencilerine yönelik radyo, televizyon, gazete, dergi ve yeni medyada tasarım ve prodüksiyon yarışmaları yapılabilir.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir şey daha ekleyeceğim, kusura bakmayın.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Tabii ki, estağfurullah.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kötü haberin müşterisi çok, bütün dünyada böyle, kitle psikolojisi bunu gösteriyor. Şimdi, bugün, burada yaşadıklarımız bir örnek olabilir, çok ciddiye alınır mı, alınmaz mı bilemem ama bir örnek en azından, bir vaka incelemesi gibi. Şimdi, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda konuşan bir milletvekilinin "Zahide Yetiş'ten Komisyon ne öğrenecek?" dediğini duyduk, izledik. Bizim Komisyonumuz bazı konularımızı öğrenmek için çağırıyor, bazı konularımızı sorular sormak, eleştirmek için çağırıyor, bazı konularımızdan farklı görüş önerileri varsa onları duymak istiyor. İdam mahkûmuna bile son sözü soruluyor bütün dünyada. Şimdi öyle şeyler çıkıyor ki hayatımız da soru sormakla geçti bizim gazetecilikte. Soru çok sihirli bir şey, Sokrates de söylüyor "Sorgulanmayan hayat yaşamaya değmez." diyor. Şimdi soru sorduğunuz an... Zaten sormazsanız gerçekler ortaya çıkmıyor. Okulda hoca, öğrenci soru soruyor; doktor hastasına soru soruyor "Neren ağrıyor?" diyor; polis, savcı soruyor. Soru sorulmayan bir meslek var mı? Hâkim oturuyor oraya, önündeki sanığa soru soruyor; burada soru, Genel Kurulda soru. Evde anne-baba çocuğuna soruyor "Çocuğum bugün nasıl geçti, ne yaptın?" diye. Yani soru sormak mutlaka sorgulamak, eziyet etmek demek değil ki. Soru sorulmayan hayat hakikaten anlamsız, gerçekleri bulamıyorsun ama sormasını da bilmek gerek, o farklı bir şey. Şimdi, bizim Komisyonumuz soracak, tespit edecek, ummadığımız... Ben kendi televizyonculuk hayatımda da gördüm, altı saatlik program yapıyoruz "Bir şey çıkmadı." diyorsunuz, tam programı kapatırken manşetlik haber çıkıyor. Yani bu inanılmaz bir şey, bütün hayatın her alanında geçerli. Şimdi, bugün "Zahide Yetiş'ten ne öğrenecek Komisyon?" İçimizde herkes yetişmiş, eğitim düzeyleri üst seviyede milletvekillerinin, herkesin, eleştirenlerin de eleştirmeyenlerin de ama biz çocuktan bile bir şey öğreniyoruz. Biz davet ettiğimiz konuklarımıza "Gelin, anlatın bize, biz cahiliz." demiyoruz, hepimiz hem cahiliz hem âlimiz. "Bilgi sahip olanındır." diye bir söz var. Yani profesör, doçent, şu, bu olmak en iyi biliyor anlamına gelmez. O yüzden, çocuktan bile bir şey öğreniyoruz, karıncadan da öğreniyoruz, insanlardan öğreniyoruz, fakirden, zenginden... Bunun ayrımı yok, ayrımcılık yapmamalıyız yani.

Şimdi, yine kayıtlara geçsin, buradaki arkadaşlar da duysun diye söylüyorum, yarın da bu konularda bir basın toplantısı yaparak gerekli cevapları vereceğiz. Biz bize konuşacaksak, mesela terk eden vekillerimizden biri az önce beni aradı "Çok özür dilerim, yanlış anlamayın. İşte, şöyle oldu, böyle oldu." dedi. Dedim ki bunu gelin Komisyonda söyleyin, bana telefonda niye söylüyorsunuz? Hatta yarın bir toplantıları varmış yabancı elçilerle, beni oraya davet etti, yarım saat önce. Şimdi, burada Komisyonu terk edip sonra telefonda özür dilemek acayip bir durum "Gelin, burada sorun." dedik. Biz mesela cezaevlerine araştırma yapmaya gidersek katille özdeş mi oluyoruz? Bu nasıl bilim dışı, realite dışı, irrasyonel, akıl dışı bir yaklaşımdır? Mecliste bunların konuşuluyor olması bile garabet. Biz gittiğimiz an katile de soru soracağız. Başka, dilim başka şeylere varmıyor hani genel...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım, ben biraz da çok üstenci gördüm arkadaşlarımızın bu tavrını. Sonuçta bu programlar izleniyor, hatta bizim ev ziyaretlerimizde ya da sahada karşılaştığımız hanımlar tarafından izleniyor, kadınlar tarafından izleniyor, onlarla bunun sohbetini de yapıyoruz. Demek ki bir kitle var, izleyen insanlar var ve bu programlar yapılıyor. Bu şekilde davranarak aslında bazı kesimleri yok saymak, kendini üstenci göstermek gibi bir mesaj da aldım ben, beni de çok rahatsız etti böyle, bu şekilde davranmaları.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Başkanım, biz buna sosyolojide "sosyal gerçek" diyoruz, bunun tanımlaması bu literatürde. Kötü bir şey olabilir ama varsa gerçektir, adı "sosyal gerçek." Bu toplumsal gerçeğin ne olduğunu araştırıyoruz Komisyon olarak, bireysel olarak başka konularda da herkes kendi alanında başka çalışma yapıyor.

Şimdi, buradan ayrılan bir vekilimiz, Özgül Saki -basında yer alan açıklaması, burada da söyledi, onlar yer almış basında- "Cinsiyetçi söylemlerde bulundu Zahide Yetiş." diyor. Bu, hakikaten, akıl durduran, mantık dışı, irrasyonel bir şey. Cinsiyetçi söylem de şuymuş: Hani gelin-kaynana örneğini verdik ya, kadının kadına şiddet uyguladığını söylemek cinsiyetçi söylemiş. Açın bakın, sosyal medyada aynen var.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Evet, aynen öyle söyledi.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Böyle bir mantıkla nereye varacaksınız?

Bir de feminist geçinen insanlar kadınlara karşı şiddet uygulayabilir mi ya?

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başka bir kadına yaptıkları da çok ayıp.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Çünkü biz sizler gibi burayı tanımıyoruz. Biz buraya nasıl, ne şekil geldiğimizi de bilmiyoruz. Zahide Hanım'ı medyadan da tanırım, yapımcısı da arkadaşımızdır. Ne diyeceklerini şaşırdılar çünkü hazırlıksız gelmişler, böyle kalkınca hepsinin morali bozuldu, bizim de moralimiz bozuldu burada, konsantrasyonumuz...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hayır, bizim bozulmadı, biz siyasetçiyiz, alışkınız da bunlara. Yani -ne derler- pekiştirilmiş direncimiz var bizim. Ama tabii, sizler yeni olduğunuz için, ileride vekil olursanız anlarsınız.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Yani hiç hoş olmadı hakikaten, gerçekten Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yani "Herkes kendisine yakışanı yapar." diye bir söz var, öyle...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Evet, bu arkadaşlarımızdan beklenen aslında şuydu Başkanım: Ben zaman zaman söylüyorum, kimi akademisyen, kimi mesleğinde çok iyi ya da sivil toplum kuruluşlarında görev almış ve gerçekten kadın konusunda olsun, kadına yönelik şiddet konusunda olsun bayağı hayatlarının belli bir bölümünü harcamışlar, harcamaya devam ediyorlar ve aslında hepsinin fikirleri bizim için kıymetli. Yani hâlbuki burayı terk etmek yerine, bu şekilde tepki koymak yerine -ki tepki koydukları insan da sonuçta bir kadın; o da gerçekten bizi çok rahatsız etti, psikolojik anlamda gerçekten hoş bir durum

değildi- kalıp fikirlerini söylemeleri... Dediğiniz gibi, kimi zaman eleştiriyoruz, kimi zaman belki de görünmeyen şeyler anlatıyoruz. Bilemiyorum, insanların kafasında, zihinlerinde de belki değişikliğe sebep oluyordur Komisyon olarak diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kesinlikle.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Kaldı ki biz burada bir rapor yayımlayacağız, bu rapor çok kıymetli, belki birçok çalışmada istifade edilecek. Bu, anlamda kalmaları ve gerekli eleştirileri yapmaları ve hakikaten eleştirilerini de şu söylediklerini de burada söyleyerek... Çünkü bizler insanız ve iletişimle ancak birbirimizi ikna edebiliriz, bu şekildeki tavırlarla değil. Meclis çok yüce bir yer, kurum. Burada da yapılması gereken, hakikaten örnek olmak, iletişimle gereken şeyleri anlatmak.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir şeye örnek olundu, şiddetin kaynağını bir başka şekilde gördük. Asuman Erdoğan Vekilim ne dedi? "İletişim, söyleyecek sözü olmak." Demek ki şiddet uygulayanlar toplumda söyleyemiyor, söyleyemediği noktada şiddete başlıyor. Bakın, sembolik bir şiddetti yaptıkları. Yani biz toplumdaki şiddetin kaynağını bu davranıştan da anlamış olduk bir yerde. Sayın Dora da buradayken her türlü eleştiriyi yaptı ağır biçimde. Yani ifade edememe bir yeteneksizlik... İfade özgürlüğü tanınmış -saatlerce buradayız- ifade özgürlüğüne sahip bir ortamda ifade etmekteki yetersizlik bu şekilde dışa vurdu. Yani biz de aslında bir vakayı, örnek olayı burada yaşamış olduk.

Sizin yerinize biz konuştuk.

Buyurun.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Ben kadına şiddet ya da her türlü, her şeye şiddet, hayvana şiddet, erkeğe şiddet -evet hani konumuz değil ama- ilk ve ortaöğretim öğrencilerinden başlanmasını düşünüyorum. Çocuklarımıza kadına olan saygısının... Belki annelerinin resmini yapıp getirebilirler, bu şekilde başlanabilir diye düşünüyorum. Bunlar da Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, RTÜK ve RATEM'le yapılabilir. Yarışma yapılabilir, yarışma yönergesini hazırlarız, yarışma takvim ve kategorisini belirleriz. Afiş çalışmaları yapılabilir. Millî Eğitim Bakanlığı ve il müdürlükleri tarafından tüm okullara duyuru ve afişleri dağıtılabilir. Hazırlanacak yarışma tanıtım, radyo spotu ve televizyon duyurularının prodüksiyonunun hazırlanması olur. Biz de yayınlatabildiğimiz radyo ve televizyonlarda bunları yayınlatabiliriz. Akademisyenler, pedagoglar ve bakanlık temsilcilerden oluşan seçici kurullar belirlenebilir. Ödül töreninde dereceye giren öğrencileri anneleriyle birlikte Ankara'ya davet edebilirsiniz, belki buraya. Dereceye giren kompozisyonların radyo ve TV spot prodüksiyonlarını hazırlar, tüm radyo ve televizyonlarda yayınlanmasını sağlarız.

İkincisi, üniversite öğrencilerinde kadına saygı algısına sahip çıkmaları sağlanmalıdır. Bunu da tekrar bakanlıklarımızla birlikte yapabiliriz. Gene yarışmalar düzenlenebilir, afişler yapılabilir, belirlenecek üniversitelerde paneller düzenlenebilir. Akademisyen ve bakanlık temsilcilerinden oluşan seçici kurullar belirlenebilir. Ödül törenine, dereceye giren üniversite öğrencileri yine anneleriyle birlikte Ankara'ya davet edilebilir. Dereceye giren senaryoların radyo ve TV'lerde spot prodüksiyonları hazırlanabilir, tüm radyo ve televizyonlarında yayınlanmasını sağlatabiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Affedersiniz, bu önerilerinizi ilgili yerlere, şunlarla, şunlarla yapabiliriz diye paydaşları sıraladınız ya, olası paydaşları, önerdiniz mi bugüne kadar?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Yok, önermedik.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ne zaman önermeyi düşünüyorsunuz ya da düşünüyor musunuz?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Sizinle birlikte hareket etmek isteriz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu önerileri şimdi, bu Komisyona gelirken mi hazırladınız?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Evet, evet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkür ediyoruz o zaman. Yani öneriyle gelmişsiniz, ben hani, sizde hazır olan, daha önce önerdiğimiz konuları tekrar ediyorsunuz gibi düşündüm.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Hayır, hayır, sizinle...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkür ederiz. O zaman bize de bir iş düşüyor burada ayrıca.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Biz bu konuda destek oluruz yani RATEM olarak yapabiliriz bunları.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Raporumuz için önemli bir kaynak oldu önerileriniz.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - RATEM, Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü'nün desteğiyle, 2010 yılından beri, üniversite öğrencilerine yönelik telif bilincini oluşturmak için, Aklıma Bir Fikir Geldi Yarışması'nı Yargıtay 19. Daire Başkanı ve üyelerinin, Telif Hakları Genel Müdürlüğü yetkililerinin, akademisyenlerin ve sanatçılarımızın katılımıyla ülkemizin farklı illerinde bulunan üniversitelerimizde gerçekleştirdiğimiz panellerle, gençlerimize telif bilincinin oluşturulması ve sahiplenmesine önemli katkı sağlamıştır. Gerçekten, her sene en az 4 ve 7 olmak üzere, üniversitelere gidip Aklıma Bir Fikir Geldi Yarışması'nın panellerini yapıyoruz orada, sergilerini yapıyoruz ve bunun sonucunda da yarışmadan çıkan eserlere ödül olarak, ödüller dağıtarak gençlerimizin telif konusunda bilinçlenmesini sağlıyoruz.

Millî Eğitim Bakanlığımızla birlikte Türkiye genelinde ilköğretim öğrencilerine yönelik gerçekleştirmiş olduğumuz Arkadaşım Radyo kompozisyon yarışmasıyla, radyonun etkisini ve hayatlarındaki önemini ortaya koyarak radyoya sahip çıkmalarına vesile olmuştur RATEM.

Biz her zaman sizlerle birlikte olmak isteriz. Elimizden ne gelirse...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Siz de bizimle birlikte olduğunuz için biz teşekkür ederiz.

Sorusu olan arkadaşımız var mı?

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sunumun başında Asuman Hanım da söyledi, Başkanım da söyledi, Zahide Hanım da söyledi yani bu tür televizyon programlarının aslında kendi seslerini duyuramayanlar için de kadınlar için de bir mecra olduğunu söylediniz; bu, değişik bir yaklaşım. Yani şahsen ben de toplum da böyle görmüyor, böyledir veyahut da değildir bilmiyorum, biz onu araştırıyoruz. Ama bu tür bir yaklaşımın... Toplum tarafından gelen, alandan gelen şikâyetler de o yönde. Yani bu şekilde, aile içi durumların bütün toplum tarafından izleniyor olmasının, ifşa ediliyor olmasının aile bütünlüğüne, değerlere zarar verdiği noktasında bir algı var, şiddetin artmasına, bunun kanıksanmasına vesile olduğu şeklinde bir algı var; o zaten söylendi. Ben o noktadaki düşüncenizi şahsen de almak isterim. Yani bu sizin, Kurumun görüşü bu şekilde mi yoksa şahsınız da böyle mi düşünüyor?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Yok, yok, ben şahsım olarak, bir kadın olarak düşünüyorum.

Şöyle düşünüyorum: Narin cinayetini -konumuz değil ama- medyanın biraz ortaya koymasıyla cinayet daha iyi sahiplenilmedi mi? Yani iyi yönlerine bakmak lazım. Tabii ki kimsenin yatak odasını öğrenelim ya da aile ilişkilerini öğrenelim demiyoruz ama bazen medyanın faydası olduğunu düşünüyorum.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Şöyle: Özellikle kadına şiddetin araştırılması, her yönüyle araştırılması noktasında tabii, medyaya da hakikaten büyük görevler düşüyor çünkü çok etkili. Ben hocamı dinledim, özellikle televizyonun etkisinin biraz düştüğünü düşünenlerdenim ama görebildiğimiz kadarıyla, bilimsel olarak hâlâ en belirleyici izlenme televizyonda var deniliyor.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Yani şiddet içeren dizilerde silah kullanma belki azaltılabilir, bu teklif sunulabilir ama bir çocuğun nasıl dayak yediğini, bunun için neler yapması gerektiğini ya da bir kadının neler yapması gerektiğini bilinçlendirici programlar yapılması gerekiyor diye düşünüyorum çünkü herkesin elinde internet yok, herkesin elinde bir cep telefonu yok, hâlâ televizyon ve hâlâ radyo.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben de genel birkaç noktaya değinmek istiyorum. Katılıyorum, hâlâ genel izlenme ve genel medya olarak yani ana akım medya diyelim, televizyon; biz bunu seçimlerde de gördük, seçimlerde de aslında... Dediğiniz gibi, şöyle de bir gerçek var: Herkes çok rahat şartlarda çalışmıyor, telefona çok kolay erişebilme imkânı olmuyor; çok ağır şartlarda çalışan, akşama kadar çalışan... Eve geldiğinde herkes yemek yerken falan o televizyonu açıp mutlaka televizyon seyrediyor. Ben de düşmediğini ve düşmeyeceğini düşünenlerdenim çünkü böyle bir alışkanlık hayatımızda var, artık ailemizin bir parçası olmuş televizyon.

Bunun dışında da genel anlamdaki o kadın programlarıyla ilgili beni rahatsız eden şey aslında umutsuzluk aşılama yani bizim için sanki toplum hep böyle, özellikle toplumun belli kesimi hep böyle çünkü -ben mi yanlış düşünüyorum bilmiyorum ama- sanki toplumun belli kesimi; özellikle sosyolojik açıdan, eğitim düzeyi açısından, sosyoekonomik açıdan belli bir kesimini gösteriyor. Aslında bizim siyasetçi olarak ya da eminim bu ülkede yaşayan herkesin arzuladığı, özellikle dar gelirli grupların ya da daha dezavantajlı grupların daha iyi yerlere gelmesi. Türkiye'nin kalkınmasıyla, dünyanın birçok anlamda gelişen birçok konusıyla ilgili, başta iletişimin gelişmesiyle, eğitimin daha çok insana ulaşmasıyla ilgili olarak bu tür şeylerin azaldığını görmek istiyoruz ama böyle gözümüzün içine sokarak yapılan programlarda ben en çok umutsuzluk aşılama nedeniyle dolayı kötü hissediyorum kendimi. Keşke umut aşılama -televizyonda özellikle- daha çok program olsa. İnsanlara mesela -dedik daha önce belki- şiddete uğrayan bir kadının nasıl mücadele ettiğini, nasıl yollara başvurduğunu, nasıl üstesinden geldiğini anlatan örnekler ve çözümler de olabilseydi dizilerde ya da başka programlarda bence bunlar çok faydalı olurdu; reytingi de etkilemezdi diye düşünüyorum ben ya da benim görüşüm bu, bilmiyorum. Olumlu bir şey koymanın... Olumsuz, hadi onu bilmiyorum, bir şekilde kabullenemiyoruz ama olumlu şeyler de konulsa topluma faydası olur hem de reytingini çok etkilemez diye düşünüyorum, bilemiyorum ama...

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Etkiliyor. Yani o eski Canım Ailem gibi, Bir İstanbul Masalı gibi tatlı tatlı diziler olsun aslında ama öyle diziler şu anda yok.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ama mesela Gassal güzel bir etki yarattı sanki.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Ama ana akımda değil.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Doğru.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Taşçı...

SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Hoş geldiniz.

Çok kısa soracağım, biz de artık böyle gelenek oldu, her kurumda oran soruyoruz. Şimdi, 720 üyeniz olduğunu söylediniz, 720 kuruluş. Bunların temsilcilerinin kaç kadın ya da ne oranda kadın temsilci var bu 720 kuruluş arasında?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Çok az kadın var, yüzde 10 gibi kadın var. Hatta bizim RATEM Yönetim Kurulunda 18 erkek, 3 kadın var. Biz bu sayıların her zaman artmasını istiyoruz.

SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Sadece şiddet değil bir de ayrımcılık ya çünkü bizim Komisyonumuzun konusu.

Bir de şunu soracağım: Yani aslında bir meslek birliği, dolayısıyla bir de herkesin kendi evinin önünü süpürmesi meselesi var. Başta Basın İş Kanunu olmak üzere aslında sektörü ilgilendiren kanunları kadınlar açısından ele alıp kadınları dezavantajlı hâle getiren düzenlemeler var mı? Bunlar ne şekilde değiştirilirse kadınlar bu sektörde aslında o ayrımcılığı yenecek şekilde daha faaliyet gösterebilir hâle gelir? Bununla ilgili bir tavsiye çalışmanız oldu mu hiç bugüne kadar? Ya da proje hazırlayarak gelmişsiniz, belki bunu da eklemeyi düşünürsünüz, öncü olabilir.

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Ben otuz beş yıldır bu meslekte çalışıyorum. Gazeteci değilim, yazar değilim ama gazetenin arka tarafında her zaman operasyonel işlerini yürüten ekipler olur, Hulki Bey bilir; önce Hürriyette, sonra uzun yıllar Kanal D'de çalıştım, Saran Grubunda çalışıyorum hâlen. Orada kadınlara ben kendim kadın olduğum için avantaj sağlamaya çalışıyorum her zaman. Az önce uzman arkadaşlarımıza da onu söyledim, mutlaka, gelen stajyer kızlara ya da çevremde ne kadar kız varsa onlara yardım ederim, daha

çok gösteririm. Bu kadınlara öz bir yaklaşım değil ama kız çocuklarının bu ülkede daha çok desteklenmesini, onlara daha çok yön açılmasını... Bizim medyada geçmiş yıllara göre daha çok kadının çalıştığını görüyoruz ve her zaman böyle olmasını tercih ediyoruz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - RATEM olarak böyle bir çalışmanız olur mu? Çünkü biliyoruz, kadın gazetecilerin ya da kadın medya çalışanlarının mesleğin zorluğundan, mesai kavramından, birçok sebeple yaşadıkları sıkıntılar var; belki bunları düzenleyebilecek, dediğim gibi, İş Kanunu başta olmak üzere bazı düzenlemeler...

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Çalıştayımız var şubatın sonunda. Bizim meslek birliğimizin çalıştayında bu önergenizi sunacağım mutlaka.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yeterli oldu mu?

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sizin son sözleriniz yoksa ben de size teşekkür edip toplantıyı kapatacağım. Var mı?

RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILARI MESLEK BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI BANU GENÇ - Davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Komisyon üyeleri, bugün verdiğimiz aralar da dâhil olmak üzere, brüt biçimde tam tamına beş saattir buradayız. Beş saatin sonunda önemli bilgiler edindik, önemli tartışmalar yaşandı. Televizyon sunucusu Zahide Yetiş, program yapımcısı Mahperi Altun Uçar, Televizyon İzleme Araştırmaları Anonim Şirketi (TİAK) Genel Müdürü Sayın Dursun Gülyüz ve Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliği (RATEM) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Sayın Banu Genç'e çok teşekkür ediyoruz.

Yarın birçok televizyonumuzun genel müdürü, TRT Genel Müdür Yardımcısı, bazı program yapımcıları Komisyonumuzda olacak.

Saat on birde -Genel Kurula çok sık koşturmayalım diye ve konuklarımızın da zamanı müsait olduğu için saat on bire alabildik, bugün olsaydı gene on birde başlayacaktık, olmadı- buluşmak üzere bugünkü toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.18